Sunt un tată bun?

10 calităţi
ale unui tată
care îşi ajută copiii
să ia decizii corecte
în viaţă

Josh McDowell

EDITURA SCRIPTUM

Sunt un tată bun?

Cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, mi-am ținut în brațe primul născut. Îmi amintesc cu exactitate gândurile și emoțiile care m-au încercat în acele momente. M-am uitat la chipul fiicei mele, Kelly. Era înfășată într-o păturică galbenă și moale, iar eu i-am numărat degetele și m-am minunat de frumusețea și complexitatea lor. Era complet neajutorată. Era neprețuită. Și era a mea.

În timp ce o priveam cu dragoste și încântare, m-a încercat un nou sentiment care și-a făcut loc în pieptul meu, un sentiment pe care l-am identificat imediat. A fost groază.

— Ce mă fac? mi-am spus. Nu știu cum să fiu tată.

În copilăria mea nu am cunoscut dragostea unui tată. Nu am avut parte de exemplul unui tată. Nu-mi amintesc nici o singură ocazie în care să fi ieșit undeva doar cu tatăl meu pentru a petrece un timp împreună cu el. Nu-mi amintesc să fi fost vreodată mândru de tatăl meu sau să-i fi călcat pe urme...

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Josh McDowell
Sunt un tată bun? / Josh McDowell;
trad.: Daniel Mănăstireanu. - Oradea: Scriptum, 2005
ISBN 973-87379-4-X

I. Mănăstireanu, Daniel (trad.)

159.922.7

Sunt un tată bun?

10 calităţi ale unui tată care îşi ajută copiii să ia decizii corecte în viaţă

Josh McDowell

Editura Scriptum
Oradea

Originally published in U.S.A. under the title
Father Connection
by Broadman & Holman Publishers
127 Ninth Avenue North
Nashville, TN 37234

ISBN 080546094-2

Translated in Romanian language with permission from
Josh McDowell Ministry
P.O. Box 131000
Dallas, TX 75313-1000
USA

Campus Crusade for Christ in Romania:
Aleea Lacul Morii nr. 3 sector 6, Bucureşti
Tel.: 031-405.76.04, 031-405.76.05; Fax: 031-405.76.06

Ediţia în limba română, publicată sub titlul
Sunt un tată bun?
de Josh McDowell

2005 Editura Scriptum
str. Lăpuşului nr. 28, 410264 Oradea - Bihor
Tel./Fax/Robot: 0259-457.428; E-mail: scriptum@scriptum.ro,
Pagina web: WWW.SCRIPTUM.RO

Prima ediţie în limba română

Traducerea: Daniel Mănăstireanu
Editarea: Alina Schinteie
Coperta şi tehnoredactarea: Olimpiu G. Filip

ISBN 973-87379-4-X

Tiparul executat în U.E.

Cuprins

Mulțumiri

Vreau să mulţumesc unei echipe nepreţuite de oameni care m-au ajutat ca această carte să devină realitate:

Norm Wakefield, care a avut o influenţă profundă asupra mea ca tată, perspectiva lui (într-o carte pe care am scris-o împreună, cu titlul *The Dad Difference)* mi-a ascuţit în mod semnificativ propria perspectivă cu privire la rolul Tatălui ceresc în viaţa mea ca tată. Angajamentul serios al lui Norm de a trăi după chipul lui Dumnezeu este reflectat în multele ilustraţii din viaţa lui pe care le-am folosit în această carte;

Larry Keefauver, pentru ajutorul său în dezvoltarea primei versiuni a acestui manuscris;

Bob Hostetler, pentru ajutorul său în a da o formă finală acestui manuscris;

Janis Whipple de la Broadman & Holman pentru susţinerea şi sfaturile ei în trecerea acestui proiect prin procesul editorial;

Dave Bellis, de 19 ani asociatul meu, pentru realizarea împreună a cuprinsului şi a structurii creative a acestei cărţi şi pentru facilitarea cizelării fiecărui detaliu al acestui proiect până în stadiul finalizării;

Şi, în final soţiei mele **Dottie** şi copiilor mei, **Sean, Kelly, Katie şi Heather**, pentru răbdarea, dragostea şi susţinerea pe care mi-au oferit-o de-a lungul procesului de a deveni un tată mai bun.

Capitolul

1

Cum să fii tată în vremuri grele

Cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, mi-am ţinut în braţe primul născut.

Îmi amintesc cu exactitate gândurile şi emoţiile care m-au încercat în acele momente. M-am uitat la chipul fiicei mele, Kelly. Era înfăşată într-o păturică galbenă şi moale, iar eu i-am numărat degetele şi m-am minunat de frumuseţea şi complexitatea lor. Era complet neajutorată. Era nepreţuită. Şi era a mea.

În timp ce o priveam cu dragoste şi încântare, m-a încercat un nou sentiment care şi-a făcut loc în pieptul meu, un sentiment pe care l-am identificat imediat. A fost groază.

– Ce mă fac? mi-am spus. Nu ştiu cum să fiu tată.

În copilăria mea nu am cunoscut dragostea unui tată. Nu am avut parte de exemplul unui tată. Nu-mi amintesc nici o singură ocazie în care să fi ieşit undeva doar cu tatăl meu pentru a petrece un timp împreună cu el. Nu-mi amintesc să fi fost vreodată mândru de tatăl meu sau să-i fi călcat pe urme. De fapt, îl uram. Am crescut la o fermă de vaci de o sută cincizeci de pogoane, lângă un mic oraş din statul Michigan. Toţi locuitorii

acelui oraş se cunoşteau între ei şi, bineînţeles, toţi ştiau că tatăl meu era beţiv. Prietenii mei din adolescenţă spuneau bancuri pe seama lui, la care râdeam bineînţeles şi eu, sperând că râsul îmi va ascunde durerea.

Îl uram pentru ruşinea pe care o înduram din cauza lui, dar şi pentru modul în care o trata pe mama. Uneori mergeam în hambar şi îmi găseam mama zăcând în balegă în spatele vitelor, bătută în aşa hal, încât nu putea să se mai scoale de jos. Uneori, când se întorcea beat acasă, trebuia să-l târăsc în hambar, să-l leg de un staul şi să îl las acolo să se trezească din starea de mahmureală. Adolescent fiind, îi legam picioarele cu un laţ de gât, sperând că se va sufoca încercând să se elibereze. Când mama a murit în luna în care am absolvit liceul, am dat vina pe tata.

Deşi Dumnezeu a realizat o împăcare totală între mine şi tatăl meu după ce m-am convertit şi chiar mi-a permis să-l ajut să se încreadă în Dumnezeu pentru mântuirea lui (cu paisprezece luni înainte de a muri de un atac de cord), când am devenit tată am avut sentimentul acut că sunt absolut nepregătit pentru aceasta.

Cea mai înspăimântătoare slujbă din lume

S-ar putea să nu fi avut o relaţie atât de defectuoasă cu tatăl vostru, şi totuşi să îmi împărtăşiţi părerea că rolul de părinte este cea mai înspăimântătoare sarcină din lume. Mai rău decât atât, nu se poate obţine niciunde o licenţă de tată. Pentru a obţine această slujbă, nu este nevoie de prea multe cunoştinţe. Iar majoritatea dintre noi trebuie să învăţăm din mers, prin încercări şi greşeli – majoritatea greşeli! De fapt, cineva a observat că majoritatea oamenilor nu devin de fapt părinţi buni decât atunci când proprii lor copii au devenit la rândul lor părinţi!

În ultimii ani, am întâlnit şi am sfătuit mulţi fraţi de suferinţă – taţi bine intenţionaţi, care se simt copleşiţi de sarcina de a deveni părinţi eficienţi. Mulţi recunosc că bâjbâie în încercarea de a îndeplini toate cerinţele impuse de căsnicie, carieră şi rolul de tată. Majoritatea dintre ei se simt prinşi în capcana

programelor de muncă încărcate şi a stresului generat de acestea. Mulţi se simt limitaţi datorită lipsei deprinderilor practice care ţin de rolul de tată, datorită unei căsnicii dificile sau a modelelor nesănătoase din propriile lor vieţi.

Mai mult decât atât, provocările rolului de tată sunt astăzi mai mari ca oricând.

Noi – şi copiii noştri – trăim într-o cultură care de multe ori ne ameninţă căsniciile, familiile şi copiii. Trăim într-o lume care respinge adevărul Bibliei, care-şi bate joc de moralitatea Bibliei, care ridică în slăvi sexualitatea şi violenţa şi care se amuză de beţie şi vulgaritate. Trăim într-o societate care a respins în mare măsură noţiunile de adevăr şi moralitate, o societate care a pierdut într-un fel oarecare abilitatea de a decide ce este adevărat şi ce este bine, o societate în care adevărul a devenit o chestiune de gust, iar moralitatea a fost înlocuită de preferinţe individuale.

Ne confruntăm cu sarcina grea de a ne creşte copiii în mijlocul unei culturi aflate în criză. Cercetările ne spun o poveste de groază despre ceea ce se întâmplă *în fiecare zi* în America:

- ✘ 1.000 de adolescente necăsătorite devin mame;
- ✘ 1.106 de adolescente avortează;
- ✘ 4.219 de adolescenţi contractează o boală cu transmitere sexuală;
- ✘ 500 de adolescenţi încep să consume droguri;
- ✘ 1.000 de adolescenţi încep să consume alcool;
- ✘ 135.000 de copii vin la şcoală cu arme de diferite feluri;
- ✘ 3.610 adolescenţi sunt atacaţi; 80 sunt violaţi;
- ✘ 2.200 de adolescenţi abandonează studiile liceale;
- ✘ 7 copii (10 – 19 ani) sunt ucişi;
- ✘ 7 minori (sub 17 ani) sunt arestaţi pentru crimă;
- ✘ 6 adolescenţi se sinucid.[1]

Nu este de mirare faptul că mulţi bărbaţi îşi asumă rolul de tată cu multă frică şi cutremur. Însă rolul de tată nu este numai cel mai înspăimântător din lume – în multe privinţe – ci este şi unul din cele mai necesare din lume.

Cea mai importantă slujbă din lume

Rolul de tată este de o importanţă capitală şi nu a fost niciodată mai important ca în vremurile noastre. Relaţia unui copil cu tatăl lui este un factor decisiv pentru sănătatea, dezvoltarea şi fericirea tânărului sau a tinerei. Analizaţi următoarele rezultate ale unei cercetări bine documentate:

- Dr. Loren Moshen, de la Institutul Naţional de Sănătate Mentală, a analizat datele recensământului din Statele Unite şi a descoperit că absenţa unui tată este un factor care contribuie mai mult decât sărăcia la fenomenul delicvenţei juvenile.
- Un grup de oamenii de ştiinţă de la Universitatea Yale, specializaţi în studiul comportamentului, a analizat delicvenţa în patruzeci şi opt de culturi din toată lumea şi a descoperit că rata criminalităţii era mai mare printre adulţii care în copilărie au fost crescuţi doar de către femei.
- Dr. Martin Deutsch a descoperit că prezenţa şi conversaţia cu un tată, în special la ora cinei, stimulează copilul să obţină rezultate mai bune la şcoală.[2]
- Un studiu efectuat printre 1.337 de medici care au absolvit Universitatea Johns Hopkins între anii 1948 şi 1964 a arătat că lipsa apropierii de părinţi reprezintă un factor comun pentru hipertensiune arterială, bolile de inimă, tumorile maligne, bolile psihice şi suicid.[3]
- Un studiu a treizeci şi nouă de adolescente care sufereau de o formă sau alta de *anorexia nervosa* – o tulburare de alimentaţie – a arătat că treizeci şi şase dintre ele aveau un lucru în comun: lipsa unei relaţii apropiate cu tatăl lor.
- Cercetătorii de la Universitatea Johns Hopkins au descoperit că „pentru adolescentele tinere, albe, care trăiesc în familii în care tatăl lipseşte... probabilitatea de a avea relaţii sexuale înainte de căsătorie este cu şaizeci la sută mai mare decât pentru cele care trăiesc în familii cu ambii părinţi".[4]
- Cercetările doctorului Armand Nicholi a arătat că, pentru

> copil, absenţa emoţională sau fizică a tatălui contribuie la (1) o motivaţie slabă pentru performanţă; (2) incapacitatea de a renunţa la gratificaţii imediate pentru recompense ulterioare; (3) o stimă de sine inferioară; şi (4) susceptibilitatea la influenţa grupului şi la delicvenţa juvenilă.[5]

Pe baza interacţiunii mele cu sute de mame, taţi şi copii, tind să fiu de acord cu aceste cercetări. Mai mult decât atât, rezultatele acestor studii corespund îndeaproape şi cu cercetările recente realizate în rândul tinerilor din bisericile creştine evanghelice.

Cu puţin timp în urmă, am comandat un sondaj printre aproximativ 3.700 de adolescenţi din bisericile evanghelice – cel mai amplu sondaj efectuat în rândul tinerilor evanghelici. Studiul realizat de către Barna Research Group, a subliniat importanţa unei legături strânse dintre tată şi copil.

Dintre cei 3.795 de tineri care au participat la sondaj, 82 la sută frecventau săptămânal o biserică evanghelică, iar 86 la sută au spus că luaseră hotărârea de a se încrede în Cristos ca Domn şi Mântuitor personal. Cu toate acestea, studiul a arătat că 54 la sută dintre adolescenţii şi pre-adolescenţii din familiile evanghelice spun că discută foarte rar sau chiar niciodată cu tatăl lor despre preocupările lor personale (comparativ cu 26 la sută care spun că discută foarte rar sau chiar niciodată cu mama lor despre astfel de lucruri). Unul din patru tineri din respectivul sondaj au afirmat că nu au *niciodată* o conversaţie semnificativă cu tatăl lor. Mai mult de doi din cinci (42 la sută) spun că nu au făcut niciodată (sau au făcut extrem de rar) ceva special împreună cu tatăl lor, care să-i fi implicat doar pe cei doi. Unul din cinci spun că tatăl lor îşi manifestă dragostea faţă de ei foarte rar sau chiar niciodată.[6]

În acelaşi timp, studiul arată că tinerii care sunt „foarte apropiaţi" de părinţii lor este mai probabil:

- să simtă că sunt „foarte mulţumiţi" de viaţa lor;
- să se abţină de la relaţii sexuale;
- să adopte standardele biblie de adevăr şi moralitate;

- să frecventeze biserica;
- să citească Biblia zilnic;
- să se roage zilnic.

Studiul – nu doar printre tinerii creştini, ci printre toţi tinerii – arată foarte clar că relaţia copilului cu tatăl său este un factor crucial pentru sănătatea, dezvoltarea şi fericirea copilului. Aceasta nu înseamnă că mamele nu sunt importante; cu toate acestea, studiul subliniază faptul că, în majoritatea cazurilor, mama a fost prezentă şi a petrecut timp cu ei. Ca rezultat al acestui fapt, se pare că copiii *au ajuns să se aştepte* ca mama să fie accesibilă, iubitoare, comunicativă şi tolerantă.

În ce-l priveşte pe tatăl, pe de altă parte, intră în vigoare legea cererii şi a ofertei. În multe cazuri el este *mai puţin* accesibil, *mai puţin* implicat sau *mai puţin* comunicativ. De vreme ce atenţia şi timpul acordat de tată sunt rare, în jurul acestei relaţii se creează o aură a semnificaţiei sporite. La fel ca noi toţi, copiii noştri îşi doresc ceea ce nu au şi în prea multe cazuri ei nu au o relaţie apropiată cu taţii lor.

Acesta este motivul datorită căruia *relaţia cu tatăl* este factorul cel mai important în viaţa copiilor voştri, indiferent de vârsta lor. Dacă eşti tată, relaţia ta de acum cu fiii tăi şi cu fiicele tale este un factor critic verificat pentru creşterea lor în înţelepciune, în statură şi în relaţia cu Dumnezeu şi cu ceilalţi oameni. Tu poţi avea un impact decisiv asupra stimei de sine a copilului tău, a modului în care se raportează la ceilalţi şi a sentimentului lui de scop în viaţă.

Cea mai împlinitoare slujbă din lume

Deşi mi-am preluat rolul de tată având un exemplu mai puţin decât perfect în persoana tatălui meu, am fost binecuvântat să cunosc şi să învăţ de la mai multe persoane pe care le-am avut drept modele şi mentori de-a lungul anilor. Cel mai important printre aceştia a fost soţia mea, Dottie, cea mai extraordinară soţie pe care o poate avea un bărbat, precum şi o mamă înţeleaptă şi iubitoare pentru cei patru copii ai noştri. De

asemenea, am învăţat foarte multe de la Dick Day, care este (după fiul meu, Sean) cel mai apropiat prieten pe care l-am avut vreodată. Iar Norm Wakefield, alături de care sunt coautorul mai multor cărţi, mi-a fost şi el un exemplu de tată creştin eficient.

Norm şi soţia sa, Winnie, sunt părinţii a cinci copii, toţi adulţi în prezent. Unul dintre momentele cele mai împlinitoare din viaţa lui Norm a fost când Joel, fiul lui, a împlinit douăzeci şi patru de ani.

„Nunta lui Joel a fost un eveniment special pentru mine", spune Norm, „pentru că mi-a cerut să fiu cavalerul lui de onoare. Când mi-am ocupat locul lângă acest tânăr, mintea mea s-a întors în urmă cu mai mulţi ani. Mi-am amintit când Joel era un preşcolar mărunţel şi eu lucram la o teză de doctorat în Louisville, Kentucky. Am ajuns acasă într-o zi şi l-am găsit pe fiul meu lovit la cap într-un accident nefericit... L-am dus repede pe Joel la secţia de urgenţe a spitalului. În timp ce echipa de doctori îi evaluau trauma, eu am rămas singur cu teama şi neputinţa mea. Am început să suspin, dându-mi seama cât de preţios este fiul meu pentru mine şi cât de mult îl iubeam."

Nu după mult timp, Norm a aflat că rana lui Joel nu avea să-i cauzeze neplăceri serioase sau de durată, iar el avea să-şi revină complet. „Însă am descoperit în ziua aceea", spune Norm, „cât de mult însemna fiul meu pentru mine."

În următorii douăzeci de ani, Norm s-a străduit să fie un tată iubitor, implicat şi eficient pentru Joel şi ceilalţi patru copii, un efort care a părut să culmineze în multe feluri cu ziua nunţii lui Joel.

– În timp ce stăteam alături de fiul meu de douăzeci şi patru de ani pe care îl iubesc şi îl respect, spune el, eram plin de bucurie. Ştiam că el, ca şi surorile lui, se angajase să-L onoreze şi să-L slujească pe Cristos [şi] ştiam că era hotărât să fie un soţ iubitor pentru mireasa lui, Lisa.

– I-am fost cu adevărat recunoscător lui Dumnezeu pentru credincioşia Sa. El a onorat angajamentul meu şi al lui Winnie de a-i iubi, de a ne bucura şi de a-i creşte pe copiii noştri. În acest proces, ei au devenit prietenii noştri cei mai buni.

Ce răsplată a primit Norm de la Joel! Dintre toţi prietenii din

care Joel ar fi putut să-şi aleagă un cavaler de onoare – colegi de şcoală, de echipă, prieteni din copilărie – el l-a ales pe tata!

Rolul de tată poate să fie cea mai înspăimântătoare slujbă din lume, dar ea este şi cea mai importantă şi mai împlinitoare slujbă pe care o poate avea un om. În pofida limitărilor şi a defectelor, tu poţi să devii un tată eficient. Poţi să depăşeşti obstacolele. Poţi să treci peste dificultăţile care se ridică în faţa ta. Poţi să devii tatăl de care au nevoie copiii tăi.

Vreau să vă provoc, să vă încurajez şi să vă motivez la acţiune prin ideile din această carte. Nu am pretenţia că sunt un tată expert. Am avut un început fără strălucire. De multe ori m-am luptat, poate în aceleaşi lucruri ca şi voi. Am eşuat de multe ori. Însă am învăţat mult de la alţii despre ce înseamnă să fii un tată şi sper ca şi voi să fiţi ajutaţi de acele lucruri care au fost o mare binecuvântare pentru mine în relaţia cu copiii mei.

Îmi dau seama, desigur, că aţi putea fi puţin tulburaţi de această carte, dându-vă seama că nu aţi fost un tată pe atât de eficient pe cât aţi fi putut fi. Acesta este un lucru normal; toţi avem domenii în care este loc de mai bine. Cu toate acestea, nu vreau să cădeţi în capcana vinovăţiei. Eu trăiesc zi de zi presiunea cu care se confruntă un tată. Pentru a putea evita capcana vinovăţiei, am încercat să parcurg nişte paşi simpli care pot să dea rezultate şi în cazul vostru.

În primul rând, *abordaţi rolul de tată dintr-o perspectivă pozitivă, optimistă.* Priviţi rolul de tată ca pe o influenţă pozitivă, plină de iubire, care nu doar va îmbogăţi viaţa copilului vostru, ci care este şi un instrument pe care îl va folosi Dumnezeu pentru a vă lărgi orizonturile din punct de vedere mental, emoţional şi spiritual. Consideraţi acest rol drept o ocazie importantă de a vă investi viaţa în cineva, având credinţa că timpul investit va rodi în anii – şi poate chiar în generaţiile – care vor urma.

În al doilea rând, *consideraţi creşterea ca o serie de paşi mici, făcuţi pe parcursul întregii vieţi.* Nu vă lăsaţi copleşit de ceea ce nu faceţi; concentraţi-vă mai degrabă asupra unor noi paşi mici pe care aţi vrea să-i faceţi astăzi (la sfârşitul fiecărui capitol vom sugera câteva întrebări şi planuri de acţiune pentru a vă ajuta să vă stabiliţi priorităţile ideilor acumulate şi

să progresaţi). În foarte scurt timp, aceste mici schimbări vor avea un impact semnificativ asupra relaţiilor cu copiii voştri. De asemenea, nu uitaţi că oricât de mult ne-am strădui, majoritatea dintre noi nu ne vom simţi niciodată complet satisfăcuţi de priceperea noastră ca părinţi. Aşadar, faceţi un efort conştient pentru a transforma insatisfacţia într-o serie de paşi îndreptaţi spre un progres real, în loc să fie ocazii de descurajare sau depresie.

În al treilea rând, *hotărâţi-vă să vă dedicaţi privilegiului şi responsabilităţii rolului de tată.* Psalmistul ne-a dat o perspectivă corectă asupra provocării care ne stă înainte:

> Fiii sunt o moştenire de la Domnul, rodul pântecelui este o răsplată dată de El.
>
> Psalmul 127:3

Desigur, există momente în care ne întrebăm dacă copiii noştri sunt într-adevăr o răsplată de la Domnul! Dar când ne gândim că Dumnezeul Cel Atotputernic ne-a încredinţat slujba de a pregăti vieţi tinere ca să ajungă la o maturitate responsabilă şi care să fi meritat într-adevăr osteneala, misiunea noastră dobândeşte o semnificaţie eternă. Rolul de tată este într-adevăr un privilegiu dat de Domnul – o ocazie unică de a ne pune viaţa la dispoziţia celor pe care îi iubim atât de mult.

Încă de la începutul călătoriei noastre împreună vă invit să vă luaţi angajamentul împreună cu mine că, indiferent cât de greu va fi, indiferent cât de nereceptivi vor fi copiii voştri, indiferent unde va duce acest drum în viitor – noi ne dedicăm privilegiului şi responsabilităţii rolului de a fi un tată conştiincios, iubitor, implicat şi comunicativ.

În paginile care vor urma, veţi descoperi zece calităţi care vă vor ajuta să deveniţi genul de tată care doriţi să fiţi, genul de tată de care au nevoie copiii voştri, genul de tată pe care Dumnezeu vă cheamă să fiţi. Veţi descoperi o nouă sursă de energie şi o înţelegere nouă a rolului şi responsabilităţii unui tată. Astfel, citind cartea *Sunt un tată bun?,* veţi începe să culegeţi roadele celei mai împlinitoare slujbe din lume.

Un cuvânt special pentru mame

Bănuiesc că multe mame vor citi această carte – şi acesta este un lucru minunat! Ştiu că veţi dobândi cunoştinţe valoroase despre rolul unui tată eficient, dar nu trebuie să vă opriţi aici. Vă încurajez să preluaţi această iniţiativă: Îndemnaţi-vă soţul să citească această carte şi fiţi o încurajare pentru el în timp ce o citeşte.

Vreau să ştiţi că dorinţa şi scopul meu nu este să subestimez rolul vostru important în vieţile copiilor voştri, prin faptul că le adresez această carte taţilor. Cred cu fermitate în munca de echipă a părinţilor în familie: mama şi tata care lucrează împreună ca să-şi crească copiii. Din nefericire, văd prea mulţi taţi care se eschivează de la responsabilitatea lor de părinţi. Prea mulţi bărbaţi nu-şi asumă o parte activă în vieţile copiilor lor, lăsând greul pe umerii mamelor.

Aşadar, am scris această carte pentru a ne ajuta pe noi, cei care suntem taţi, să înţelegem rolul pe care ni l-a dat Dumnezeu şi să devenim adevăraţi co-echipieri ai soţiilor noastre în slujba de a-i iubi, a-i educa, a-i forma, a-i preţui şi a-i încuraja pe copiii noştri.

Dacă eşti o mamă care-şi creşte singură copiii, s-ar putea să te îngrijorezi de modul în care vor fi afectaţi copiii tăi de lipsa unui tată (fizic şi/sau emoţional). Dacă este posibil, dă această carte şi tatălui copiilor tăi. Dacă ai în vedere binele copiilor tăi, ajută-l pe fostul tău soţ să devină un tată cât se poate de bun. Acest lucru este în interesul tuturor, iar copiii tăi te vor aprecia pentru acest gest.

Dacă tatăl copiilor tăi nu este disponibil sau nu este potrivit pentru acest rol, caută un bărbat matur şi credincios din biserica ta, care poate să fie un model pozitiv de bărbat după voia lui Dumnezeu pentru copiii tăi. Poate că un alt tată ar fi dispus să-i includă şi pe copiii tăi în ieşirile cu familia lui sau să depună eforturi speciale pentru a se împrieteni şi a discuta cu copiii tăi. Citind această carte, vei vedea ce influenţă extraordinară are prezenţa unui tată asupra vieţii unui copil. În familiile în care tatăl este absent, este înţelept să se încerce umplerea acestui gol

cu un prieten care poate să fie un model masculin pozitiv pentru copiii tăi.

Pentru toate mamele: Voi, mai mult decât oricine, veţi determina modul în care copiii voştri îşi văd tatăl. Aveţi o putere enormă fie să-l susţineţi pe tatăl lor în misiunea pe care o are faţă de copiii lui, fie să-l subminaţi şi să-l faceţi să pară incompetent în ochii lor. Încurajaţi-vă soţul în încercările lui de a fi tată. El are nevoie de aceasta. Susţineţi-l prin ceea ce-i spuneţi lui şi copiilor. Confruntaţi-i acţiunile (sau lipsa acestora) într-un mod iubitor.

Mamelor, sunteţi importante! Mă voi ruga pentru voi, ca Dumnezeu să vă susţină în eforturile de a-l ajuta pe tatăl copiilor voştri să fie ceea ce L-a creat Dumnezeu să fie.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

1. Eşti un tată cu normă întreagă atunci când eşti acasă sau ai tendinţa de a rămâne preocupat cu gândurile de la serviciu sau cu alte lucruri?
2. În ce feluri ai observat că te eschivezi de la rolul ce-ţi revine ca părinte? Care sarcini importante ale acestui rol le laşi pentru mama lor, pentru profesorii sau liderii de tineret ai copiilor, sarcini care ar trebui să fie de fapt responsabilitatea ta?
3. Te-au surprins rezultatele sondajelor prezentate în acest capitol? De ce da sau de ce nu?
4. Care ar spune copiii tăi că este sursa lor primară de informaţii despre adevăr şi valori morale?
5. Se bucură copiii tăi de o relaţie personală apropiată cu tine ca tată, relaţie care este esenţială pentru dezvoltarea sănătoasă a copilului? De ce da sau de ce nu?

*6. Dedică-te cu toată inima privilegiului şi *responsabilităţii* rolului de tată creştin. Studiază această carte cu un creion în mână, subliniind gândurile şi acţiunile cheie. Gândeşte-te la posibilitatea de a forma un grup mic de taţi devotaţi cu care să studiaţi şi să discutaţi aceste principii.

*7. Cel mai important lucru pe care l-am învăţat citind acest capitol este:

____

____

____

*8. În relaţia cu copilul meu, trebuie să încep să

____

____

NOTĂ: *La sfârşitul fiecărui capitol am inclus întrebări şi acţiuni pentru a vă ajuta să puneţi în practică principiile din capitolul respectiv. Dacă aveţi timp suficient pentru a reflecta asupra acestor lucruri sau dacă studiaţi această carte în cadrul unui grup, vă recomand cu tărie să acordaţi timpul necesar pentru a răspunde la fiecare întrebare în mod conştiincios. Totuşi, dacă dispuneţi de un timp limitat, răspundeţi doar la întrebările marcate cu un asterisc (*).

Capitolul 2

Un tată apropiat

Dacă eşti ca marea majoritate a bărbaţilor – chiar ca şi cei care au avut experienţe neplăcute sau chiar dăunătoare cu tatăl lor, atunci ai o idee generală despre ce fel de tată vrei să fii. Ai o imagine în minte, chiar dacă este doar schiţată, despre cum trebuie să arate un tată model:

- ✘ Vrei să fii un tată ai cărui copii se simt în siguranţă şi au încredere în ei înşişi, care se simt iubiţi şi acceptaţi.
- ✘ Vrei să fii un tată ai cărui copii păstrează relaţiile sexuale pentru viaţa de căsnicie şi le rămân credincioşi soţilor şi soţiilor lor.
- ✘ Vrei să fii un tată ai cărui fii şi ale cărui fiice îşi formează o reputaţie oameni integri – cinstiţi, etici şi muncitori.
- ✘ Vrei să fii un tată al cărui copil ar putea spune: „Tatăl meu îşi ţine promisiunile."
- ✘ Vrei să fii un tată ai cărui copii iau poziţie împotriva presiunii nesănătoase de grup, copii care dezvoltă relaţii de prietenie sănătoase, copii care câştigă respectul şi admiraţia celor de vârsta lor.

- Vrei să fii un tată ai cărui copii pot spune „nu" drogurilor şi abuzului de alcool, precum şi comportamentelor riscante.
- Vrei să fii un tată a cărui fiică ajunsă la maturitate trimite o carte poştală doar pentru a spune: „Tată, îţi mulţumesc că eşti lângă mine când am nevoie de tine", un tată al cărui fiu îl roagă să-i fie cavaler de onoare la nunta sa.
- Vrei să fii un tată al cărui fiu poate să se aşeze lângă tine şi să spună: „Tată, mă confrunt cu unele probleme şi am nevoie de sfatul tău."
- Vrei să fii un tată ai cărui copii îşi recunosc repede păcatele şi greşelile, care sunt iertători şi răbdători faţă de ceilalţi şi care au o stimă de sine sănătoasă şi încredere în forţele proprii.
- Vrei să fii un tată care ar putea să o audă pe fiica sa spunându-i unei prietene: „Vreau să mă căsătoresc cu cineva care să fie exact ca tatăl meu, cineva pe care să-l pot admira şi respecta."

Acesta este tatăl care ne dorim cu toţii să fim. Acesta este tatăl care am vrut să fiu şi eu când am fost tânăr. *Dar nu am ştiut cum.* Ştiam că în copilăria mea tatăl meu nu s-a potrivit deloc cu această descriere şi mă temeam că voi ajunge să semăn mai mult cu el, decât cu tatăl care vroiam să fiu. Ştiam că unul dintre lucrurile de care aveam nevoie era un model, un tată de la care puteam să învăţ şi pe care puteam să-l imit. Aşa că am început să caut bărbaţi care semănau cu descrierea tatălui care vroiam să fiu. Şi i-am găsit.

În căutarea unui model

Unul din primele – şi cele mai pozitive – modele de tată a fost Dick Day, pe care l-am menţionat mai devreme. L-am cunoscut pe Dick pe când eram studenţi la seminar în anii 1960. Dick era cu câţiva ani mai mare decât mine, era deja căsătorit şi avea patru copii. Ca şi mine, şi el era fiul unui tată alcoolic şi era produsul unui cămin disfuncţional. Se întorsese la Cristos

aproape la treizeci de ani şi se înscrisese la seminar ca răspuns la chemarea lui Dumnezeu în slujire.

M-am întâlnit cu Dick în timp ce ne înscriam la cursurile din seminar şi ne-am înţeles de minune din prima clipă. Ne-am împrietenit imediat şi am devenit în scurt timp un membru de fapt al familiei Day, vizitându-i de multe ori la ore nepotrivite, cum ar fi 6:30 dimineaţa sau după ora 11:00 seara, pentru a discuta despre ceva care, credeam eu, nu suferea amânare. Dick era întotdeauna răbdător, înţelegător şi iubitor – calităţi pe care nu le prea întâlnisem în copilăria mea.

Am fost impresionat imediat de modul în care Dick şi Charlotte îşi tratau copiii şi la modul în care se raportau unul la altul. Ei aveau o relaţie bogată şi plină de împliniri cu fiecare dintre copiii lor. Priveam cu uimire bucuria evidentă pe care o împărtăşeau unii cu alţii prin felul în care zâmbeau, râdeau şi se îmbrăţişau (de fapt, aţi putea spune că am învăţat să îmbrăţişez petrecându-mi timpul alături de familia Day). Am văzut în Dick genul de tată care vroiam să fiu şi eu într-o bună zi. Am văzut un model clar şi concret a ceea ce-mi doream să devin.

Mai târziu, când împreună cu Dick am devenit membri ai conducerii organizaţiei Campus Crusade for Christ, ne-am implicat un timp în lucruri diferite. Eu am început să predau la diferite colegii din Statele Unite şi Canada, după care am cunoscut-o pe Dottie. În timp ce-i făceam curte, am fost intrigat de frecvenţa cu care ea amintea de familia ei şi de cât de mult însemnau pentru ea mama, tatăl, fratele şi sora ei. Câteva luni mai târziu, în vacanţa de Crăciun, am făcut cunoştinţă cu familia lui Dottie.

Îmi este greu să spun ce anume m-a atras mai mult în acele zile de început ale relaţiei noastre – s-o cunosc mai bine pe Dottie sau să-l cunosc pe tatăl ei. Am început să înţeleg de ce-l admira Dottie atât de mult pe tatăl ei. El era un om obişnuit, fără strălucire (destul de „îngust", de fapt), dar motivul pentru care ea îl iubea şi îl respecta atât de mult era evident. Încă de la început, am învăţat de la el ce înseamnă să fii un soţ şi un tată iubitor. Am descoperit în el un bărbat care îşi câştigase dragostea şi respectul copiilor săi, un bărbat ai cărui copii aveau încredere

în el, un bărbat ai cărui copii erau atât de bine crescuţi, încât el se putea bucura sincer de compania lor şi se putea desfăta cu prietenia lor.

Ani la rândul, exemplul acestor bărbaţi mi-a împlinit nevoia de un model pentru genul de tată care vroiam să fiu. Ei au arătat calităţile unui tată după care tânjisem toată viaţa, acele calităţi pe care doream cu disperare să le manifest cândva în propria mea familie. Am câştigat enorm de la exemplul acestor bărbaţi, dar abia după mai mulţi ani am cunoscut un model mult mai bun, o cale mult mai bună de a deveni tatăl care voiam să fiu.

Tatăl model

Norm Wakefield, prietenul şi co-autorul pe care l-am menţionat în primul capitol este unul dintre oamenii care m-au ajutat să ajung la o înţelegere semnificativă şi puternică a rolului meu şi a resurselor mele ca tată plin de întrebări. Deşi copilăria şi adolescenţa lui Norm au fost diferite de ale mele, şi el se lupta cu unele din întrebările mele de a forma un model sănătos de tată. Iată cum explică Norm aceste lucruri:

> Abia când am ajuns la vârsta medie am reuşit să stabilesc o relaţie caldă, prietenoasă cu tatăl meu.
>
> Cariera tatălui meu a fost plină de presiuni şi descurajări. I-a fost greu să se bucure de copiii lui şi nouă ne-a fost foarte dificil să-l abordăm.
>
> Îmi amintesc de momentul în care am crezut în Isus Cristos, la vârsta de doisprezece ani – fiind primul membru al familiei mele care a devenit creştin. Însă în timp ce-mi construiam o imagine mentală a iubirii Tatălui meu ceresc pentru mine, nu m-am putut abţine să nu compar această relaţie cu cea pe care o aveam cu tatăl meu pământesc.
>
> De vreme ce tatăl meu nu părea niciodată mulţumit de mine, am crezut că şi Dumnezeu trebuie să simtă la fel. Era de parcă ar fi spus: „Norm, de ce nu îţi revizuieşti comportamentul? De ce trebuie oare să te suport? Ori îţi revii, ori am să te..."

Vă puteţi imagina impactul pe care l-a avut acest lucru asupra respectului de sine al acestui adolescent, că să nu mai vorbim de înţelegerea mea greşită a dragostei lui Dumnezeu! Este un lucru obişnuit ca copiii să creadă că ei valorează în ochii lui Dumnezeu la fel de mult ca în ochii tatălui lor. Dacă tatăl este iubitor, cald şi atent, ei au tendinţa să şi-L imagineze pe Dumnezeu în acelaşi fel. Dar dacă tatăl este perceput ca fiind rece, distant şi ocupat cu «lucruri mai importante», atunci copiii tind să creadă că Dumnezeu nu este abordabil şi nu este interesat de ei ca indivizi.

Am avut această imagine greşită despre Dumnezeu în mintea mea până la vârsta de patruzeci de ani, atunci când El a adus anumite împrejurări în viaţa mea care mi-au transformat cu adevărat relaţia cu El. Am descoperit un Dumnezeu iubitor, implicat şi pe deplin interesat de viaţa mea! Şi în mod extrem de surprinzător, aceleaşi împrejurări au făcut să se dărâme zidurile dintre mine şi tatăl meu, şi au reuşit să ne apropie unul de altul mai mult ca oricând.

Ca o parte a redescoperirii lui Dumnezeu, citesc Psalmii cu un creion în mână, notând fiecare afirmaţie despre *Domnul.* Studiind aceste versete, mi-am dat seama că aproape fiecare referire dă o descriere fie directă, fie indirectă a Tatălui nostru ceresc. Curând am ajuns să am pagini întregi pline de aceste atribute şi din ele am realizat un profil a ceea ce majoritatea dintre noi ar considera că este tatăl „ideal". Concluzia mea? Calităţile fundamentale ale unui tată care se văd la Domnul nostru sunt calităţile pe care El vrea să le formeze în taţii creştini de astăzi.

Descoperisem o teologie a calităţii de tată – cu Dumnezeu Însuşi ca model de urmat!

Dumnezeu este *tatăl model*! În căutarea mea de modele de tată, am avut şansa de a găsi doi dintre cei mai buni. Însă Norm m-a ajutat să înţeleg că neglijasem cel mai minunat model dintre toate, cel original, standardul pentru ceea ce înseamnă să fii un tată eficient – Dumnezeu Însuşi. Imaginea mea mentală a tatălui care vroiam să fiu – poate doar schiţată, dar care totuşi exista–

era de fapt o imagine a Tatălui meu ceresc, care este originea tuturor lucrurilor bune (Iacov 1:17).

El este „Tatăl, de la care vin toate lucrurile" (1 Corinteni 8:6b). El a dat suflare de viaţă în primul om şi Adam a devenit primul „fiu al lui Dumnezeu" (Luca 3:37). Din acel moment, fiecare dintre noi am fost făcuţi în asemănarea cu „Tatăl tău, care te-a făcut, te-a întocmit şi ţi-a dat fiinţă" (Deuteronom 32:6). Chiar din „prima zi", Dumnezeu nu doar a dorit o relaţie Tată – fiu cu fiecare dintre noi, ci El a fost şi un model pozitiv de tată.

El este un Tată bun, care ne invită să Îl numim „Ava", echivalentul aramaic pentru „Tăticule" sau „Tati" (Romani 8:15, Galateni 4:6). El este un Tată care ne ascultă, care ne îndeamnă să venim la El cu încredere ca la „Tatăl nostru din ceruri" (Matei 6:9). El este un Tată iubitor, care Şi-a demonstrat în mod liber şi cu putere dragostea de Tată la botezul Fiului Său, Isus, cu o voce ca de tunet care a spus: „Acesta este Fiul meu preaiubit în care Îmi găsesc plăcerea" (Matei 3:17). El este un Tată generos, care dă daruri bune copiilor Săi (Matei 7:11). El este Tatăl tuturor (Efeseni 4:6), este însăşi definiţia calităţii de tată, izvorul a tot ce este bun, moral şi demn de imitat.

Aşadar, dacă cineva vrea să fie un tată bun şi eficient, atunci standardul, modelul este Dumnezeu Tatăl. Calităţile pe care am dorit să le văd în tatăl meu – şi pe care nu le-am văzut – erau de fapt calităţile lui Dumnezeu. Calităţile pe care le-am admirat la Dick Day şi la tatăl lui Dottie au fost atât de atrăgătoare pentru mine, pentru că reflectau atributele Tatălui meu ceresc. Calităţile pe care tânjeam să le manifest faţă de copiii mei erau calităţile care semănau cu natura Tatălui meu ceresc.

Această înţelegere, această pricepere m-a transformat şi mi-a dat putere. Nu mai trebuia să mă simt dezavantajat de exemplul tatălui meu pământesc. Nu mai trebuia să caut modele pe care să le imit (deşi puteam încă să beneficiez de exemplul lor şi să învăţ din succesele lor). Nu mai trebuia să lupt ca să-mi formez o imagine clară despre ceea ce trebuie să fie un tată, despre tatăl care vroiam să fiu *eu*. Toate nevoile mele ca şi tată puteau fi împlinite în Dumnezeu, Tatăl Model!

Resursele unui tată

Oricât de transformatoare a fost această înţelegere, aveam încă multe de învăţat. Din acel moment mă aflu într-o călătorie palpitantă de descoperire, fiind hotărât să înţeleg cât pot de mult despre calităţile de Tată ale lui Dumnezeu, ştiind că aceste cunoştinţe nu mă vor face doar mai conştient de prezenţa Lui, ci mă vor şi învăţa ceea ce trebuie să ştiu şi să fiu ca tată pentru copiii mei. Întărindu-mi legătura cu Dumnezeu, eu îmi întăresc legătura cu copiii mei şi îmi îmbunătăţesc eficienţa relaţiilor şi a interacţiunilor cu ei.

Cheia pentru aceasta legătură dublă dintre tată şi copii este înţelegerea faptului că Dumnezeu Tatăl nu este numai *modelul* incomparabil de tată eficient, ci şi *resursa* indispensabilă pentru a deveni tatăl care vrei să fii. *Sunt un tată bun?* nu este doar imitaţie sau emulaţie; ea este *asociere*. Ea nu implică să ştii *cum* să ai relaţia, ci implică să-L cunoşti pe El! *Sunt un tată bun?* nu este doar o serie de *reguli* pentru taţi; există o mulţime de cărţi care nu fac altceva decât să adauge alte lucruri la agenda ta zilnică de lucruri „de făcut" şi care-ţi spun ce *ar trebui* să faci sau ce *ai face* dacă ai fi un tată decent. *Sunt un tată bun?* se referă la o relaţie; o relaţie care, aplicată la rolul tău de tată, te poate transforma pe tine, copiii tăi, familia ta şi viitorul tău.

Am descoperit următorul lucru: cu cât relaţiile mele cu cei patru copii ai mei sunt mai puternice, cu atât ei par mai capabili să reziste la presiunea de grup, să ia decizii înţelepte, să respecte dorinţele tatălui lor şi să se supună regulilor lui. O relaţie puternică, apropiată de tatăl lor pare nu doar să-i facă mai *dispuşi* să trăiască o viaţă sănătoasă, fericită şi după voia lui Dumnezeu; ci pare să-i facă mai *capabili* pentru aceasta. Încrederea, siguranţa şi satisfacţia care decurge din relaţia lor cu părinţii îi întăreşte împotriva capcanelor şi tentaţiilor pe care le întâlnesc la şcoală sau când sunt cu prietenii.

Un lucru similar se întâmplă la un nivel mult mai profund în relaţia mea cu Dumnezeu Tatăl. Când relaţia mea cu El este puternică şi „la zi", nu sunt doar mai *dispus* să fiu tatăl care vreau să fiu, ci sunt literalmente *împuternicit* să fiu aşa prin Duhul Său,

prin prezenţa Sa cu mine şi în mine. În acest mod important, El nu este doar un model pentru mine ca tată, ci El este şi resursa mea. Aş putea să parafrazez Psalmul 28:7: „Domnul este tăria şi scutul meu ca şi tată; în El mi se încrede inima şi sunt ajutat".

Realizarea legăturii

Unul din prietenii mei mi-a povestit experienţa pe care a trăit-o ca adolescent, fiind *disk jockey* al postului de radio din liceul unde studia. Postul de radio emitea pe parcursul întregii veri, astfel încât intra în sarcina lui Bob să vină la post în jurul orei 7:30 dimineaţa şi să pornească transmiţătorul (un dispozitiv butucănos şi depăşit, preluat de la un post de radio comercial, care trimitea semnalul către un turn, care la rândul lui transmitea semnalul pe o rază extraordinară de cca. treisprezece sau şaisprezece kilometri!). După câteva minute, transmiţătorul intra în funcţiune, iar Bob intra în emisie la ora 8 dimineaţa pentru un program de patru ore.

În acea dimineaţă anume, Bob s-a simţit neobişnuit de abil. Muzica aleasă părea a fi inspirată. Tranziţiile de la o piesă la alta erau realizate cu mult simţ artistic. Glumele lui dintre piese erau pline de duh şi de înţelepciune. A început să se simtă încrezător în forţele proprii, poate chiar prea încrezător. Totul a fost bine până când s-a dus să facă verificarea regulată a indicatoarelor de pe transmiţător.

Transmiţătorul era mort. Bob a lovit în ceasurile de măsură şi a mişcat firele de diferite culori care intrau şi ieşeau din transmiţător. După aceea, s-a uitat la perete.

Ştecherul electric se bălăngănea pe lângă priza din perete. Dispozitivul respectiv ieşise cumva din priză. Aparatul fusese deconectat de la curentul electric toată dimineaţa! Reprezentaţia pătrunzătoare şi deşteaptă a lui Bob fusese ascultată de o singură persoană – el însuşi! Şi toate acestea din cauză că transmiţătorul nu a fost conectat la sursa de curent.

Capitolele care urmează scot în evidenţă zece calităţi ale lui Dumnezeu Tatăl – sursa de putere a fiecărui creştin – care caracterizează interacţiunea Sa cu copiii Săi şi care oferă un

model pentru rolul şi responsabilitatea ta ca tată. Fiecare capitol nu va revela doar un atribut specific al Tatălui, ci te va ajuta să aplici şi să cultivi acea calitate, cu ajutorul Duhului Sfânt al lui Dumnezeu, în viaţa şi în familia ta.

Luaţi-vă angajamentul împreună cu mine de a trăi după caracterul Tatălui nostru ceresc pentru copiii noştri. Sunt încredinţat că va fi un angajament care va merita fiecare minut şi fiecare strop de energie necesar, pentru că nu le veţi da copiilor voştri numai o imagine frumoasă a lui Dumnezeu ca şi Tată; ci le veţi da şi un tată care este demn dragostea şi respectul copiilor săi, un bărbat ai cărui copiii au încredere în el, un bărbat care se poate bucura cu adevărat de compania copiilor săi, care se poate mândri cu ei şi care se poate desfăta cu prietenia lor.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

1. Gândeşte-te pentru câteva momente la felul de tată care vrei să fii. Apoi, completează următoarea listă de câte ori este necesar, până când vei avea o declaraţie completă a speranţelor şi scopurilor pe care ţi le propui ca tată (foloseşte o foaie separată dacă este nevoie).

Vreau să fiu un tată care ______________________

Vreau să fiu un tată care ______________________

Vreau să fiu un tată care ______________________

Vreau să fiu un tată care ______________________

Vreau să fiu un tată care ______________________

Vreau să fiu un tată care ______________________

Vreau să fiu un tată care ______________________

2. Cine au fost modelele tale cele mai pozitive pentru rolul de tată? Fă o listă cu numele lor mai jos şi, în dreptul fiecărui nume, menţionează ce ai învăţat de la ei.

*3. Cum îţi poţi îmbunătăţi relaţia cu Tatăl ceresc? Bifează răspunsurile valabile:

- ❑ Îmi voi forma un obicei regulat de rugăciune şi citire a Bibliei
- ❑ Voi relua obiceiul regulat de rugăciune şi citire a Bibliei
- ❑ Voi continua obiceiul regulat de rugăciune şi citire a Bibliei
- ❑ Mă voi întâlni în mod regulat cu alte persoane care Îl iubesc pe Tatăl, pentru închinare şi comuniune

- ❑ Mă voi înscrie într-un grup de rugăciune, studiu biblic şi / sau un grup faţă de care să dau socoteală pentru comportamentul meu.

4. Dacă nu ai făcut-o deja, caută doi sau trei taţi care se vor angaja să formeze un grup în care să daţi unul altuia socoteală. Studiaţi această carte şi parcurgeţi întrebările împreună. Angajaţi-vă să vă rugaţi unii pentru alţii şi să vă încurajaţi reciproc pentru a atinge excelenţa în rolul de tată creştin.

Capitolul

3

Iubirea şi acceptarea necondiţionată a tatălui

Cu câţiva ani în urmă am acceptat să ţin un discurs în faţa elevilor dintr-un liceu din Phoenix, Arizona. Din cauza programului şi a problemelor de spaţiu, a trebui să le vorbesc tuturor elevilor în acelaşi timp, unei mulţimi prea mari pentru a încăpea în amfiteatrul şcolii. Aşa că adunarea a avut loc afară şi eu am stat pe o stâncă mare pentru a vorbi unei mulţimi formată din aproximativ o mie de elevi, care şedeau pe iarbă în curtea şcolii.

De cum am început să vorbesc, un grup de punk rockeri, cu părul vopsit în culori fluorescente şi purtând metri întregi de lanţuri, s-au apropiat cam la şase metri de locul unde stăteam eu. Unii profesori şi elevi i-au supravegheat cu atenţie pe cei din grupul colorat, aşteptându-se probabil ca aceştia să creeze unele probleme, însă eu mi-am continuat discursul şi am reuşit să îl duc până la capăt, fără nici o întrerupere.

După ce am terminat însă de vorbit şi am coborât de pe stânca respectivă, cel care părea a fi conducătorul grupului de *rockeri* a fugit spre mine şi s-a postat la mai puţin de jumătate de metru în faţa mea. Mulţimea a tresărit şi o mie de perechi de ochi s-au aţintiţit asupra mea şi a tânărului respectiv.

Marea parte a mulţimii nu putea însă să vadă şiroaiele de lacrimi care curgeau pe faţa *rockerului* şi nici nu au auzit când acesta mi-a cerut să-l îmbrăţişez. Însă mulţimea a fremătat în momentul în care l-am îmbrăţişat pe tânăr, iar acesta şi-a îngropat capul în umărul meu şi a început să plângă.

Îmbrăţişarea a durat aproximativ un minut – o îmbrăţişare foarte lungă pentru un *punk rocker*! După ce, în sfârşit, mi-a dat drumul, mi-a spus printre lacrimi: „Tatăl meu nu m-a îmbrăţişat şi nu mi-a spus niciodată că mă iubeşte."

Acel tânăr striga de disperare după dragostea unui tată. Dorea să simtă dragostea şi acceptarea pe care i le putea da doar tatăl lui. Înfăţişarea lui bizară şi comportamentul lui sălbatic erau de fapt strigăte care cereau atenţie – ceea ce nu primea de la tatăl său.

Nevoia fundamentală a unui copil

Am auzit sau am trăit sute, poate chiar mii, de astfel de întâmplări. Am văzut durerea şi dezastrul care se produc în vieţile tinerilor ai căror taţi nu sunt dispuşi sau capabili să le comunice copiilor lor dragoste şi acceptare.

Am vorbit în faţa unui număr mare de adolescenţi Fishnet, un mare festival de muzică cu conferinţe de învăţătură ţinut în aer liber la o fermă din Virginia. Într-o dimineaţă, în timp ce vorbeam despre importanţa şi valoarea păstrării relaţiilor sexuale pentru căsătorie, le-am spus tinerilor din mulţimea de aproximativ douăsprezece mii de suflete că sunt speciali şi să nu uite niciodată că au o valoare incomensurabilă şi că cineva care-i va iubi cu adevărat va recunoaşte aceasta valoare şi o va onora, prin faptul că va păstra relaţia sexuală pentru căsătorie.

Puţin mai târziu, am observat o tânără blondă, de vreo doisprezece ani, care mă urmărea. M-am oprit şi am întrebat-o:

– Doreşti să vorbeşti cu mine?

Ea mi-a răspuns cu sfială:

– Chiar crezi că sunt specială?

– Da! i-am răspuns ferm. Dumnezeu te-a făcut specială şi să nu uiţi asta niciodată.

I-am cuprins atent umerii cu braţele mele şi am îmbrăţişat-o părinteşte. Fata a izbucnit brusc în lacrimi.

– Nici nu ştii de când aştept asta, mi-a spus. Mama şi tata au divorţat acum cinci ani, iar tata nu m-a îmbrăţişat niciodată şi nici nu mi-a spus vreodată că sunt specială.

Cinci zile mai târziu, când am plecat la aeroport, am primit un bileţel de la un agent de pază, care mi-a spus că o fetiţă a dorit să primesc acel bilet. Bileţelul împăturit cu grijă conţinea doar şase cuvinte scrise cu roşu:

Îţi mulţumesc pentru dragostea ta... Koreen

Acea tânără striga după dragoste şi acceptare, cum numai un tată putea să-i dea, acea dragoste şi acceptare de care nu avusese parte niciodată.

Nici nu vă pot spune de câte ori mi s-a rupt inima atunci când mi-am dat seama cât de comună este experienţa lui Koreen. Foarte mulţi tineri mi-au spus: „Tatăl meu nu mi-a arătat niciodată afecţiune" sau „tatăl meu nu-mi dă atenţie decât atunci când fac ceva nu trebuie".

Am auzit mulţi taţi strigându-i pe copiii lor cu expresii de genul „idiotule", „prostule" sau chiar mai rău.

I-am auzit pe taţi urlând în bătaie de joc la copiii lor pe terenul de baseball sau de baschet.

Am luat cina cu taţi care nu le-au spus o vorbă fiilor lor şi care nu i-au inclus în conversaţie pe toată durata mesei.

Am cunoscut taţi care petreceau extrem de puţin timp cu fiicele lor, exceptând doar pentru a critica modul în care se îmbrăcau sau prietenii cu care ieşeau.

Am observat taţi care discută cu nonşalanţă cu alţii despre defectele şi neajunsurile copiilor lor, chiar şi atunci când copiii sunt în preajmă şi-i pot auzi.

Şi, în mod tragic, am văzut dezastrul emoţional pe care îl creează aceşti taţi în copiii lor prin acţiunile sau lipsa lor de acţiune. Copiii – indiferent de vârstă – au o nevoie profundă de semnificaţie, de a se simţi acceptaţi şi iubiţi. Dumnezeu vrea ca această nevoie normală şi sănătoasă să fie împlinită în primul

rând în cadrul căminului, de către mama şi tata. Dacă ambii părinţi nu satisfac această foame după dragoste şi acceptare, tânărul sau tânăra va căuta să umple acest gol emoţional cu altceva sau cu altcineva, iar această căutare duce la comportamente care pot să distrugă copilul – sau să-l marcheze pe viaţă. Un tată care nu-i comunică copilului său dragoste şi acceptare nu este o influenţă neutră în viaţa acestuia, ci una negativă.

Eu nu vreau să fiu un astfel de tată. Vreau să fiu un tată al cărui copil se simte acceptat şi iubit, al cărui copil devine în timp un tânăr sau o tânără sigură pe sine, al cărui copil este capabil să iubească şi să fie generos faţă de alţii.

Vreau să fiu un tată asemenea Tatălui meu ceresc.

Mai întâi, mai înainte de toate şi veşnic dragostea

Vorbesc cu mulţi oameni, tineri şi bătrâni, care nu-şi dau seama că Dumnezeu i-a iubit chiar mai dinainte de a deveni creştini. Pe când eram în întuneric, pe când eram duşmani ai lui Dumnezeu, El ne-a iubit şi a murit pentru noi (vezi Efeseni 5:8, Romani 5:8). El ne-a iubit *mai întâi* (1 Ioan 4:19). El nu a aşteptat ca noi să „devenim buni" mai întâi; El nu a aşteptat ca noi să-I împlinim aşteptările; El nu a aşteptat „să-L facem să fie mândru de noi". El ne-a iubit pur şi simplu.

Mai mult decât atât, El Şi-*a arătat* dragostea faţă de noi. El nu este acel tată căruia îi vine greu să-şi îmbrăţişeze copilul sau să-i spună „te iubesc". El nu este acel tată care „are lucruri mai importante de făcut". El ne iubeşte *mai înainte de toate* (Romani 8:32). Şi-a arătat dragostea pentru noi prin Cuvânt (Ioan 1:14); Şi-a arătat dragostea faţă de noi pe cruce; Şi-a scris dragostea pentru noi în sânge.

Tatăl nu doar ne iubeşte mai întâi şi mai înainte de toate, El ne iubeşte de asemenea cu o iubire *veşnică* (Ieremia 31:3). Dragostea Tatălui pentru noi este completă, constantă şi necondiţionată. Nu o putem câştiga. Nu putem scăpa de ea. Nu o putem şterge. El ar putea fi dezamăgit când nu Îl ascultăm, ori întristat când ne îndepărtăm de El, ori mâhnit când păcătuim,

însă El nu va înceta *niciodată, niciodată, niciodată să ne iubească.* Iubirea necondiţionată a Tatălui pentru noi este aşa, încât...

> *...nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpânirile, nici puterile, nici lucrurile de acum, nici cele viitoare, nici înălţimea, nici adâncimea, nici o altă făptură, nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, care este în Isus Cristos, Domnul nostru.*
>
> Romani 8:38-39

Aşa un tată vreau să fiu! Vreau ca toţi copiii mei să ştie că îi accept şi îi iubesc. Vreau să ştie că i-am iubit înainte ca şi ei să mă poată iubi. Vreau să ştie că i-am iubit când principala lor interacţiune cu mine implica biberoane, râgâieli şi scutece murdare. Vreau să ştie că dragostea mea pentru ei este necondiţionată – nu se bazează pe ceea ce fac ei, ci pe cine sunt ei.

Vreau de asemenea ca toţi copiii mei să ştie că dragostea mea pentru ei este prioritară. Slujba mea nu este mai importantă decât sunt ei. Prietenii mei nu sunt mai importanţi decât sunt ei. Poziţia mea în biserică sau în comunitate nu este mai importantă decât sunt ei. Dragostea mea pentru ei este pe primul loc.

În fine, vreau să le comunic copiilor mei că îi iubesc pentru totdeauna. Vreau să ştie că îi accept şi îi iubesc indiferent de circumstanţe. Ei nu trebuie să-mi câştige dragostea. Ei nu pot să scape de dragostea mea. Ei nu pot să anuleze dragostea mea.

Acesta este genul de tată care vreau să fiu. Însă, desigur, pentru puţini bărbaţi este natural să fie acest gen de tată, poate cu atât mai puţin mie. Este ceva ce a trebuit să învăţ.

Crează un climat de dragoste şi acceptare necondiţionată

Nu există *nimic* mai important ce trebuie să înveţe un tată ca dragostea şi acceptarea necondiţionată. Dacă copilul tău nu simte dragostea şi acceptarea ta necondiţionate, el nu se va simţi în siguranţă. Un copil nesigur pe el este rar (sau chiar niciodată)

dispus să fie vulnerabil. Copilul nesigur pe el nu va fi niciodată transparent. Nu va vorbi în mod deschis despre ce se întâmplă la şcoală. Tânăra nu va dezvălui de bună voie modul în care s-a purtat prietenul ei cu ea. Cu cât le poţi comunica mai mult această acceptare necondiţionată copiilor tăi, cu atât mai mult se vor simţi îndemnaţi să comunice cu tine, să fie cinstiţi, să-şi împărtăşească gândurile, preocupările şi îngrijorările.

Desigur, cum am mai spus, acceptarea necondiţionată nu este uşoară. De fapt, ca să fiu sincer, nici nu este posibilă în totalitate. Doar Dumnezeu poate să ne accepte în întregime. Ca păcătoşi, noi suntem limitaţi în capacitatea de a ne accepta proprii copii, însă slăbiciunile noastre pot fi depăşite prin puterea Duhului Sfânt, care ne dă abilităţi pe care s-ar putea să nu ştim că le avem.

Aşadar, cum facem aceasta? Cum le comunicăm copiilor noştri dragoste şi acceptare necondiţionată – o dragoste întocmai ca cea pe care Tatăl o arată faţă de noi? Totul începe, desigur, cu rugăciune sinceră şi cu încredere constantă în Dumnezeu. Dacă suntem în legătură cu Dumnezeu prin Duhul Sfânt, vom putea să împlinim nevoile copiilor noştri, implementând conştient şi perseverent cele şapte elemente esenţiale ale dragostei şi acceptării necondiţionate.

Demonstrează afecţiune

Una din modalităţile fundamentale de a împlini nevoia unui copil de dragoste necondiţionată este de a arăta afecţiune. O simplă îmbrăţişare, un sărut, câteva cuvinte calde sau o privire plină de dragoste au o putere imensă.

În cartea sa, *The Total Man*, Dan Benson îşi aminteşte de valoarea acestor momente din propria sa copilărie:

> Nu voi uita niciodată îmbrăţişările de familie care aveau loc în bucătăria noastră, în vremea copilăriei mele. Strecurându-mă de-a buşilea pe uşă, îl vedeam pe tata cum o cuprindea pe mama în braţele lui (o imagine deloc neobişnuită în casa noastră). Asta mă făcea să mă simt foarte bine în interior. Atât de bine, încât nu putem rezista tentaţiei de a mă alătura lor... Aşa că porneam cu viteză pe

> linoleul bucătăriei şi mă prindeam cu amândouă braţele de picioarele lor. Tata şi mama erau întotdeauna bucuroşi să mă includă şi pe mine. Dacă alţi fraţi de-ai mei erau prin preajmă, ei se alăturau câteodată în această îmbrăţişare de familie, aceasta devenind tot mai mare. Mama şi tata au făcut din casa noastră o casă plină de dragoste, mai mult prin forţa exemplului decât prin cuvinte. Noi ne simţeam în siguranţă ca şi copii, din cauză că tatăl meu avea iniţiativa de a crea o atmosferă de dragoste şi bucurie în casa noastră.[7]

Desigur, acţiunile demonstrative nu înseamnă neapărat dragoste şi acceptare necondiţionată. Unii părinţi care-şi îmbrăţişează şi-şi sărută copiii nu arată dragoste şi acceptare necondiţionată. Totuşi, îmbrăţişările şi sărutările pot să-l ajute pe un tată să le comunice copiilor lui: „Vă accept şi vă iubesc aşa cum sunteţi."

Bucură-te de unicitatea fiecărui copil

Dumnezeu ne-a creat indivizi unici. Gândeşte-te la aceasta: din cele peste cinci miliarde de oameni care trăiesc acum pe planeta noastră, nu există nici un om exact ca şi tine. Şi nu există nimeni care să fie exact ca fiul sau fiica ta.

Tatăl lui Dottie, pe care l-am menţionat în capitolul 2, avea modalităţi simple de a recunoaşte unicitatea fiecărui copil. Obişnuia să-i spune lui Dottie: „Tu eşti fata mea preferată." Apoi el îi spunea surorii ei mai mici: „Tu eşti fetiţa mea preferată." Şi fratelui ei îi spunea: „Tu eşti băiatul meu preferat". Aceste lucruri ar putea părea simple, poate chiar naive, dar ele au efect şi sunt un mod prin care tatăl poate să-i facă pe copiii lui să se simtă speciali.

Este o tragedie să auzi un tată spunându-i unui copil: „De ce nu poţi să fii mai mult ca fratele tău?" sau „Sora ta nu a avut niciodată probleme la matematică!" Este cu mult mai bine să ne bucurăm de unicitatea fiecărui copil, recunoscându-l pe fiecare ca persoană cu trăsături, talente şi daruri specifice. Dacă începi să-ţi studiezi proprii copii, vei găsi multe lucruri prin care fiecare

este unic: un râs contagios, un talent de a-şi face prieteni, un duh plin de compasiune, o voce bună, un zâmbet luminos, o dragoste pentru animale. Asigură-te că-i vei comunica copilului tău în moduri pozitive această minune extraordinară a unicităţii.

Laudă valoarea personală a copilului

Copilul tău are nevoie de un sentiment de valoare. O persoană trebuie să câştige încrederea şi să aibă sentimentul că este o persoană de valoare.

Taţii pot să comunice valoarea personală a unui copil în multe feluri. Unul din cele mai importante moduri este să petreacă timp cu copilul. Timpul comunică importanţă. De fapt, am spus de multe ori că, pentru copii, dragostea se scrie altfel decât pentru părinţi. Copii scriu dragostea cu patru litere – „T-I-M-P". Aceasta este o provocare specială pentru mine, deoarece sunt plecat de acasă cam jumătate din timp. Cu toate acestea, încerc din răsputeri să compensez lipsa mea, luându-i pe copii cu mine în călătorii ori de câte ori acest lucru este posibil, sunând în fiecare zi acasă şi ieşind cu copiii la un mic dejun în oraş când mă întorc dintr-o călătorie.

Într-o duminică am fost invitat să vorbesc în faţa echipei de fotbal San Diego Chargers, la ora de capelă dinaintea unui meci. L-am luat cu mine pe fiul meu Sean şi, după capelă, ne-am ocupat locurile în stadion. Echipa ne rezervase locuri în faţă, aproape de linia de 50 de iarzi! Stadionul s-a umplut cu cincizeci de mii de spectatori şi zgomotul era infernal.

Mi-am pus braţul în jurul umărului fiului meu şi i-am spus:

– Uite-te la toţi oamenii ăştia, prietene.

Sean şi-a rotit privirea peste tot stadionul pentru a-i vedea pe toţi, în special pe cei care aveau locuri sus de tot. Pentru ochii unui puşti de zece ani, părea că toţi oamenii de pe pământ veniseră la acel meci.

– Extraordinar, tată, a exclamat Sean, sunt o mulţime de oameni!

– Aşa este. Dar ştii ceva? Pentru mine tu eşti mai important decât toţi aceşti oameni la un loc. Fiule, ceea ce crezi tu despre

mine ca tată înseamnă mai mult pentru mine decât ceea ce cred toţi aceşti cincizeci de mii de oameni!

Sean a făcut ochii mari. S-a uitat din nou la toţi oamenii din stadion. Apoi, cu o bucurie copilărească a exclamat:

– Vorbeşti serios, tată? Mai mult decât toţi aceşti oameni?

Mi-a sărit în braţe, cu un sentiment profund de siguranţă şi semnificaţie. În acel moment, Sean a ştiut că este important pentru mine.

Cultivă un sentiment al apartenenţei

Dacă copiii noştri nu simt că fac parte din familie, ei vor căuta un alt loc de care să aparţină. Unii, ca şi *punk-rockerul* pe care l-am întâlnit în Phoenix, se identifică cu un grup (de multe ori bizar) de tineri de aceeaşi vârstă. Alţii se alătură bandelor de cartier pentru sentimentul de apartenenţă ce li se oferă. Iar alţii încearcă să-şi satisfacă nevoia de acceptare prin intermediul relaţiilor sexuale. Sue, o elevă din primii ani de liceu, şi-a explicat relaţiile sexuale: „Mă simţeam atât de singură. Tata şi mama erau mereu prea ocupaţi pentru a avea timp şi pentru mine. Când Ted a devenit prietenul meu, am fost în culmea fericirii. El mă asculta. Mă ţinea în braţe şi mă consola. Părea că îi pasă de mine cu adevărat."

Prietenul meu, Dick Day, şi soţia lui Charlotte, pe care i-am menţionat în capitolul precedent, au adoptat un orfan din Coreea, pe care l-au numit Timothy. După ce Timmy a ajuns în America şi a devenit o parte a familiei Day, a petrecut mai multe luni de zile încercând să se adapteze noii sale familii şi culturii americane. Într-o zi, când Timmy se chinuia încă să se adapteze, Dick l-a întrebat:

– Timmy, ai dori vreodată să te întorci în Coreea?

– O, nu, a răspuns Timmy.

– De ce nu? a întrebat Dick.

– Pentru că aici, a spus Timmy, sunt cineva special.

Puteţi să le daţi copiilor voştri acel sentiment de apartenenţă, sentimentul că sunt o parte importantă a familiei. Cu acest adăpost emoţional, copiii vor avea puterea să reziste împotriva

sentimentelor de nesiguranţă, a presiunii negative de grup şi a presiunilor de natură sexuală. Dragostea şi acceptarea voastră le va spune: „Aparţii de noi, eşti valoros" şi le va da o bază pentru valoarea şi stima lor de sine.

Recunoaşte valoarea mai mult decât performanţa

Când fiul meu Sean avea doisprezece ani, el a jucat într-o echipă de *baseball* de juniori. Cu o săptămână înainte de începutul sezonului, mi-a venit o idee cum să-i arăt lui – şi colegilor lui – acceptarea. Am cumpărat douăsprezece cupoane pentru îngheţată de la un restaurant local şi le-am dat antrenorului lor.

– Domnule antrenor, i-am spus, astea sunt pentru copii.

– Mulţumesc, a spus antrenorul cu un zâmbet larg. Este extraordinar. Mi-aş dori ca mai mulţi taţi să fie la fel de interesaţi de copiii lor. Îi voi duce la îngheţată după ce câştigă primul meci.

– Nu, domnule antrenor, am spus imediat. Vreau să îi duceţi la îngheţată după ce pierd primul meci.

El s-a uitat la mine în mod ciudat. Mi-am dat seama că ceea ce am spus nu se potriva cu conceptul lui despre victorie, pierdere şi răsplata pentru un meci bun. Aşa că i-am explicat.

– Domnule antrenor, nu ştiu cum stă situaţia în cazul dumneavoastră, am spus, dar în timp ce-mi cresc copiii, nu vreau să le apreciez mai mult succesul decât efortul depus. Şi nu vreau să le apreciez efortul mai mult decât faptul că sunt creaţi după chipul lui Dumnezeu. Eu cred că fiul meu a fost creat după chipul lui Dumnezeu şi că are o valoare, o demnitate şi o semnificaţie infinită, iar toate acestea nu au nici o legătură cu meciul de baseball. Chiar dacă n-ar juca nici un minut de baseball în viaţa lui, eu l-aş iubi şi l-aş accepta la fel de mult.

Antrenorul lui Sean m-a măsurat cu atenţie din priviri. În cele din urmă, tot ce a putut să spună a fost:

– Ei bine, aşa ceva n-am mai auzit.

Antrenorul s-a ţinut de cuvânt. După ce echipa a pierdut primul meci, el a dat fiecărui jucător un cupon şi au ieşit la o îngheţată cu întreaga echipă.

Cred Sean mi-a mulţumit pentru îngheţată de vreo cinci ori. În plus, în următoarele două săptămâni, trei dintre copiii din echipa sa mi-au mulţumit pentru trataţia specială. Îmi amintesc în mod special de un băiat, pe nume Jessie, care mi-a spus:

– Vă mulţumesc foarte mult pentru îngheţată, domnule McDowell. Extraordinar! Nu vă pasă dacă noi câştigăm sau nu – ne iubiţi oricum!

Aceasta a fost, desigur, ideea. Am vrut să-i comunic lui Sean şi colegilor lui faptul că-i iubesc, îi accept şi îi apreciez indiferent de performanţele lor. Aceasta se bazează pe faptul că fiecare dintre ei este creat după chipul lui Dumnezeu şi, în consecinţă, fiecare are o valoare şi o demnitate infinită.

Cultivă un sentiment de competenţă

Copiii au nevoie de un sentiment crescând de competenţă pentru a se simţi iubiţi şi acceptaţi în familia lor şi în societate. Toţi copii au o dorinţă naturală de a avea rezultate bune. Ca şi părinţi, noi putem să ne încurajăm copiii în încercările lor şi să-i felicităm pentru reuşitele lor. Din nefericire, există mai multe motive datorită cărora un copil nu poate să ajungă uşor la acest sentiment al competenţei.

Adulţii au tendinţa de a evalua capacitatea unui copil pe baza standardelor pentru adulţi. Nu ne putem aştepta ca un copil să funcţioneze la un nivel al competenţei specific adulţilor. Nu pot avea aşteptarea ca fiica mea să poată spăla maşina la fel de bine ca mine. Când fiul meu a fost mic, nu puteam avea aşteptarea ca el să-şi facă patul la fel de bine ca mine. Eu trebuie să ţin cont de cunoştinţele şi de înţelegerea lor limitată.

De asemenea, nu ne putem aştepta ca copiii noştri să fie competenţi fără a fi învăţaţi. Cât de multe lucruri trebuie învăţate pentru a face patul, a spăla maşina sau a tunde iarba! Cu toate acestea, mulţi părinţi le trasează copiilor lor sarcini fără a le da şi învăţătura necesară:

– Eşti destul de mare să-ţi faci curat în cameră. Fă-o! Şi fă-o cum trebuie!

Atunci când îi învăţăm pe copiii noştri cum să facă un anumit

lucru, trebuie să le dăm şi libertatea de a greşi. Dacă vor greşi, trebuie să-i încurajăm să ducă însărcinarea la bun sfârşit, poate chiar cu ajutorul nostru. *Lăudaţi*-i pentru ce au făcut bine şi *motivaţi*-i să termine ce au început.

– Maşina arată foarte bine pe dinafară! Ai făcut o treabă excelentă. Însă interiorul mai are nevoie de finisare. Ce-ai zice dacă te-aş ajuta aspiri interiorul?

Există şi influenţe din afara familiei care afectează sentimentul competenţei copiilor. Trăim într-o societate competitivă. Suntem comparaţi mereu cu alţii şi cu calităţile lor la serviciu, la şcoală, pe terenul de sport. Din nefericire, va exista întotdeauna cineva care va face lucrurile puţin mai bine decât noi. Mulţi dintre noi se află la baza scării de competenţă în unele domenii ale vieţii, astfel încât, atunci când suntem evaluaţi după cei care au rezultate mai bune, încrederea noastră de sine se erodează cu uşurinţă.

Menţinerea unui sentiment de competenţă în copiii noştri este un efort pe termen lung, care cere multă planificare şi gândire. Acest lucru cere şi implicarea noastră activă în vieţile copiilor noştri ca şi *modele pozitive* care nu se grăbesc să găsească greşeli şi care laudă cu promptitudine noile nivele ale creşterii. Trebuie să-i ajutăm să ajungă la o evaluare realistă a punctelor forte şi la o acceptare a propriilor limite, fără a se autocondamna. Un tată are o ocazie unică de a crea un mediu pozitiv în familie; un mediu care să pună în evidenţă punctele forte ale copiilor săi, le dezvoltă şi le întăreşte, întipărind în copiii săi un sentiment acut al propriei identităţi şi a valorii, demnităţii şi importanţei lor infinite.

Aceşti copii vor fi mai puţin înclinaţi spre a deveni activi din punct de vedere sexual înaintea căsătoriei. Ei vor fi mai puţin înclinaţi să se implice în relaţii nesănătoase în căutarea dragostei şi acceptării. Vor fi mai puţin predispuşi să se răzvrătească. Vor fi mai puţin predispuşi să cedeze în faţa presiunii de grup.

Din acelaşi motiv, aceşti copii vor fi mai predispuşi să aibă standarde sexuale sănătoase. Vor fi mai înclinaţi să dezvolte relaţii sănătoase. Vor fi mai apţi să aibă succes la şcoală şi, mai târziu, în afacerile lor.

Aceste lucruri sunt visul oricărui tată, desigur. Dar ele nu apar la întâmplare. Ele nu se întâmplă nici măcar ca urmare a efortului uman. Ele se pot întâmpla numai atunci când suntem apropiaţi – prin încrederea deplină în Duhul Sfânt – de Tatăl care ne iubeşte şi ne acceptă şi care ne ajută, printr-un efort susţinut şi plin de sensibilitate, să fim acei taţi care vrem să fim, asemenea Tatălui ceresc.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

1. După ce Josh a povestit întâmplarea cu fetiţa de doisprezece ani pe nume Koreen, el menţionează mai multe lucruri negative şi distructive pe care le-a văzut, le-a auzit sau le-a întâlnit la diferiţi taţi. Uită-te din nou la lista de la pagina 37. Te identifici cu vreunul din acele comportamente sau tendinţe? Dacă da, fă-ţi timp şi gândeşte-te cum ar putea afecta acele comportamente modul în care copilul tău va percepe dragostea şi acceptarea ta.
2. De ce sunt copiii tăi speciali în ochii lui Dumnezeu? Gândeşte-te la fiecare copil pe nume şi fă o listă cu cel puţin cinci motive specifice pentru care fiecare este special pentru Dumnezeu *şi* pentru tine. Apoi, gândeşte-te la modalităţi prin care să-i comunici aceste lucruri fiecărui copil.

*3. Gândeşte-te la fiecare dintre copiii tăi şi pune-ţi următoarele întrebări: *Ştie* copilul tău că îl accepţi şi îl iubeşti? De unde ştii?

*4. Gândeşte-te la două lucruri pe care le poţi face pentru fiecare dintre copiii tăi în această săptămână, care le vor comunica faptul că îi accepţi şi îi iubeşti pe baza a *cine este el sau ea,* nu pe ceea ce face. Când şi cum vei implementa aceste idei?

Capitolul

4

Puritatea tatălui

Cu puţin timp în urmă, am primit o scrisoare de la un tată creştin care îmi ascultase o prelegere. Mi-a spus că el şi soţia lui au încercat întotdeauna să fie părinţi buni. Ei erau membri într-o biserică bună şi au fost întotdeauna mândri de copiii lor. Dar mi-a spus că au descoperit de curând ceva despre fiica lor mai mare, ceva care a făcut ca lumea dimprejurul lor să se ruineze.

Acest tată a descris-o pe fiica lui adolescentă ca pe o domnişoară drăguţă, dar a spus că ea nu a avut niciodată trecere la băieţi. Până de curând. A început să se întâlnească cu un băiat din echipa de fotbal şi – acest tată tocmai aflase – chiar de la începutul prieteniei lor a avut relaţii sexuale cu el. Apoi a trecut de la acel fotbalist la altul. În scurt timp, mi-a spus tatăl ei, s-a culcat cu toată echipa de fotbal.

– Josh, a scris tatăl ei chinuit, aceşti băieţi şi-o pasau pe fiica mea de parcă ar fi fost „fata echipei"!

Acesta este coşmarul unui tată. Nici un tată nu vrea să fie în locul acestui bărbat. Nici un tată nu vrea ca fiul sau fiica lui să fie vulnerabili din punct de vedere sexual. Nici un tată nu vrea ca

fiul sau fiica lui să fie activi din punct de vedere sexual înainte de căsătorie. Nici un tată nu vrea ca fiul sau fiica lui să fie infideli în căsnicia lor.

Însă ce putem face pentru a reduce şansele ca astfel de coşmaruri să se întâmple în vieţile *noastre*? Cum putem mări probabilitatea ca fii şi fiicele *noastre* să facă alegeri înţelepte în domeniul sexualităţii? Ce putem face noi? La cine apelăm? Cum putem fi noi de folos?

Factorii care depind de tată

Taţii au prima şi cea mai mare ocazie de a modela convingerile şi comportamentele sexuale ale copilului. Conform unui studiu, influenţa tatălui este simţită în trei puncte:

Prezenţa unui tată. Jerry Adler afirmă: „Mai mult de jumătate din copiii americani născuţi în anii 1970 şi 1980 se preconizează că îşi vor petrece o parte a copilăriei doar în prezenţa mamelor lor. Un studiu al Biroului pentru recensământ a arătat că 16,3 de milioane de copii americani locuiau doar cu mama lor în 1994 – şi 40 la sută din aceştia nu-şi văzuseră taţii de cel puţin un an."[8] Absenţa sau prezenţa unui tată în familie este un factor determinant pentru atitudinile şi acţiunile sexuale ale unui copil. După cum am menţionat în primul capitol, cercetătorii de la Universitatea Johns Hopkins au arătat că „adolescentele tinere, albe, care trăiesc în familii în care tatăl lipseşte... sunt cu şaizeci la sută mai predispuse să aibă relaţii sexuale înainte de căsătorie decât cele care trăiesc în familii cu ambii părinţi".[9] Efectele absenţei tatălui din cadrul familiei sunt simţite şi de băieţi; cercetătorul Robert Billingham de la Universitatea Indiana sugerează că băieţii care cresc într-o familie fără un tată prezent „se poate să ia ca model exemplele stereotipice culturale pentru felul în care trebuie să se comporte un bărbat, conform cu amăgirile trecătoare de la televizor sau din filme".[10]

Atenţia unui tată. În cartea sa, *Father: the Figure and the Force*, Cristopher Andersen citează un studiu efectuat printre 7.000 de femei care lucrează în baruri şi cluburi de strip-tease. Deşi consideraţiile de ordin economic au stat probabil la baza alegerii

meseriei lor, Andersen a scris: „majoritatea acestor femei au recunoscut că ele căutau cel mai probabil atenţia unor bărbaţi, atenţie pe care nu au primit-o în copilărie".[11] Andersen continuă sugerând o legătură între absenţa atenţiei paterne şi comportamentul sexual al acelor femei.

Apropierea unui tată. Două studii comandate de Misiunea Josh McDowell, în 1987 şi 1994, au arătat cu fermitate că activitatea sexuală şi promiscuitatea era mai puţin probabilă printre adolescenţii (băieţi şi fete) care au raportat o relaţie apropiată cu taţii lor. Aceste studii (şi multe altele) sugerează că o relaţie sănătoasă cu tatăl este un factor critic în alegerea pe care o fac tinerii sau tinerele cu privire la activitatea sexuală dinaintea căsătoriei.

A treia influenţă majoră

Dacă oricare din aceste trei elemente este absent, tatăl va deveni un al treilea factor îndepărtat printre factorii care concurează pentru a influenţa standardele sexuale ale tinerilor.

Presiunea de grup. Presiunea de grup are, desigur, o influenţă formidabilă asupra tinerilor. Cultura tinerilor noştri îşi comunică propriul mesaj în ce priveşte valoarea personală, sexualitatea, identitatea şi acceptarea. În cartea sa, *The Kid-Friendly Dad,* autorul Frank Martin relatează o întâmplare pe care a auzit-o de la un consilier familial renumit:

> O fată de şaisprezece ani a fost trimisă la el pentru consiliere şi, în timpul acestor sesiuni, ea şi-a descris prima experienţă sexuală avută la vârsta de treisprezece ani. „Mă săturasem atât de mult să-mi aud prietenii vorbind despre sex, încât am vrut să aflu mai multe pe propria-mi piele", a început ea. „Aşa că, la o petrecere, am mers la cel mai simpatic băiat pe care l-am putut găsi şi l-am întrebat dacă vrea să o facem." Cei doi s-au dus într-un dormitor şi, în câteva momente, această fată inocentă şi-a pierdut virginitatea. „Nu a fost cum m-am aşteptat", i-a spus ea consilierului. „Dar măcar am aflat cum este şi am putut să vorbesc despre asta cu prietenii mei."[12]

Puterea presiunii de grup este un factor determinant major pentru activitatea sexuală a adolescenţilor, mai ales dacă adolescentul nu are parte de unul sau mai multe din cele trei elemente pe care le-am menţionat mai sus. Un studiu efectuat printre o mie de adolescenţi a arătat că 76 la sută ar merge destul de departe în relaţia sexuală pentru a câştiga experienţă şi a nu se simţi excluşi.[13] În multe din comunităţile copiilor noştri, în şcoli şi în grupurile de prieteni, presiunea de a participa la acest „derby sexual" este formidabilă.

Mesajele media. Studiul naţional din 1987 efectuat printre adolescenţi, studiu care a fost punctul de plecare pentru campania „WHY WAIT?" a arătat că presiunea de grup este factorul principal de influenţă asupra atitudinilor şi comportamentelor sexuale ale copiilor noştri. Însă ce anume îi influenţează pe membrii acestui „grup"? Majoritatea acestora nu au învăţat despre sex şi sexualitate de la părinţii lor, de la biserică sau de la şcoală, ci de la televizor, din filme, din muzica rock şi din revistele care sunt mai vulgare şi mai explicite astăzi decât oricând.

1. *Televizorul.* Mas media este probabil cea mai mare influenţă pentru sexualitatea adolescenţilor evanghelici. De ce are media o putere atât de mare asupra tinerilor? Luaţi în considerare următoarele aspecte: în medie, preşcolarul îşi petrece mai mult timp uitându-se la televizor decât petrece un student de universitate în sala de curs studiind pentru o licenţă. Un studiu a arătat că preşcolarii se uită la televizor douăzeci de ore pe săptămâna, iar cei din şcoala primară se uită douăzeci şi două de ore. „Doar somnul le ocupă mai mult timp. Până la vârsta de optsprezece ani ei vor fi petrecut mai mult timp în faţa televizoarelor decât oriunde altundeva, inclusiv la şcoală."[14] Un alt studiu estimează că până la absolvire, elevul de liceu a petrecut în medie 22.000 de ore uitându-se la televizor, ceea ce reprezintă dublul timpului petrecut în sălile de clasă în cei doisprezece ani de şcoală.

2. *Muzica.* Din clasa a şaptea până în clasa a douăsprezecea, copiii ascultă în medie 10.500 de ore de muzică rock. Timpul total petrecut în şcoală în cei doisprezece ani depăşeşte doar cu

500 de ore timpul petrecut ascultând muzică rock.[15] „Tinerii sunt influenţaţi nespus de mult de media. Ei interacţionează mult mai puţin cu adulţii adevăraţi decât oricând în istorie, astfel încât prietenii lor şi modelele prezentate în media au un impact chiar şi mai puternic."[16]

3. *Filmele şi video-clipurile.* Majoritatea tinerilor noştri şi-au dezvoltat concepţia despre sexualitate pe baza unor ficţiuni din mas media, fără să-şi dea seama de preţul care trebuie plătit pentru dragostea liberă şi pentru relaţiile sexuale ocazionale. Dacă nu sunt capabili să-şi revizuiască convingerile, mai devreme sau mai târziu ei vor plăti un preţ mare. O tânără povesteşte despre acest preţ:

> Un lucru pe care telenovelele şi filmele nu ni-l spun este devastarea şi inima frântă care rezultă din relaţiile sexuale dinaintea căsătoriei. Eu nu iau în uşor consecinţele comportamentului sexual greşit. Fără îndoială, cel mai greu şi mai dureros lucru prin care am trecut... chiar decât o operaţie complicată, analizele pentru cancer, o familie dezbinată şi numeroase respingeri la angajare... a fost să-mi revin după o relaţie sexuală cu un bărbat căsătorit.[17]

Aceste cuvinte îmi frâng inima. Aceste cuvinte mă sperie. Aceste cuvinte mă fac să vreau să-mi ajut copiii să se împotrivească presiunii de grup şi mesajelor transmise de mas media. Aceste cuvinte mă fac să fiu hotărât în a deveni şi în a rămâne nu a treia mare influenţă ca impact, ci cea mai mare influenţă în formarea concepţiilor copiilor mei despre sex şi sexualitate.

Vreau să fiu acel tată ai cărui copii cunosc perspectiva lui Dumnezeu despre sexualitate. Vreau să fiu acel tată ai cărui copii au atitudini sănătoase şi integre despre sexualitate. Vreau să fiu acel tată care discută cu copiii lui despre sex şi puritate şi care îi pregăteşte pentru presiunile şi tentaţiile cu care se vor confrunta în mod sigur ca adolescenţi şi tineri adulţi. Vreau să fiu acel tată ai cărui copii au puterea de a păstra relaţiile sexuale pentru căsătorie. Vreau să fiu acel tată ai cărui copii rămân credincioşi soţilor şi soţiilor lor în viaţa de căsnicie.

Vreau să fiu un tată aşa cum este Tatăl meu.

Modelul purităţii

Legea lui Dumnezeu din întreaga Scriptură îndeamnă poporul Lui la puritate. Dumnezeu a vorbit prin Lege şi Şi-a revelat cu claritatea standardul: impuritatea sexuală (adică orice activitatea sexuală din afara căsătoriei) este greşită:

Să vă feriţi de... curvie.

Faptele Apostolilot 15:29

Fugiţi de curvie!

1 Corinteni 6:18

Să nu curvim.

1 Corinteni 10:8

Curvia, sau orice altfel de necurăţie... nici să nu fie pomenite între voi, aşa cum se cuvine unor sfinţi.

Efeseni 5:3

Omorâţi mădularele voastre care sunt pe pământ: curvia, necurăţia...

Coloseni 3:5

Voia lui Dumnezeu este sfinţirea voastră: să vă feriţi de curvie.

1 Tesaloniceni 4:3

Este greu să trecem cu vederea preocuparea lui Dumnezeu pentru puritate. Cu toate acestea, adesea trecem cu vederea faptul că această preocupare nu revelează numai ceea ce porunceşte Dumnezeu, ci revelează şi ceea ce preţuieşte El. Dumnezeu preţuieşte puritatea. El S-a străduit încontinuu să comunice această valoare poporului Său: a poruncit să se folosească aur purificat pentru construirea Cortului întâlnirii; a poruncit să se folosească tămâie pură pentru închinare; a cerut animale fără cusur ca jertfe; a poruncit să avem inimi curate

(Matei 5:8), o religie curată (Iacov 1:27) şi relaţii curate (1 Timotei 5:2).

Dar mai mult decât atât, aceste porunci revelează ceva despre Dumnezeu Însuşi; ele revelează faptul că Tatăl Model este El Însuşi curat. „Oricine are nădejdea aceasta în El, se curăţeşte, după cum El [Dumnezeu] este curat" (1 Ioan 3:3). Thomas Treverthan descrie puritatea lui Dumnezeu în termeni memorabili:

> Dumnezeul adevărat este diferit, pus deoparte de orice este rău. Perfecţiunea Sa morală este absolută. Caracterul Său, aşa cum este exprimat în voia Sa, alcătuieşte standardul absolut de excelenţă morală. Dumnezeu este sfânt, punctul de referinţă absolut pentru tot ce există şi este bun. În toate lucrurile, El trebuie pus în contrast cu creaţiile Sale. În esenţă, El este un centru de un alb orbitor, de puritate absolută.[18]

Pentru că Dumnezeu este curat, necurăţia sexuală este o ofensă împotriva Lui. Regele David, care a păcătuit cu Batşeba, mai târziu s-a pocăit; el I-a mărturisit lui Dumnezeu: „Împotriva Ta, numai împotriva Ta, am păcătuit şi am făcut ce este rău înaintea Ta" (Psalmul 51:4). A ignorat David faptul că păcatul lui i-a afectat pe alţi oameni, având ca rezultat moartea soţului Batşebei, Urie, şi a copilului pe care i l-a născut Batşeba lui David? Nu, el a recunoscut faptul fundamental că atunci când a păcătuit cu Batşeba, el a păcătuit împotriva Celui care a dat legea. Fapta lui a fost reprobabilă pentru că a ofensat curăţia lui Dumnezeu.

Cu alte cuvinte, Tatăl Model ne comunică – spre deosebire de cultura modernă, de presiunea de grup şi de mesajele mas-mediei – că *puritatea este bună*. Tatăl Model porunceşte curăţia pentru că aceasta este o valoare pentru El. Iar curăţia este o valoare pentru El pentru că El Însuşi este curat.

Acesta este genul de tată care vreau să fiu. Vreau ca toţi copiii mei să ştie că puritatea este bună. Vreau ca copiii mei să înţeleagă că puritatea nu este ceva de care să ne fie ruşine sau de care să ne jenăm. Vreau ca ei să respingă fascinaţia pentru

imoralitate şi rătăcire, pe care cultura lor, prietenii lor şi mas-media le afişează cu atâta ostentaţie. Vreau ca ei să ştie că eu preţuiesc puritatea, la fel ca Tatăl pe care Îl slujesc şi pe care caut să-L imit. Vreau ca ei să vadă avantajele curăţiei. Şi vreau ca ei să vadă un standard divin de puritate sexuală *în mine*.

Desigur, aceasta este mai uşor de zis decât de făcut. Oricum, eu nu pot reuşi de unul singur. Este nevoie de rugăciune şi de încredere în Duhul Sfânt, care poate lucra apoi în şi prin eforturile mele, în timp ce aplic unele din strategiile următoare:

Manifestaţi atenţie şi afecţiune

Am ţinut odată o conferinţă de o săptămână la una din cele mai mari şi mai bogate biserici evanghelice din Statele Unite. Aveam stabilite sesiuni de consiliere cu patruzeci şi doi de elevi de liceu. Întrebarea lor principală a fost: „Josh, ce pot să fac cu tatăl meu?" Când i-am întrebat ce vor să spună cu asta, ei au răspuns ceva de genul: „Nu are niciodată timp pentru mine", „Nu mă duce niciodată nicăieri", „Nu-mi vorbeşte niciodată" şi „Nu face niciodată ceva împreună cu mine". I-am întrebat pe toţi cei patruzeci şi doi de copii: „Puteţi comunica cu tatăl vostru?" Doar unul a zis da.

Acei tineri, ca mulţi alţii din zilele noastre, erau înfometaţi după atenţie şi afecţiune de la taţii lor. Acest gen de „foamete de dragoste" îi poate afecta şi pe părinţi, şi pe copii, creând un cerc vicios, în care părinţii care sunt înfometaţi după dragoste cresc copii care sunt şi mai înfometaţi după dragoste. Iar rezultatele sunt devastatoare.

Copilul tău are nevoie de atenţia ta. Câteodată îmi iau copiii de la şcoală şi îi duc în oraş să luăm masa împreună. O plimbare de treizeci de minute în jurul casei sau o scurtă ieşire la cofetărie pentru o îngheţată poate să ofere ocazii pentru a le da atenţie copiilor tăi şi de a le comunica faptul că sunt importanţi pentru tine. Prietenul meu, Norm Wakefield, vorbeşte despre una din experienţele trăite atunci când copiii lui erau mici:

Odată, când familia mea lua masa împreună într-o duminică după biserică, le-am spus copiilor: „Astăzi o să vă dau la fiecare câte un dar." Ochii lor s-au luminat de anticipaţie: „O să vă dau la fiecare treizeci de minute. O să facem orice vreţi voi să facem în acel timp." Răspunsul lor a fost un strigăt de bucurie atât de puternic, de parcă le-aş fi dat darul cel mai frumos împachetat.

Am întrebat-o pe Amy ce ar vrea să facem. „Vreau să mergem împreună la plimbare, tată." Aşa că ne-am plimbat prin împrejurimi, mână în mână, şi ne-am oprit pentru o îngheţată.

Când ne-am întors acasă, Joel a spus că el vrea să ne luăm la trântă pe peluza din faţa casei. Aşa că ne-am luat la trântă timp de treizeci de minute.

Apoi am întrebat-o pe Jill, care urma să înceapă primul an la grădiniţă, ce ar vrea să facă. „Aş vrea să stau pe genunchii tăi şi să-mi citeşti o poveste." Aşa că i-am citit.

În acea după-amiază am aflat cât de semnificativ este darul timpului pentru copiii noştri. Atunci când este dăruit cu bucurie şi cu generozitate, profitul este extraordinar.

Copiii tăi – indiferent de vârstă – au şi ei nevoie de afecţiunea ta. Cred cu tărie că îmbrăţişările dintre taţi şi copiii adolescenţi ar putea să facă mai mult pentru a încuraja dezvoltarea purităţii lor sexuale decât oricare alt factor. Pur şi simplu, nu poţi să exagerezi niciodată îmbrăţişându-ţi copiii. Nu contează cât sunt de mari sau câţi ani au; nimeni nu este prea mare pentru a depăşi nevoia de afecţiune. Există o putere nemaipomenită într-un lucru atât de simplu ca o îmbrăţişare, un zâmbet, o şoaptă sau o expresie care să comunice „te iubesc!"

Discută sincer despre sexualitate

Procesul de comunicare dintre tine şi fiul sau fiica ta este esenţial, dacă vrei ca aceştia să înveţe de la tine să aibă atitudini şi comportamente sexuale sănătoase pe parcursul vieţii lor.

Tu şi soţia ta aveţi prima şi cea mai bună ocazie de a vă îndruma copilul spre împlinire personală. Dacă menţineţi

deschise canalele de comunicare pozitive şi sincere, bogăţia propriei voastre siguranţe sexuale vor colora relaţia. Fiul tău va învăţa de la tine ce înseamnă să fi bărbat şi cum trebuie să se poarte cu o femeie. El va avea o părere bună despre sine, pentru că a avut cel mai bun îndrumător posibil. Fiica ta va câştiga în respectul de sine şi se va bucura de propria-i feminitate când te va auzi că eşti încântat de ea. Când va creşte, va avea o bază solidă după care să-i măsoare pe ceilalţi bărbaţi cu care va avea de-a face. Va fi mai puţin vulnerabilă să fie exploatată de bărbaţi, pentru că autoritatea vieţii şi iubirii tale o va proteja. Ea va învăţa cum să se raporteze la cei de sex opus.

Capacitatea ta de a exprima şi de a discuta despre aspectele sexuale ale vieţii este un element vital în relaţia cu copiii tăi. Putem învăţa chiar din Biblie o lecţie despre cum să discutăm cu copiii noştri despre moralitate sexuală şi puritate personală. În Proverbe 3 până la 7, copiii sunt învăţaţi să asculte de înţelepciunea părinţilor lor în domeniul sexualităţii. Părinţii nu sunt îndemnaţi şi nu li se porunceşte nicăieri să discute cu copiii lor despre sex. Se presupune că părinţii *vor discuta* efectiv cu copiii lor despre aceste lucruri. Aţi comunicat în mod consecvent cu copiii voştri despre această parte foarte importantă a vieţii lor?

Există mai multe resurse excelente care vă pot ajuta în acest sens. O carte pe care o recomandăm cu căldură este *Talking With Your Kids About Love, Sex and Dating*, de Barry şi Carol St.Clair, care dau indicaţii pas cu pas pentru mame şi taţi ca să discute aceste subiecte cu copiii lor de diferite vârste. O altă resursă folositoare este setul atrăgător de trei cărţi – un cadou – pe care l-am editat pentru adolescenţi: *Dating: Picking (and Being) a Winner, Sex: Desiring the Best* şi *Love: Making It Last*, scrise de Barry St.Clair şi Bill Jones, lideri de tineret cu multă experienţă. Există şi o casetă video cu titlul *Let's Talk About Love and Sex*. Această casetă este însoţită de o carte pe care să i-o dai copilului tău adolescent după ce urmăriţi împreună caseta. Cartea *Love, Dad* este o colecţie de scrisori adresate fiului meu şi fiicei mele despre modul în care să se raporteze la presiunile şi tentaţiile sexuale cu care se vor confrunta în curând.

Importanţa comunicării în domeniul sexualităţii ridică o problemă cu care se vor confrunta toţi taţii. Dacă nu suntem siguri sau confortabili cu propria noastră sexualitate, noi le vom comunica aceasta copiilor noştri. Dacă un bărbat a fost crescut într-un mediu în care femeile au fost dispreţuite, el ar putea să-i comunice fiicelor lui atitudini şi sentimente care să le facă să fie vulnerabile în faţa bărbaţilor. Dacă ai fost învăţat că bărbaţii trebuie să fie puternici, tăcuţi, rezistenţi şi insensibili, fiii tăi s-ar putea să înveţe aceste tendinţe observându-te.

Cu toate acestea, ţineţi minte că nu trebuie să ne lăsăm prinşi în capcanele acestor tipare de comunicare distructive şi negative. Prin puterea Duhului Sfânt, noi putem efectiv să ne formăm atitudini şi acţiuni noi, eliberatoare, care să le comunice copiilor noştri un mod de viaţă plin de bucurie şi iubire.

Fii un model pentru standardul lui Dumnezeu de curăţie

Copiii tăi îşi vor dezvolta mult mai uşor standarde divine de curăţie dacă îşi vor vedea tatăl trăind după standardele lui Dumnezeu de curăţie. Un tată care îşi tratează mereu soţia cu blândeţe, îi laudă statutul de femeie şi se bucură de ea ca partener de viaţă va construi o temelie solidă de stabilitate emoţională în copiii săi. Un tată care se separă de valorile sexuale ale lumii – în modul în care se comportă, în ideile lui şi în muzica pe care o ascultă – va arăta copiilor săi un model de curăţie divină.

Una din căile cele mai eficiente de a forma standarde divine de curăţie în copiii tăi este să le oferi o imagine sănătoasă a vieţii sexuale în familie. Mulţi părinţi sunt atât de rezervaţi şi de jenaţi cu privire la sexualitate, încât le transmit copiilor ideea că relaţiile sexuale – chiar şi în cadrul căsătoriei – sunt murdare (sau măcar „ceva despre care nu discutăm"). Însă dacă îi învăţaţi pe copii că relaţia sexuală este o parte curată şi frumoasă a relaţiei de care te bucuri împreună cu soţia ta, ei vor fi încurajaţi să-şi formeze atitudini sănătoase faţă de sexualitate, aşa cum a menit-o

Dumnezeu. În cartea noastră *How to Be a Hero to Your Kids*, Dick Day şi cu mine am scris următoarea întâmplare:

> Dick îşi aminteşte de vremea când Charlotte a ţinut o prelegere la o conferinţă pentru femei la Colegiul Wheaton. Fusese plecată cam de o săptămână şi avionul ei urma să aterizeze în San Diego la ora şase. În timp ce se pregătea să conducă maşina din Julian la San Diego – aproximativ nouăzeci şi şase de kilometri – el le-a spus lui Timmy şi lui Jonathan, pe atunci amândoi preadolescenţi: „Băieţi, vă deranjează dacă petreceţi această noapte singuri acasă? Fratele vostru locuieşte aproape şi îl puteţi suna dacă aveţi o problemă. Aş vrea să o iau pe mama de la aeroport şi să ne petrecem noaptea împreună în San Diego la un hotel."
>
> Timmy s-a uitat la tatăl lui şi apoi a zâmbit cu gura până la urechi. I-a dat un ghiont uşor în coaste şi, cu ochii strălucind, i-a spus: „Bravo, tată! Dă-i inainte!"[19]

Fiii lui Dick au văzut în relaţia părinţilor lor o imagine a sexualităţii care întărea frumuseţea şi puritatea relaţiei sexuale, aşa cum a intenţionat-o Dumnezeu, în cadrul căsătoriei.

Învaţă-i pe copii standardele de curăţie ale lui Dumnezeu

Când fiica mea, Kelly, a împlinit cincisprezece ani, am făcut ceva ce abia aşteptam să fac de mulţi ani. Am luat-o pe Kelly la câteva întâlniri în doi. I-am dat o întâlnire, apoi m-am îmbrăcat frumos şi am plecat de acasă, doar pentru a mă putea întoarce ca s-o iau cu maşina. I-am deschis şi i-am închis portiera, am dus-o la un restaurant frumos, i-am ţinut scaunul pentru a o ajuta să se aşeze şi am început să discut despre interesele ei în timpul cinei. După cină am mers să facem ceva împreună, la alegerea ei.

La sfârşitul fiecărei întâlniri, mi-am luat câteva momente pentru a-i explica lui Kelly că felul în care mă purtasem eu cu ea în acea seară este modul în care ar trebui să se poarte un băiat cu ea dacă o respectă şi îi pasă de ea cu adevărat. De atunci, am

mers şi cu celelalte două fete la astfel de întâlniri. Soţia mea Dottie a mers şi ea pentru prima dată la o întâlnire în doi cu fiul meu Sean; l-am instruit ce trebuie să facă, cum să se poarte cu ea şi cum să o respecte pe parcursul întregii seri.

Acele seri de întâlniri sunt doar una din tehnicile pe care le-am folosit pentru a-i învăţa pe copiii mei standardele de curăţie ale lui Dumnezeu. Am folosit de asemenea şi ocazii furnizate de către televizor, filme, evenimente mondene şi nunţi în cadrul familiei sau cu prietenii noştri pentru a discuta cu copiii mei despre standardele lui Dumnezeu de curăţie sexuală. Am folosit chiar şi *graffiti* în eforturile mele educaţionale, scriind pe zid un cuvânt anume format din patru litere, pentru a le explica de ce acel cuvânt – care înjoseşte ceva ce Dumnezeu a intenţionat să fie frumos – este atât de ofensator, mergând apoi mai departe la a-i învăţa despre puritatea şi sfinţenia relaţiilor sexuale în contextul unei relaţii de căsătorie.

Explică-le avantajele curăţiei

Una din modalităţile cele mai puternice de a încuraja dezvoltarea standardelor personale de curăţie în copiii tăi, care să reflecte curăţia lui Dumnezeu Însuşi, este de a le explica avantajele curăţiei (şi consecinţele imoralităţii) cu fiecare ocazie.

Cu fiecare ocazie încerc să le spun copiilor mei că standardele de curăţie ale lui Dumnezeu sunt calea cea mai sigură la plăcere şi împlinire şi că imoralitatea este calea cea mai sigură la sentimente de vinovăţie, la dezamăgire şi la deşertăciune. Le amintesc faptul că standardele de curăţie ale lui Dumnezeu îi protejează de sarcini nedorite şi de boli cu transmitere sexuală, oferindu-le în schimb o inimă liniştită. Încerc să le întipăresc în minte ideea că puritatea sexuală îi protejează de nesiguranţă sexuală şi le asigură o atmosferă de încredere între soţ şi soţie. Le spun copiilor mei că puritatea dinainte şi din timpul căsătoriei conduce la o intimitate reală între soţ şi soţie şi îi protejează de consecinţele imoralităţii – suspiciune, dezamăgire, durere, stres, deşertăciune şi multe alte sentimente distrugătoare.

Nu cu mult timp în urmă, Katie mi-a spus pe un ton foarte serios:

– Tată, îţi mulţumesc că mă iubeşti.

– Ce vrei să spui? am întrebat-o.

– Mi-ai spus întotdeauna adevărul, a spus ea, fără nici o ezitare. Mi-ai vorbit despre sex şi despre consecinţe şi cunosc atâţia copii care fac alegeri greşite şi nici măcar nu-şi dau seama de consecinţe.

Apoi a continuat spunându-mi că şi-ar dori ca toţi prietenii şi colegii ei să aibă un tată care să le vorbească în mod deschis despre avantajele curăţiei şi despre consecinţele necurăţiei.

Ca şi taţi, noi avem o sarcină memorabilă şi sfântă; să dezvoltăm în copiii noştri înţelegerea, respectul şi reflectarea standardelor de curăţie ale lui Dumnezeu. Este o slujbă care începe cu lucrarea Duhului Sfânt în propriile noastre vieţi şi cu puterea care se adaugă la eforturile noastre de a le da atenţie şi afecţiune copiilor noştri, de a fi sinceri cu ei în domeniul sexualităţii, de a trăi noi înşine standardele de curăţie ale lui Dumnezeu, de a-i învăţa în mod conştient aceste standarde, de a le explica avantajele curăţiei cu fiecare ocazie şi să le explicăm beneficiile curăţiei cu fiecare ocazie.

Dacă facem aceasta, cu ajutorul lui Dumnezeu copiii noştri vor primi puterea de a rezista presiunii – din partea grupului lor, din partea societăţii, a propriilor lor hormoni – de a deveni activi din punct de vedere sexual înaintea căsătoriei. Vor fi mai bine echipaţi pentru a dezvolta şi a menţine o perspectivă sănătoasă şi evlavioasă despre sexualitate. Vor fi astfel cruţaţi de durerea şi tragedia care urmează atât de des după deciziile neînţelepte din domeniul sexualităţii. Şi vor fi mai bine pregătiţi ca, mai târziu în viaţă, să rămână credincioşi soţilor şi soţiilor lor în căsătorie.

Iar *noi* vom stabili o relaţie cu proprii noştri copii, care ne va face să devenim acei taţi care vrem să fim, acei taţi care ne vrea Tatăl să fim.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

1. Ce fel de influenţă crezi că au colegii copiilor tăi asupra lor în ce priveşte atitudinile lor faţă de sexualitate? Dar mas-media? Dar tu? Fii specific.

2. Reia cele cinci strategii pentru întipărirea standardelor de curăţie ale lui Dumnezeu pe care le-am menţionat în acest capitol. Pune un *x* pe fiecare din liniile de mai jos, indicând modul în care-ţi evaluezi succesul în cele cinci domenii:

Dau atenţie şi îmi manifest afecţiunea faţă de copiii mei

____

întotdeauna câteodată niciodată

Sunt deschis pentru a discuta probleme care ţin de sexualitate

____

întotdeauna câteodată niciodată

Sunt un model de curăţie sexuală

____

întotdeauna câteodată niciodată

Îi învăţ pe copii standardele de curăţie ale lui Dumnezeu

____

întotdeauna câteodată niciodată

Le explic avantajele curăţiei şi consecinţele imoralităţii

____

întotdeauna câteodată niciodată

3. Identifică două din domeniile de mai sus pe care ai dori să le îmbunătăţeşti şi gândeşte-te la ce anume ai putea face în acest sens. Există idei pe care le-ai putea lua din sugestiile şi ilustraţiile din acest capitol care te-ar putea ajuta? Dacă da, subliniază acele idei şi fă planuri să le implementezi cât mai repede.

*4. Planifică cel puţin două „întâlniri cu tata" pentru fiecare dintre copiii tăi în următoarele şase săptămâni. Planifică ceva ce vor ei să facă şi apoi acordă-le toată atenţia pe parcursul acelor întâlniri. Fă întâlnirile să fie distractive – pentru amândoi!

Ce vei face la prima întâlnire? ____________________

Când planifici această întâlnire? ____________________

Ce vei face la a doua întâlnire? ____________________

Când planifici această întâlnire? ____________________

Capitolul

5

Adevărul unui tată

Când fiica mea Kelly a fost în clasa a patra, câţiva colegi din clasa ei au luat un obiect de pe catedră în timp ce profesoara era plecată. Copiii au vrut doar să se joace cu obiectul respectiv, însă acesta s-a stricat în scurt timp, aşa că l-au pus înapoi pe catedră.

Când profesoara s-a întors în clasă şi a descoperit stricăciunea, a întrebat-o pe una din colegele lui Kelly ce s-a întâmplat. Fata a cedat presiunii grupului şi a minţit. Apoi profesoara a apelat la Kelly, care i-a răspuns profesoarei la întrebări fără ezitare şi cu onestitate, în ciuda presiunii tăcute a colegilor ei de a-i proteja la fel cum făcuse şi cealaltă colegă.

În ziua următoare am luat micul dejun împreună cu Kelly la restaurantul nostru preferat şi i-am spus că sunt mândru de ea, pentru că făcuse ceea ce trebuia, în pofida presiunii pe care ar putea să o simtă sau a unor eventuale hărţuiri din partea colegilor.

Am fost mulţumit şi mândru de multe ori de atunci încoace, ca urmare a sincerităţii şi integrităţii copiilor mei, în special din cauză că îmi dau seama cât de rare sunt aceste trăsături de

caracter. Un sondaj recent arată că trişarea este frecventă printre elevii de liceu din zilele noastre. Într-un sondaj efectuat printre elevii de liceu cu o medie între 8 şi 10, aproape 80 la sută au recunoscut că au înşelat într-un fel sau altul, cum ar fi copierea temelor de la alţi colegi sau copierea la un test.[20] Un sondaj naţional printre adolescenţi şi printre tinerii în jurul vârstei de douăzeci de ani arată că aproape jumătate (44%) cred că „a minţi este câteodată necesar".[21] Furtul din magazine (şi alte forme de furt) printre adolescenţi este la modă în unele şcoli şi comunităţi.

De asemenea, aceste tipuri de comportamente şi atitudini nu se rezumă doar la „copiii problemă". Ele sunt şocant de frecvente printre copiii care frecventează biserica, printre copiii creştini şi printre copiii din familii creştine.

Studiul care a generat campania *Right from Wrong* a arătat nivele îngrijorătoare de înşelăciune şi necinste în rândul tinerilor creştini. Sondajul efectuat printre 3.795 de adolescenţi din bisericile creştine evanghelice a arătat că doi din trei adolescenţi (66%) au spus că şi-au minţit „părintele, profesorul şi altă persoană mai în vârstă decât ei" în ultimele trei luni. Un număr puţin mai mic – şase din zece (59%) – au spus că şi-au minţit un prieten sau un coleg în ultimele trei luni. Mai mult de o treime (36%) au recunoscut că au copiat la un examen sau la alte evaluări în aceeaşi perioadă de trei luni şi aproape o şesime (15%) au spus că furaseră recent bani sau alte bunuri.

Studiile arată că tinerii noştri privesc înşelătoria ca pe o cale „uşoară" de a avansa. Ei consideră necinstea ca pe un mijloc de a-şi impresiona colegii şi de a câştiga aprobarea părinţilor lor. Ei nu sunt nici măcar convinşi că este ceva greşit şi identifică rar consecinţele negative ale înşelăciunii, cât şi rezultatele pozitive ale onestităţii.

Dar eu vreau ca copiii mei să aibă altfel de convingeri. Vreau ca fiul meu şi fiicele mele să devină oameni integri. Nu vreau ca ei să trişeze. Nu vreau să mă mintă nici pe mine, nici pe alţii. Nu vreau să ia lucruri care nu le aparţin, indiferent dacă este vorba de un CD de la un magazin de muzică sau de timpul de muncă al unui angajat. Vreau ca ei să spună adevărul. Vreau să trăiască vieţi cinstite. Vreau să trăiască vieţi liniştite, să-şi vadă de

treburile lor şi să muncească în aşa fel, încât prin viaţa lor de fiecare zi să câştige respectul altora.[22]

Vreau să fiu acel tată care îşi învaţă şi îşi instruieşte copiii, fiind un model pentru acest mod de viaţă. Vreau să fiu acel tată ai cărui copii îşi amintesc de cinstea şi sinceritatea lui. Vreau să fiu acel tată ai cărui copii îl respectă pentru integritatea lui. Vreau să fiu un tată cum este Tatăl meu.

Imaginea tatălui

Cu mii de ani în urmă, Dumnezeu i-a apărut lui Moise pe un munte izolat din peninsula Sinai şi i-a dat aceste porunci:

Să nu furi.
Să nu mărturiseşti strâmb împotriva aproapelui tău.
Exod 20:15-16

În timp ce i S-a revelat lui Moise, Dumnezeu a repetat, a amplificat şi a aplicat aceste precepte:

Să nu furaţi.
Să nu minţiţi.
Să nu vă înşelaţi unii pe alţii.
Să nu juraţi strâmb...
Să nu asupreşti pe aproapele tău.
Levitic 19:11-13

Dumnezeu S-a străduit să-i comunice extrem de clar poporului Său – prin poruncile Sale – faptul că minciuna, înşelătoria şi furtul sunt greşite. Însă aceste porunci revelează de asemenea un principiu valoros pentru Dumnezeu – principiul onestităţii, calitatea de a fi sincer, transparent şi demn de încredere. Dumnezeu preţuieşte onestitatea: „Buzele mincinoase sunt urâte Domnului, dar cei care lucrează cu adevăr îi sunt plăcuţi", a scris Solomon în Proverbe 12:22.

Însă principiul onestităţii nu are o valoare intrinsecă; el este o virtute pentru că izvorăşte din natura şi caracterul lui Dumnezeu. Vă amintiţi de ziua despre care am vorbit la începutul acestui capitol, când am luat micul dejun cu fiica mea

şi am felicitat-o pentru că a fost onestă într-o situaţie dificilă? Am încercat să fac mult mai mult decât doar să îi laud comportamentul moral.

– Draga mea, am întrebat-o după ce i-am spus cât de mândru eram de ea, de ce este minciuna un păcat?

– Pentru că aşa spune Biblia, a răspuns ea cu încredere.

– Însă, am insistat eu, de ce spune Biblia că e un păcat?

– Pentru că aşa a poruncit Dumnezeu, a răspuns ea.

– Dar de ce a poruncit Dumnezeu aşa? am întrebat eu.

S-a uitat la mine de parcă aş fi întrebat-o într-o limbă străină. Într-un final, a răspuns:

– Nu ştiu!

I-am luat mâinile într-ale mele şi am privit-o în ochi. Am vrut să mă asigur că mă înţelege şi că îşi va aminti ceea ce vroiam să îi spun.

– Pentru că Dumnezeu este adevărul, Kelly. Adevărul vine din natura Sa şi orice este contrar naturii Sale este păcat.

Onestitatea este bună (şi necinstea este greşită) pentru că Dumnezeu este adevăr. Adevărul nu este ceva ce face Dumnezeu, nici nu este ceva ce posedă Dumnezeu; el este o parte din ceea ce este Dumnezeu. În pustiul de la Horeb, Moise a cântat: „El este Stânca; lucrările Lui sunt desăvârşite... El este un Dumnezeu credincios şi fără nedreptate, El este drept şi curat" (Deuteronom 32:4).

El este „Dumnezeu, care nu poate să mintă" (Tit 1:2). Când Dumnezeu rosteşte o promisiune, spune Pavel, poţi să contezi pe împlinirea ei, pentru că „este cu neputinţă ca Dumnezeu să mintă" (Evrei 6:18). Deşi onestitatea nu este deloc profitabilă pe pământ, după cum a spus Juvenal, există un standard etern, universal al adevărului, care nu se va clătina şi nu se va schimba niciodată; „Dumnezeu să fie găsit adevărat", spune Biblia, „şi toţi oamenii să fie găsiţi mincinoşi" (Romani 3:4).

Pentru că Dumnezeu este adevăr, minciuna este o ofensă adusă naturii Lui. Pentru că Dumnezeu este adevăr, a trişa este un afront la adresa Lui. Pentru că Dumnezeu este adevăr, furtul este o insultă la adresa Lui. Dumnezeu este adevăr şi nu există nici un neadevăr în El. Natura Sa este cea care defineşte

onestitatea ca fiind morală, iar înşelătoria, frauda şi furtul ca fiind păcătoase.

Vreau ca copiii mei să înţeleagă faptul că Dumnezeu este adevăr şi că orice se aseamănă cu Dumnezeu este bun, iar orice nu se aseamănă cu El este rău. Vreau să oglindesc imaginea Dumnezeului adevărat prin calitatea mea de tată şi vreau ca copiii mei să oglindească imaginea Lui prin onestitatea şi integritatea lor. Vreau ca ei să înţeleagă faptul că onestitatea este *cu adevărat* politica cea mai bună, pentru că îi este plăcută lui Dumnezeu, pentru că oglindeşte natura Lui şi pentru că le arată altora imaginea Lui.

Din nou, cheia pentru a realiza toate acestea este relaţia cu tatăl despre care am vorbit până acum. Aceasta impune ca eu să fiu în legătură cu Tatăl, prin rugăciune, prin devoţiune zilnică şi prin ascultare faţă de El. Apoi, pot să încep să stabilesc aceeaşi relaţie cu copiii mei, pe măsură ce le arăt imaginea Tatălui în moduri concrete, după cum urmează:

Exemplificându-le o viaţă de integritate

Dumnezeu i-a dat poporului Israel un model pentru a-i învăţa adevărul pe copii, zicând:

> *Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru, este singurul Domn. Să iubeşti pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu toată puterea ta. Şi poruncile acestea, pe cari ţi le dau astăzi, să le ai în inima ta. Să le întipăreşti în mintea copiilor tăi şi să vorbeşti de ele când vei fi acasă, când vei pleca în călătorie, când te vei culca şi când te vei scula.*
>
> Deuteronom 6:4-7

După cum observaţi, Dumnezeu arată foarte clar că, dacă vrem să le transmitem copiilor noştri valori biblice, precum onestitatea, trebuie să exemplificăm aceste valori în propriile noastre vieţi. Cuvintele Lui trebuie să fie în inimile *noastre* înainte să le putem întipări în inimile şi minţile copiilor noştri.

În cartea sa, *Pulling Weeds, Planting Seeds,* Dennis Rainey povesteşte despre tatăl său:

> Ca şi copil impresionabil ce eram, radarul meu a prins mai mult din viaţa tatălui meu decât şi-a dat el seama. Pe parcursul anilor periculoşi ai adolescenţei mele el a fost modelul şi eroul de care am avut nevoie – şi încă mai este. El m-a învăţat importanţa perseverenţei şi a finalizării unei sarcini. De la el am învăţat despre angajamentul pe termen lung; nu m-am temut niciodată că părinţii mei ar putea divorţa. Tatăl meu a fost absolut dedicat mamei mele. M-am simţit în siguranţă şi protejat.
>
> Şi mai important decât atât, el m-a învăţat ce înseamnă *caracterul*. El făcea ce trebuia, chiar şi atunci când nu-l vedea nimeni. Nu l-am auzit niciodată vorbind despre nedeclararea venitului impozabil – şi-a plătit impozitele fără să crâcnească. Integritatea sa era impecabilă. Nu l-am auzit niciodată minţind, iar ochii lui cereau acelaşi adevăr în schimb. Imaginea mentală a caracterului său îmi mai dă încă şi azi energie şi putere.[23]

Asta vreau şi eu. Vreau ca copiii mei să vadă imaginea Tatălui în mine. Adică, dacă nu vreau ca fiica mea să fure, eu trebuie să plătesc integral nota de plată la restaurant, chiar şi atunci când chelneriţa scrie mai puţin pe nota de plată pentru „meniul zilei". Dacă vreau ca fiul meu să nu înşele, eu va trebui să nu-mi asum meritul pentru ideea altui coleg de la serviciu, trecând-o în contul meu. Dacă nu vreau ca copiii mei să nu mintă, trebuie să spun eu însumi adevărul, chiar şi atunci când este greu, când nu este convenabil sau când pot apărea într-o lumină nefavorabilă. Şi trebuie să fac aceste lucruri când copiii mei sunt prin preajmă *şi* când nu sunt – pentru că indiferent dacă sunt conştient sau nu, ei se uită la mine cu mult mai multă atenţie şi perspicacitate decât îmi dau eu seama.

Cultivând vulnerabilitatea şi transparenţa

Prietenul meu Norm Wakefield povesteşte despre o perioadă în care fiul lui, Joel, a avut unele probleme din cauza unei alegeri neînţelepte pe care o făcuse. Într-o zi au mers împreună la plimbare şi Joel şi-a descărcat sufletul faţă de tatăl său.

Plimbându-se şi discutând împreună, Norm a început să îi povestească un incident din propria sa experienţă, în care se confruntase cu o situaţie asemănătoare, reacţionase în mod neînţelept şi suportase consecinţele acelei decizii.

Povestindu-şi propria sa experienţă, Norm l-a ajutat pe Joel să vadă că, deşi nu îi susţinea faptele, el nu-şi judeca fiul. Onestitatea şi transparenţa lui Norm l-au ajutat pe fiul lui, Joel, să vadă că tatăl lui vrea să fie colegul lui de echipă, nu judecătorul lui. Aceasta l-a încurajat pe Joel să se deschidă şi mai mult şi i-a permis lui Norm să-l ajute depăşească acea situaţie.

De fapt, dezvoltarea onestităţii *în* copiii noştri ne impune să fim oneşti *în* faţa lor. Sondajul efectuat printre copiii din biserică, pe care l-am citat mai devreme în acest capitol a arătat că 37 la sută – mai mult de unu la trei – spun că rar sau chiar *niciodată nu îşi aud* părinţii recunoscând că ar fi greşit vreodată. A vorbi doar despre cinste nu este de mare folos, dacă nu suntem dispuşi *să fim* cinstiţi cu ei. Credeţi-mă, ştiu cât este de greu să recunoşti că ai greşit, dar acest lucru este necesar dacă vrem să creştem copii care să preţuiască onestitatea.

Nu cu mult timp în urmă, soţia mea şi cu mine ne-am mutat cu întreaga familie din California în Texas, iar fiica mea de cincisprezece ani s-a luptat cu efectele mutării în perioada care a urmat. Într-o seară, Katie a făcut o remarcă ce exprima chinul ei, iar eu m-am enervat, i-am răspuns cu asprime şi am repezit-o.

Ea a plecat în camera ei şi eu m-am dus la culcare. După cincisprezece minute, Dottie a intrat şi m-a trezit.

– Trebuie să-ţi ceri iertare de la Katie, mi-a spus ea. A fost foarte rănită de ce i-ai spus.

În starea mea de adormire (şi de mândrie), i-am spus:

– Nu, o să mă ocup de asta mâine dimineaţă.

– Nu, a insistat Dottie, trebuie să rezolvi această problemă chiar acum.

Aşa că m-am îmbrăcat, m-am dus în camera fiicei mele şi mi-am cerut iertare. Am recunoscut în faţa ei că am greşit, că nu am reacţionat faţă de ea aşa cum ar fi trebuit şi i-am spus că îmi pare rău. Sunt încredinţat că acele momente de onestitate dureroasă faţă de fiica mea au fost mai folositoare pentru relaţia

noastră şi pentru modul ei de a înţelege onestitatea, decât orice aş putea face vreodată.

Atunci când o dăm în bară, trebuie să mărturisim aceasta lui Dumnezeu şi copiilor noştri, să reparăm greşeala pe cât posibil şi să mergem mai departe. Copiii respectă această atitudine. Îşi vor aminti de ea. S-ar putea chiar să o imite.

Învăţându-i onestitatea

În călătoriile mele prin toată America, ţinând prelegeri în diferite biserici ca parte a campaniei „Right From Wrong", am chemat sute de elevi de liceu sau de studenţi să vină alături de mine pe platformă. În faţa întregii audienţe, îl întrebam pe student:

– Eşti creştin?

În majoritatea cazurilor răspunsul era pozitiv. Apoi îl întrebam:

– Părinţii tăi sunt creştini?

Din nou, majoritatea răspunsurilor erau pozitive.

Apoi eu spuneam:

– Haideţi să presupunem că suntem într-o situaţie în care, dacă minţi, ai putea să scapi de anumite circumstanţe neplăcute. Ai fi dispus să minţi?

Nu-mi amintesc ultima dată când cineva mi-a spus că nu ar minţi – chiar de faţă cu întreaga biserică! Am fost odată la un mare Colegiu Biblic din Canada şi m-am gândit că rezultatul va fi cu siguranţă diferit. Însă, de faţă cu trei mii de oameni, tânărul a spus:

– Da, probabil că aş minţi (măcar a fost cinstit cu probabila lui necinste!).

După ce tânărul făcea această afirmaţie revelatoare, îi întrebam:

– Te-au învăţat vreodată părinţii că minciuna este păcat?

– Da, îmi răspund ei de fiecare dată.

– Păi, continuam eu, cum te-au învăţat că minciuna este păcat?

Fără excepţie, răspunsul pe care-l primeam era:

– Ei îmi spun că nu am voie să mint pentru că aşa spune Biblia – „Să nu minţi".

Apoi puneam cea mai importantă întrebare din întreaga discuţie:

– Dar de ce spune Biblia că noi n-ar trebui să minţim?

Până astăzi, nu am primit nici un singur răspuns la această întrebare.

Observaţi ce s-a întâmplat? Copiii noştri cunosc porunca „să nu minţi", de exemplu, dar asta este tot ce ştiu. Ei nu văd adevărul în întregime. Ei nu văd Persoana esenţială din spatele poruncii.

Iată de aceea cred eu că trebuie să profităm de fiecare ocazie pentru a întipări în copii noştri valoarea onestităţii *şi* faptul că onestitatea este bună pentru că Dumnezeu este Adevărul.

De exemplu, aţi putea folosi ocazia ştirilor de la televizor sau a declanşării unei alarme de maşină din apropiere, pentru a discuta despre cât de diferită ar fi lumea dacă fiecare ar fi cinstit şi onest, aşa cum este Dumnezeu (nu ar mai trebui să folosim încuietori, lanţuri sau sisteme de alarmă, de exemplu). Aceste ocazii pot întări înţelegerea faptului că Dumnezeu este un Dumnezeu adevărat, plin de adevăr şi că atunci când suntem cinstiţi, noi Îl onorăm.

Aţi putea folosi de asemenea mersul la cumpărături pentru a întări standardul de onestitate al lui Dumnezeu. Daţi-i voie copilului să plătească alimentele sau să introducă monedele în automate şi faceţi-vă timp pentru a-i explica foarte pe scurt de ce este onestitatea „cea mai bună politică". Discutaţi cu copiii mai mari despre modul în care magazinele trebuie să compenseze adesea pierderile cauzate de furturi, prin creşterea preţurilor şi modul în care această situaţie strică idealul lui Dumnezeu.

Încurajând onestitatea

Pe când copiii noştri erau încă foarte mici, soţia mea şi cu mine ne-am dat seama că îi încurajam să nu fie oneşti prin felul în care reacţionam la unele situaţii.

De exemplu, dacă intram într-o cameră şi vedeam un copil alături de o veioză spartă, întrebam fără ezitare:

– Tu ai spart veioza?

Sau, dacă răspundeam la plânsetele unui copil şi găseam un copil plângând şi pe celălalt încercând să-l convingă să nu mai plângă, aproape de fiecare dată îl întrebam pe copilul cu privirea îngrijorată:

– Ai lovit-o pe sora ta?

Într-o zi ne-am dat seama că acest mod de a-i confrunta făcea să fie foarte greu pentru mintea lor să răspundă cinstit. Aproape că puteam vedea rotiţele învârtindu-se în minţile lor: *Ştiu răspunsul cinstit la întrebarea asta; răspunsul adevărat o să mă bage în bucluc; ia să încerc o minciună, să văd dacă scap de belea.*

Formulând întrebările în acest fel, ni s-a părut că încurajam necinstea în copiii noştri. Ei se simţeau aproape încolţiţi să mintă. Aşa că am decis să le dăm o şansă mai bună pentru a spune adevărul. Am început să îi întrebăm (cu un ton serios, dar nu supărat):

„Tu ai spart veioza, nu-i aşa?" sau „De ce ai lovi-o pe sora ta?" Vechea noastră tactică promovase necinstea; noua abordare a încurajat onestitatea.

De atunci am descoperit şi alte modalităţi de a încuraja onestitatea în copiii noştri. Am învăţat că a le face morală, a-i critica şi a-i certa nu sunt abordările cele mai eficiente. Trebuie să ne abţinem atunci când suntem tentaţi să ne raportăm la copiii noştri cu o listă de legi şi regulamente. Ocazional, copiii noştri trebuie să simtă mânia noastră atunci când persistă în neascultare, dar aceste momente trebuie să fie rare şi echilibrate din plin cu vorbe care laudă punctele forte şi calităţile pozitive ale copiilor noştri.

Răsplătind onestitatea

Primii mei ani ca tată nu au fost cei mai glorioşi. Am presupus că rolul unui părinte este să-i împiedice pe copiii lui să păcătuiască. Mi-am spus: *Dacă cruţ nuiaua şi îmi răsfăţ copiii, aceasta nu va fi pe placul lui Dumnezeu.* Nu am fost abuziv, însă în acei ani de început ca şi tată cred că am fost ceea ce copiii numesc o adevărată „pacoste". Am fost întotdeauna gata să mă

reped la ei dacă făceau greşeli, dar nu îi lăudam atunci când făceau lucruri bune.

De exemplu, să presupunem că eram în birou scriind o carte şi cuvintele curgeau cu uşurinţă, când Dottie intră în cameră şi îmi spune:

– Dragule, Sean a venit acasă cu carnetul plin de nota 10.

– Minunat, dragă, îi răspund probabil. Dar acum sunt prins cu lucrul. O să vorbesc cu el despre asta la cină.

La cină, s-ar putea să îmi amintesc de carnetul lui note sau s-ar putea să uit. Dar dacă Dottie ar fi intrat şi mi-ar fi zis:

– Dragule, Sean i-a dat un pumn lui Katie pentru ca a intrat în camera lui, aş fi sărit de la birou şi aş fi rezolvat problema imediat. Dintr-odată, cartea mea nu a mai fost atât de importantă. Problema nu ar mai fi putut aştepta până la cină. Ar fi trebuit să mă ocup de ea *acum*.

Astăzi, când discut cu tinerii din toată ţara, estimez că cincisprezece din douăzeci de copii îmi spun că la ei acasă se întâmplă exact la fel. Ei pot să atragă atenţia părinţilor lor mult mai uşor dacă fac ceva greşit. Abia când fata mea cea mai mare a împlinit zece ani mi-am dat seama de ceea ce făceam.

Am citit o carte intitulată *The One Minute Manager*, în care autorii îi încurajează pe manageri să se plimbe printre angajaţii lor într-un efort de „a-i prinde făcând ceva bine", astfel încât să poată aprecia şi încuraja eforturile depuse de angajaţi. Această frază mi-a schimbat modul de gândire şi am adoptat un nou „motto de tată". S-a transformat în „încearcă să-i prinzi pe copii făcând ceva bine". Când l-am văzut pe Sean aruncând gunoiul, i-am spus: „Sean, mulţumesc că ţi-ai amintit să arunci gunoiul." Când am prins-o pe Kelly făcându-şi temele, i-am spus: „Dragă, apreciez modul în care înveţi." Când am intrat în cameră şi am văzut-o pe Katie strângându-şi jucăriile, i-am spus: „Katie, apreciez foarte mult felul în care ai grijă de jucăriile tale." Această tehnică de a încerca să-i surprind pe copii făcând ceva bine mi-a influenţat enorm atitudinea faţă de copii şi cred că a întărit comportamentul pozitiv în ei.

Am încercat în mod special să implementez această practică în legătură cu atitudinile şi comportamentele oneste. Încerc să-mi

surprind copiii fiind oneşti, astfel încât să-i pot recompensa. Nu este nevoie de o etalare eroică a onestităţi; ar putea fi pur şi simplu vorba de a-i plăti vânzătorului suma corectă, a recunoaşte că o datorie casnică a fost neglijată sau a plăti o datorie cu promptitudine. Atunci le ofer porţii generoase de apreciere şi recompense ocazionale, cum ar fi o noapte în care să se culce mai târziu sau un „bonus" la alocaţia săptămânală pentru a le spune că „apreciez onestitatea".

Explicând avantajele onestităţii

Folosesc de asemenea fiecare ocazie de a întipări în copiii mei modurile în care onestitatea şi integritatea ne protejează şi ne răsplătesc. Încerc să le arăt felul în care standardele lui Dumnezeu de onestitate în loc să le facă rău sau să-i tragă înapoi în viaţă, pot de fapt să ducă la avantaje substanţiale.

Le amintesc că tânărul care respectă standardele de onestitate ale lui Dumnezeu va fi protejat de povara vinovăţiei; când eşti cinstit nu mai trebuie să te uiţi mereu peste umăr.

Încerc să le întipăresc în minte faptul că tânărul creştin care „spune adevărul" va culege roadele unei „mâini curate şi ale unei inimi nevinovate"[24] faţă de Dumnezeu.

Încerc să-i ajut pe copiii mei să înţeleagă modul în care un obicei al cinstei poate proteja o persoană de jena şi ruşinea care rezultă prin descoperirea înşelătoriei lor.

Încerc să-i ajut pe copiii mei să recunoască faptul că răsplata pentru înşelătorie este goală şi de scurtă durată, în timp ce sentimentul de împlinire care vine o dată cu realizările oneste este plin de satisfacţie de lungă durată.

Încerc de asemenea să-i ajut pe copiii mei să vadă modul în care standardul de onestitate al lui Dumnezeu asigură o reputaţie de integritate. „Un nume bun este mai de dorit decât o bogăţie mare", spune Biblia, „şi a fi iubit preţuieşte mai mult decât argintul şi aurul" (Proverbe 22.1).

Încerc să-i ajut pe copiii mei să înţeleagă modul în care standardul de onestitate al lui Dumnezeu le protejează şi le îmbogăţeşte relaţiile. Relaţiile au la bază încrederea, iar

încrederea pur şi simplu nu poate supravieţui într-o atmosferă de minciună. Elementul încrederii este indispensabil în edificarea relaţiilor de succes, pe termen lung. El stă la baza legământului căsătoriei şi a acordurilor de afaceri, fiind un element de siguranţă şi de trăinicie. Vreau ca copiii mei să recunoască faptul că o temelie puternică de încredere le va îmbunătăţi şi le va îmbogăţi calitatea relaţiilor lor, dându-le ceva ce banii nu pot cumpăra, iar înşelătoria nu poate realiza.

Ajutând-i pe copii să-şi însuşească standardul de onestitate al lui Dumnezeu

A-i ajuta pe copiii noştri să-şi însuşească standardul de onestitate al lui Dumnezeu este o prioritate pentru oricare tată care doreşte să reflecte imaginea lui Dumnezeu Tatăl. Copiii noştri se poate să vadă valori dumnezeieşti în vieţile noastre şi să ne audă vorbind cu convingere, dar dacă nu-şi însuşesc aceste valori divine, vor rămâne vulnerabili la compromis.

Copiii noştri se poate să aibă răspunsuri corecte, dar atitudini greşite. Scopul meu este să cultiv o *motivaţie interioară* care să-i determine pe copiii mei să-L onoreze pe Isus Cristos, să trăiască vieţi responsabile, productive, altruiste, care să izvorască dintr-o relaţie cu El şi să practice ascultarea ca o consecinţă a acelei relaţii (Ioan 14:21-24).

Însuşirea valorilor este un proces. Acesta începe cu *informarea*. Petrec foarte mult timp încercând să le transmit informaţii copiilor mei, să-i învăţ despre onestitate, să le arăt avantajele acesteia şi aşa mai departe. Însă lucrurile nu se opresc aici.

Interacţiunea cu adevărul este următorul pas în acest proces. Îi încurajez pe fiul şi pe fiica mea să *verifice* faptele, pentru a vedea dacă sunt valide şi pentru a vedea cum se aplică acestea în diferite situaţii. Acesta este locul în care tu, ca tată, te poţi implica în mod vital; discutând cu răbdare, cu atenţie şi cu pasiune cu copilul tău. Pune-le întrebări copiilor şi încurajează-i şi pe ei să pună întrebări. Caută moduri noi de înţelegere, date noi, adevăruri noi. Nu veţi face aceasta *pentru* copilul vostru, ci

împreună cu el, îndrumându-l în formarea propriilor sale convingeri pe baze solide.

După comunicarea informaţiilor şi încurajarea unei interacţiuni cu adevărul, al treilea pas implică *implementarea* rezultatelor (a informaţiilor şi a interacţiunii) în stilul lor de viaţă. Cu alte cuvinte, încerc să-mi ajut copiii să urmeze ceea ce au învăţat şi ceea ce au descoperit singuri prin verificări atente şi experienţă. Încerc să-i ajut să creeze modalităţi practice de a aplica adevărurile pe care le-au învăţat şi le-au trăit prin *acţiune*, punându-le întrebări de genul: „Cum s-ar aplica aceasta în comportamentul de fiecare zi?" sau „Ce impact va avea aceasta asupra modului în care conduci maşina sau asupra modului în care te porţi la serviciu sau asupra modului în care-i răspunzi unui profesor?"

Acest proces de însuşire implică: (1) comunicarea informaţiilor; (2) interacţiunea cu adevărul prin cercetare şi (3) acţiunea bazată pe adevăruri, într-un mod palpabil. Procesul de însuşire a adevărului lui Dumnezeu ţine toată viaţa. Formarea valorilor proprii începe abia în primii ani de adolescenţă. Copiii mai mici pur şi simplu nu au maturitatea mentală de a procesa idei abstracte. Dacă tatăl este un model şi îi învaţă standardul de onestitate al lui Dumnezeu în primii ani, copiii vor stoca acele resurse pentru viitor. Pe măsură ce copiii ajung la adolescenţă, procesul de a-i ajuta să-şi însuşească în mod personal standardele lui Dumnezeu devine mai interactiv.

Mai există încă un principiu important despre însuşirea standardelor, pe care doresc să vi-l spun: Sistemul de valori al copiilor noştri nu trebuie să fie o replică identică a propriului nostru sistem. *Noi nu ne ocupăm de producerea de clone.* Fiecare copil este o persoană unică şi individuală. Ei pot avea idei diferite despre anumite subiecte, pot să fie mai pasionaţi de alte probleme şi poate chiar să nu fie de acord cu noi uneori, şi totuşi să urmeze în acelaşi timp principiile biblice care stau la baza valorilor la care aderă. Dacă relaţia lor cu Domnul este trainică şi dacă ei nu încalcă un standard clar al Bibliei, acordaţi-le libertatea de a gândi altfel decât voi. Fericit este copilul ai cărui părinţi respectă şi valorile *lui* – sau cel puţin dreptul de-a le avea.

Aceste şapte strategii – a fi un model de onestitate, a cultiva vulnerabilitatea şi transparenţa, a-i învăţa onestitatea, a încuraja onestitatea, a răsplăti onestitatea, a explica avantajele onestităţii şi a-i ajuta pe copii să-şi însuşească standardul de onestitate al lui Dumnezeu – pot fi de mare folos, cu ajutorul lui Dumnezeu, ajutându-te să fii acel tată care vrei să fii.

Aceste strategii te vor ajuta să îţi creşti copii care vor deveni oameni integri, oameni a căror reputaţie de onestitate va câştiga respectul şi consideraţia altora. Ele te vor ajuta să creşti copii care învaţă valoarea realizărilor oneste şi deşertăciunea câştigului necinstit. Te vor ajuta să creşti copii care evită consecinţele necinstei şi se bucură de avantajele onestităţii. Te vor ajuta să creşti copii în care se poate avea încredere.

Te vor ajuta să creşti copii care reflectă chipul tatălui lor pământesc – şi al Tatălui lor ceresc.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

1. Cum ar putea răspunde copiii tăi la întrebările pe care i le-a pus Josh lui Kelly la pagina 68 în acest capitol? Planifică un timp în această săptămână pentru a-i pune aceste întrebări fiecăruia dintre copiii tăi şi foloseşte aceste întrebări pentru a-i îndruma să-L înţeleagă pe Dumnezeu ca sursă a adevărului.

2. Ce faci pentru a fi un model de integritate pentru copiii tăi? Există domenii în care ai fost mai puţin cinstit (fii sincer!)? Ce trebuie să schimbi în acele domenii? Fii specific.

*3. Selectează cel puţin o sugestie din secţiunea cu titlul „Învăţându-i onestitatea" pentru a o implementa în săptămâna aceasta, într-un efort de a întipări sau a întări în copiii tăi înţelegerea faptului că onestitatea *este* într-adevăr cea mai bună politică.

*4. Încearcă să-ţi surprinzi fiecare copil făcând ceva cinstit în săptămâna aceasta şi foloseşte ocazia ca să-ţi exprimi aprecierea pentru onestitatea lor şi să-i răsplăteşti pentru onestitatea lor.

5. Completează următoarele propoziţii:

Am plătit odată preţul necinstei, atunci când ______________

Am profitat de avantajele onestităţii atunci când __________

Dacă se iveşte ocazia, fii gata să împărtăşeşti (în mod cinstit şi deschis) copiilor tăi experienţele descrise mai sus, ca ilustraţii ale consecinţelor necinstei şi ale avantajelor onestităţii.

Capitolul

6

Tatăl demn de încredere

Filmul lui Steven Spielberg, *Hook*, o adaptare contemporană a poveştii lui Peter Pan, conţine o scenă care atinge un punct sensibil din inimile şi minţile multor copii.

Peter Banning, personajul interpretat de Robin Williams, este un om de afaceri prosper, încărcat de responsabilităţi. Peter primeşte un telefon important în seara dinaintea plecării cu familia într-o călătorie în Anglia; el programează o întâlnire de afaceri crucială pentru dimineaţa următoare, care se întâmplă să se suprapună cu ultimul şi cel mai important meci al sezonului de baseball al fiului său.

Fiul său, Jack, îl aude şi-i aminteşte de meci.

– Am să fiu acolo, spune tatăl, insistând că şedinţa respectivă va fi scurtă. Sunt om de cuvânt.

În dimineaţa următoare, în timp ce întâlnirea de afaceri a lui Peter se prelungeşte, el trimite un angajat cu o cameră video, instruindu-l să meargă la meciul fiului său şi să filmeze ceea „ce voi pierde".

Angajatul ajunge la meci chiar când Jack se pregăteşte de ultima sa lovitură. Băiatul se întoarce să privească tribunele în

căutarea tatălui, însă vede doar un bărbat cu o cameră video stând lângă mama sa. Ochii i se umplu de dezamăgire, se întoarce şi ratează lovitura.

Peter ajunge mai târziu la terenul de baseball, frânează zgomotos şi fuge repede pe dealul care ascunde terenul. Descoperă că terenul e pustiu. Toţi au plecat acasă.

Mai târziu în aceeaşi zi, familia se urcă în avionul cu destinaţia Londra şi, în timpul zborului, fiica lui Peter îi arată tatălui ei un desen.

– Uite ce a desenat Jack, spune ea.

Îi arată un desen cu un avion în flăcări, aflat în picaj în apele oceanului. Patru oameni sunt în cădere liberă pe lângă avion. Numai trei dintre ei au însă paraşute.

Peter se mută pe scaunul de lângă fiul său, care loveşte cu o minge de baseball compartimentul de bagaje de deasupra sa.

– De ce nu am avut şi eu paraşută? îl întreabă Peter.

– Ia ghiceşte, îi răspunde fiul său.

După câteva momente, Peter spune:

– Jack, în sezonul următor o să vin la şase meciuri.

– Ai grijă să cumperi destule casete video, îi răspunde fiul cu amărăciune.

– Promit, insistă tatăl. Sunt un om de cuvânt.

– Da, răspunde Jack. Cuvânt de doi lei.

Acele scene sunt atât de dureroase, pentru că sunt atât de familiare pentru mulţi taţi, fii şi fiice. Atât de mulţi taţi care îşi iubesc copiii ajung să-şi calce promisiunile. Atât de mulţi taţi îşi dezamăgesc copiii. Atât de mulţi taţi îşi amărăsc şi îşi exasperează copiii făcându-le promisiuni pe care nu şi le ţin. Şi atât de mulţi copii au cunoscut speranţe înşelate şi inimi frânte din cauza unui tată care nu şi-a ţinut promisiunile.

Nu vreau să fiu un astfel de tată. Vreau să-mi ţin promisiunile faţă copiii mei. Vreau ca ei să aibă încredere în mine. Vreau să poată să mă creadă atunci când le spun ceva. Vreau să vadă că tatăl lor îşi ţine promisiunile, este un om de cuvânt, un bărbat care face ceea ce spune că va face. Vreau să fiu un tată aşa cum este Tatăl meu ceresc.

Tatăl demn de încredere

În Dumnezeu putem avea încredere că Îşi va ţine promisiunile. Asta ar putea sune banal, dar este un lucru esenţial pentru o concepţie sănătoasă despre Dumnezeu - şi pentru o concepţie sănătoasă despre calitatea Sa de tată. Tatăl nostru este exemplul pentru împlinirea promisiunilor. Credincioşia este o parte esenţială a naturii Sale:

> *Bunătăţile Domnului nu s-au sfârşit, îndurările Lui nu sunt la capăt, ci se înnoiesc în fiecare dimineaţă. Şi credincioşia Ta este atât de mare!*
>
> Plângerile lui Ieremia 3:21-22

> *În adevăr, făgăduinţele lui Dumnezeu, oricâte ar fi ele, toate în El sunt „da"; de aceea şi „Amin", pe care-l spunem noi, prin El, este spre slava lui Dumnezeu.*
>
> 2 Corinteni 1:20

> *Sunt încredinţat că Acela [Dumnezeu] care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvi până în ziua lui Isus Cristos.*
>
> Filipeni 1:6

Dumnezeu împlineşte toate promisiunile. Relaţia pe care o avem cu Tatăl se bazează pe credinţă, pe încredere. Regele David, care şi-a petrecut marea parte a vieţii înfruntând duşmani şi luptând în războaie, a ştiut în cine să-şi pună încrederea. „Unii se bizuiesc în carele lor", scria el, „alţii pe caii lor; dar noi ne bizuim pe Numele Domnului, Dumnezeului nostru" (Psalmul 20:7). David ştia că Tatăl său este demn de încredere, că se putea baza pe El. Ştia că ceea ce spune Tatăl său, aceea va şi face.

Noi, ca şi David, ne putem încrede în Dumnezeu, pentru că El este întotdeauna credincios şi demn de încredere. Chiar şi atunci când noi ne încălcăm promisiunile faţă de El, Dumnezeu tot ne iubeşte şi Îşi ţine promisiunile faţă de noi. „[Chiar] dacă suntem necredincioşi, totuşi El rămâne credincios, că nu se poate tăgădui singur" (2 Timotei 2:13). Cu alte cuvinte, credincioşia şi onestitatea sunt o parte intrinsecă a naturii Sale; El nu poate fi

altfel, pentru că aceasta ar contrazice cine este El – ar fi de parcă s-ar nega pe Sine Însuşi.

Acesta este genul de tată care vreau să fiu. Vreau să fiu un tată care îşi ţine promisiunile. Vreau să fiu acel tată care câştigă încrederea copiilor săi. Vreau să fiu acel tată care *răsplăteşte* încrederea copiilor săi. Vreau să fiu acel tată care face ceea spune că va face. Vreau să fiu acel tată ai cărui copii devin vrednici de încredere, din cauza influenţei pe care o are asupra lor.

Ştiu că vreau multe. Ştiu de asemenea că *nu mă ridic* întotdeauna la înălţimea chemării. Dar Tatăl meu o face şi, cu cât mă încred mai mult în El şi îmi trăiesc viaţa alături de El, cu atât mai mult devin ca şi El în următoarele aspecte:

Iau promisiunile în serios

Mulţi dintre noi facem greşeli şi ne încalcăm promisiunile ca taţi, pentru că nu recunoaştem cât de serioase sunt promisiunile făcute faţă de copiii noştri. Nu ne dăm seama în întregime cât de importante sunt aceste promisiuni – în mod implicit şi explicit – pentru fiii şi fiicele noastre. Nu vedem efectul extraordinar pe care îl au promisiunile încălcate (precum şi cele împlinite) asupra copiilor noştri.

Dr. James L. Schaller, în cartea sa, *The Search for Lost Fathering*, povesteşte despre un bărbat care şi-a petrecut o zi întreagă la pescuit cu fiul său. Seara, tatăl – un bărbat influent, aflat la cârma naţiunii – a notat în jurnalul său: „Astăzi am fost la pescuit cu fiul meu. O zi pierdută." Şi fiul său ţinea un jurnal şi şi-a notat şi el gândurile despre ziua aceea. Ceea ce a scris el în jurnal a fost însă foarte diferit de cele scrise de tatăl său: „Azi am fost la pescuit cu tata– cea mai grozavă zi din viaţa mea."[25]

Se pare că acel tată nu avea nici cea mai vagă idee despre puterea reală pe care o avea în mâini, pentru că nu putea să vadă lucrurile din perspectiva fiului său.

Am învăţat că, atunci când încep să văd lucrurile prin ochii copiilor mei, încep să apreciez importanţa promisiunile mele. Când încep să văd prin ochii copiilor mei, văd cum percep ei o promisiune încălcată. Pentru ei, este cam aşa: „Tata are lucruri

mai importante pe cap." Sau: „Pe tata nu-l interesează ce fac eu." Sau: „Nu sunt foarte important." Sau: „Nu sunt prea bun."

Din *această perspectivă*, nu este greu să văd cât de importante sunt promisiunile mele şi cât de mult trebuie să le iau în serios.

Îmi ţin promisiunile faţă de copii

Este uşor să spunem că ar trebuie să ne ţinem promisiunile faţă de copiii noştri. Cu toţii vrem să facem aceasta. Ştim că trebuie să o facem. De la vorbe la fapte este însă cale lungă.

Cu mult timp în urmă am înţeles că pe măsură ce mă uit la viaţa mea, mă judec pe baza intenţiilor mele – însă aceasta nu mă ajută întotdeauna să-mi fac datoria. După cum a observat cineva, calea către un loc foarte fierbinte şi neplăcut este pavat cu intenţii bune. Copiii mei nu mă judecă pe baza intenţiilor mele, ci pe baza acţiunilor mele, a modului în care îmi pun în aplicare intenţiile. Faptul că *intenţionez* să petrec timp cu ei nu contează prea mult pentru ei, dacă nu transform această intenţie în acţiune. Faptul că *intenţionez* să îmi ţin promisiunile faţă de ei nu contează prea mult pentru ei, dacă nu le şi împlinesc.

Unul din lucrurile care m-au ajutat în acest domeniu al împlinirii promisiunilor faţă de copiii mei este înţelegerea faptul că le fac două feluri de promisiuni copiilor mei: implicite şi explicite. Amândouă sunt extrem de importante. Cu cât reuşesc mai mult să transform promisiunile implicite în promisiuni explicite, cu atât mă ajut mai mult – pe mine şi pe copiii mei.

De exemplu, câteva din promisiunile implicite care vin o dată cu datoria de tată sunt să-mi iubesc copiii, să-i protejez de tot ce este rău, să le împlinesc nevoile fizice şi să le dau informaţiile şi călăuzirea de care au nevoie pentru a deveni adulţi sănătoşi. În majoritatea familiilor, aceste promisiuni sunt presupuse; sunt de la sine înţelese.

Eu am încercat însă să transform aceste promisiuni implicite în promisiuni explicite.[26] Le-am spus copiilor mei că voi face acele lucruri pentru ei şi am adăugat alte promisiuni explicite, cum ar fi: „Promit să vă pun înaintea slujbei mele" şi „Promit să vă ascult întotdeauna când aveţi vreo problemă despre care

doriţi să discutăm". Dar, în încercarea de a transforma promisiunile implicite în promisiuni explicite, am învăţat foarte multe despre promisiunile pe care copiii mei se aşteaptă să le respect. Am învăţat, de exemplu, că, în mintea lor, promisiunea mea de a-i proteja de tot ce este rău include să nu-i denigrez sau să nu mă plâng de ei în faţa altor adulţi, ceea ce este o aşteptare normală şi o promisiune pe care intenţionez să o ţin. Am avut însă şi ocazia să-mi clarific promisiunile faţă de copiii mei; de exemplu, le-am explicat faptul că promisiunea mea de a le împlini nevoile fizice nu implică neapărat că voi face tot posibilul ca ei să fie mereu în ton cu moda şi că se vor putea lua la întrecere cu prietenii lor în ce priveşte garderoba.

Un tată care-şi clarifică promisiunile făcute copiilor săi şi care se angajează să şi le ţină în mod consecvent le va da copiilor săi un dar nepreţuit – un tată demn de încredere, pe care se pot baza oricând.

Îmi ţin promisiunile faţă de Dumnezeu

Copiii vor învăţa două lucruri (printre altele) observând relaţia tatălui lor cu Dumnezeu: dacă se poate avea încredere în Dumnezeu şi dacă se poate avea încredere în tata.

Dacă copiii mei văd că-mi pun încrederea în contul meu bancar, sau în faptele mele bune, sau în orice alt lucru decât în Dumnezeul demn de încredere care-Şi ţine promisiunile, ei ar putea să tragă concluzia că nu se poate avea încredere în Dumnezeu. La polul opus, dacă observă că-mi pun încrederea în Dumnezeu pentru a avea grijă de mine şi de familia mea, că mă bazez pe tăria Sa, încrezându-mă în El şi crezând în promisiunile Lui, ei vor ajunge probabil să-L cunoască pe Dumnezeu drept un Dumnezeu credincios.

Copiii mei ar putea să găsească indicii din relaţia mea cu Dumnezeu, care să le arate dacă pot sau nu să aibă încredere *în mine*. Dacă observă că nu-mi iau în serios promisiunile faţă de Dumnezeu sau că încalc legământul cu El, copiii mei s-ar putea să ajungă să nu mai aibă încredere în mine. Rezultatul va fi, desigur, o erodare a încrederii dintre mine şi copiii mei.

Eu nu vreau acest lucru şi-mi închipui că nici tu nu vrei. Vreau ca copiii mei să mă vadă că-mi ţin promisiunile faţă de Dumnezeu, prin harul şi puterea Sa:

> *Cum voi răsplăti Domnului toate binefacerile lui faţă de mine?... îmi voi îndeplini juruinţele făcute Domnului, în faţa întregului Său popor.*
>
> Psalmul 116:12, 14

Vreau să-mi împlinesc juruinţele faţă de Domnul în faţa *întregului* Său popor... inclusiv a copiilor mei.

Îmi țin promisiunile față de alții

Unul din prietenii mei a povestit o experienţă pe care a trăit-o cu fiul său, Jordan, elev în clasa a V-a, care mi-a amintit cât de important este pentru copiii mei să-mi respect promisiunile faţă de alţii. În acest caz particular, doi dintre prietenii lui Jordan se confruntau cu probleme cauzate de divorţul părinţilor lor.

Într-o seară după ce s-a dus la culcare, părinţii săi au început o „discuţie" încinsă. Aceşti părinţi au fost atenţi de-a lungul anilor să nu aibă confruntări mânioase în prezenţa copiilor lor, însă nu şi-au dat seama că Jordan nu adormise încă şi că putea să audă tot. În timp ce se certau, mama şi-a întors la un moment dat privirea şi a observat că fiul ei stătea tăcut în faţa uşii dormitorului lor, cu lacrimi pe obraji.

Mama şi tata s-au oprit imediat din cearta lor. Tatăl şi-a luat fiul în braţe şi l-a întrebat:

– Jordan, ai avut un coşmar?

Jordan plângea tare şi a reuşit să-l întrebe printre lacrimi:

– Tată, când vei divorţa de mama?

– Dar ce te-a făcut să crezi că eu şi mama am putea divorţa? l-a întrebat tatăl.

– John şi James mi-au spus că părinţii lor se ceartă foarte mult, a spus el cu teama întipărită pe faţă, şi acum tu şi mama vă certaţi.

În acel moment, amândoi părinţii şi-au revenit brusc şi mânia lor s-a evaporat. Au folosit acel „moment didactic" pentru a-i spune lui Jordan cât de importantă este căsnicia lor. I-au spus că se

iubesc unul pe altul, că şi-au făcut promisiuni unul altuia atunci când s-au căsătorit şi că intenţionează să respecte acele promisiuni.

Pentru un tată care-şi încalcă promisiunile faţă de soţia sa, faţă de prietenii săi şi faţă de partenerii săi de afaceri va fi greu să câştige încrederea fiului său sau a fiicei sale, însă un tată care îşi respectă promisiunile faţă de alţii va încuraja şi va câştiga şi încrederea copiilor săi.

Învăţ să dau socoteală

Îi surprind pe mulţi părinţi sfătuindu-i să dea socoteală... faţă de copiii lor.

Majoritatea părinţilor consideră că sugestia mea este cam radicală, poate chiar subversivă. Se uită la mine de parcă le-aş fi scos limba şi mi-aş fi rotit degetele în jurul urechilor. La urma urmei, copiii sunt cei care trebuie să le dea socoteală părinţilor lor, nu invers.

Însă eu cred în mod sincer că a începe să le dăm socoteală copiilor noştri este una dintre cele mai eficiente modalităţi de a ne ţine promisiunile şi de a construi încredere între tată şi copil. Bineînţeles, nu sugerez să le dai toată autoritatea copiilor tăi – departe de mine aşa ceva. Ceea ce sugerez, însă, este să fim smeriţi şi destul de supuşi ca să le dăm copiilor noştri permisiunea de a ne „trage la răspundere" atunci când ne încălcăm o promisiune.

Când Kelly a împlinit şapte ani, i-am pus un bileţel special în felicitare, care suna cam aşa:

> Dragă Kelly, te iubesc foarte mult. Sunt atât de bucuros să fiu tăticul tău, dar ştii ceva? Am nevoie de ajutorul tău în anul acesta. Nu am mai fost niciodată tăticul unei fetiţe de şapte ani. Vreau să fiu cel mai bun tată care pot să fiu pentru tine. Şi dacă vreodată simţi că nu fac ce trebuie sau că nu sunt corect faţă de tine, că nu sunt iubitor sau că nu mă port atent cu tine, te rog să-mi spui.

Am făcut acelaşi lucru cu Sean, Katie şi Heather, la rândul lor. Am încercat să dau socoteală fiecăruia dintre cei patru copii ai

mei. Am luat în considerare contribuţia lor în a mă ajuta să-mi ţin promisiunile faţă de ei şi ei au devenit patru dintre consilierii mei cei mai valoroşi.

Desigur, poate deveni foarte neplăcut să le dai socoteală copiilor tăi. De exemplu, odată pe când fiica mea, Katie, avea zece ani, m-a tras la răspundere după ce m-am întors dintr-o călătorie.

– Tată, a spus ea, nu eşti corect faţă de mine.

Una din promisiunile pe care vreau s-o ţin faţă de copiii mei este aceea de a fi corect cu ei. Aşa că am întrebat-o:

– Ce vrei să spui, iubito?

– Când te întorci acasă din călătorii, a spus ea, tu ieşi în oraş cu Kelly, Sean şi Heather, dar cu mine nu.

– Chiar aşa? am spus eu.

Afirmaţia lui Katie a fost o mare surpriză pentru mine.

– Da, a spus ea fără să clipească.

Apoi, faţa i s-a relaxat şi m-a întrebat:

– Vrei să mă scoţi astăzi în oraş, să luăm masa împreună?

Bineînţeles că în ziua aceea am luat masa împreună cu fiica mea de zece ani. Efectul disponibilităţii mele de a-i da socoteală fiicei mele a fost că m-a ajutat să-mi dau seama de – şi să îndrept o greşeală.

De aceea trebuie să le dăm socoteală. Este greu să ne ţinem promisiunile faţă de copii noştri; dacă ar fi uşor, mai mulţi dintre noi am face-o, nu-i aşa? Cu siguranţă, pentru aceasta avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. De asemenea, copiii noştri ne pot ajuta să o facem. Şi, credeţi-mă, dacă le dăm această ocazie şi responsabilitate, ne vor ajuta!

Ideile afirmate mai sus nu te vor ajuta numai să fii acel tată care câştigă încrederea copiilor săi, acel tată care face ceea ce spune că va face. Ele te vor ajuta să devii un tată al unor copii care sunt demni de încredere, copii care sunt responsabili şi de nădejde datorită influenţei tale. Prin încrederea ta în Duhul Sfânt al lui Dumnezeu şi prin implementarea consecventă a ideilor de mai sus, copiii tăi pot deveni ei înşişi oameni care-şi ţin promisiunile, oameni al cărui cuvânt are greutate, ale căror promisiuni pot fi crezute.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

1. Când ţi-ai încălcat ultima dată o promisiune făcută unuia dintre copii? (Dacă nu-ţi aduci aminte, întreabă-i pe copii!) Ce mesaj crezi că i-a transmis acea promisiune încălcată? (Dacă nu ştii, întreabă-l pe copil!)

2. Foloseşte spaţiul de mai jos (sau o altă foaie de hârtie) pentru a enumera promisiunile implicite pe care le-ai făcut copiilor tăi:

___

___

___

___

3. Care din promisiunile implicite de mai sus ar trebui să le faci explicite? Încercuieşte-le!

*4. Foloseşte spaţiul de mai jos (sau o altă foaie de hârtie) pentru a enumera promisiunile explicite pe care le-ai făcut copiilor tăi:

___

___

___

___

*5. Propune-ţi să le dai mai mult socoteală copiilor tăi în săptămâna aceasta. Cum vei face aceasta (vei discuta cu fiecare copil în parte, vei discuta cu toţi în grup, le vei scrie mesaje în care să le dai permisiunea să te ajute să-ţi ţii promisiunile)?

Capitolul 7

Tatăl care mângâie şi susține

Amy, la vârsta de paisprezece ani, îşi aminteşte cu claritate când s-a întâmplat prima dată. Avea doar cinci ani.

O furtună dezlănţuită a trezit-o în mijlocul nopţii. Speriată de întuneric şi de tunete, ea a sărit din pat şi a fugit, plângând, în dormitorul părinţilor.

S-a dus lângă patul părinţilor ei şi a strigat-o încet pe mama. Înainte ca mama ei să poată răspunde, s-a trezit tatăl ei.

– De ce nu eşti în pat? a spus el, supărat că a fost trezit. Du-te înapoi în camera ta.

– Dar, tată, mi-e frică, a răspuns ea, plângând mai tare.

– Nu vreau să aud. Eşti fată mare şi e timpul să te porţi ca atare.

Amy i-a aruncat o privire rugătoare mamei ei care se ridicase în pat, dar mama avea privirile pironite în podea.

– Ai auzit? a strigat tatăl ei, făcând-o pe Amy să tresară. Am spus să te întorci în pat. Şi să nu ne mai deranjezi.

Amy a ieşit din dormitorul părinţilor săi şi s-a dus la toaletă. A aprins lumina, s-a închis în baie şi şi-a petrecut restul nopţii în cadă, plângând şi tresărind la fiecare tunet. Scena s-a repetat de

mai multe ori, până când Amy a învăţat să nu aştepte să primească mângâiere din partea tatălui ei. Până la vârsta de zece ani, şi-a petrecut nopţile cu furtună plângând în cada de baie, cu lumina aprinsă şi cu uşa încuiată.

Partea cea mai gravă a poveştii lui Amy este că ea chiar s-a întâmplat. De atunci, ea a trecut peste teama de furtuni, dar încă mai suferă din cauza lipsei de mângâiere şi de susţinere din partea tatălui ei.

Rezultatele sunt devastatoare. Conform dr. David Ferguson şi dr. Don McMinn de la Centrul pentru căsătorie şi intimitate a familiei, o persoană a cărei nevoie de mângâiere şi susţinere nu a fost împlinită este predispusă să se simtă descurajată, singură, goală pe dinăuntru şi timidă. Această persoană este predispusă la promiscuitate, la teama de eşec, la îngrijorare generală şi la o orientare obsesiv – compulsivă.

Unei persoane tinere care nu cunoaşte mângâierea şi susţinerea tatălui îi va fi mai greu să depăşească sentimentele de nesiguranţă şi să reziste la presiunea nesănătoasă de grup. O persoană tânără care nu cunoaşte mângâierea şi susţinerea tatălui poate să aibă dificultăţi în formarea relaţiilor sănătoase. O persoană tânără care nu cunoaşte mângâierea şi susţinerea tatălui va fi mai predispusă să cedeze în faţa presiunii de a deveni activ din punct de vedere sexual, într-un efort de a împlini acele nevoi emoţionale.

Din perspectivă pozitivă, o persoană tânără care are parte de mângâierea şi susţinerea tatălui este mai predispusă să se simtă iubită, recunoscătoare, optimistă şi să fie grijulie, plină de compasiune, pozitivă, generoasă şi cu încredere în sine.[27]

Pe cât de mult deplâng comportamentul tatălui lui Amy, trebuie să recunosc că au fost momente când nici eu nu am oferit mângâierea şi susţinerea de care aveau nevoie copiii mei. Însă nu vreau să fiu un astfel de tată. Vreau să fiu un tată care este mereu disponibil atunci când copiii lui au nevoie de mângâiere şi de susţinere. Vreau să fiu un tată care este sensibil faţă de temerile şi rănile copilului. Vreau să fiu un tată care, prin mângâierea şi susţinerea lui, îşi echipează copiii ca să reziste în faţa presiunii nesănătoase de grup, ca să lupte împotriva

nesiguranţei, să-şi construiască relaţii sănătoase şi să câştige respectul şi admiraţia prietenilor lor. Vreau să fiu un tată aşa cum este Tatăl meu ceresc.

Modelul de tată

Natura şi caracterul Tatălui nostru ceresc ne revelează faptul că un tată după voia lui Dumnezeu este unul care mângâie şi îşi susţine copiii când trec prin încercările şi greutăţile vieţii. „Când strigă cei fără prihană", spune Biblia, „Domnul aude şi-i scapă din toate necazurile lor. Domnul este aproape de cei cu inima înfrântă şi mântuieşte pe cei cu duhul zdrobit" (Psalmul 34:17-18).

El este „Părintele îndurărilor şi Dumnezeul oricărei mângâieri, care ne mângâie în toate necazurile noastre, pentru ca, prin mângâierea cu care noi înşine suntem mângâiaţi de Dumnezeu, să putem mângâia pe cei ce se află în vreun necaz!" (2 Corinteni 1:3-4).

Modelul nostru de tată este Tatăl compasiunii şi Dumnezeul oricărei mângâieri. El reacţionează la crizele şi dezastrele noastre nu cu nerăbdare şi indignare, ci cu mângâiere şi susţinere. El ştie că atunci când trecem prin încercări ne este de mare ajutor să avem pe cineva pe care să ne putem baza, pe cineva care să ne întărească, pe cineva care să ne dea un sfat înţelept.

Mângâierea lui Dumnezeu se extinde la „*toate* necazurile" noastre. El ne mângâie şi ne susţine când suntem persecutaţi din pricina numelui Său şi când suportăm consecinţele propriului nostru comportament neînţelept. El ne mângâie atunci când o merităm cel mai puţin. El ne mângâie când ne târâm prin mizeria făcută de noi înşine. El ne susţine când suntem slabi şi ne mângâie când cădem.

> *El Îşi va paşte turma ca un Păstor, va lua mieii în braţe, îi va duce la sânul Lui şi va călăuzi blând oile care alăptează.*
>
> Isaia 40:11

Tatăl nostru ne mângâie şi ne susţine chiar şi atunci când trebuie să ne disciplineze. Psalmistul David a scris: „Toiagul şi nuiaua Ta mă mângâie" (Psalmul 23:4b). Toiagul păstorului era

folosit ca şi instrument de mângâiere şi susţinere, ridicând mieii, adunându-i laolaltă şi îndrumând oile atunci când treceau pe cărări periculoase şi dificile. Nuiaua, pe de altă parte, era un instrument de apărare şi *disciplinare*; era folosit pentru a respinge sau a învinge răpitorii *şi* pentru a corecta membrii rătăciţi sau îndărătnici ai turmei.[28] Cu toate acestea, a*mbele instrumente* – toiagul *şi* nuiaua – erau surse de mângâiere pentru psalmist, din cauză că amândouă erau mânuite de un Păstor plin de compasiune şi gata să acorde sprijin.

Acesta este genul de tată care vreau să fiu. Prin prezenţa supranaturală şi prin puterea Duhului Sfânt al lui Dumnezeu care trăieşte şi lucrează în mine, vreau să reflect natura Tatălui meu. Vreau să-mi mângâi şi să-mi susţin copiii în *toate* necazurile lor. Este uşor, desigur, să-mi mângâi fiica atunci când vine acasă de la şcoală cu nota 8, în loc de 10. Este uşor să-mi susţin fiul când nu a dat dovadă de performanţă maximă pe terenul de fotbal. Este uşor să mângâi un copil care a căzut de pe bicicletă sau care şi-a încălcat un angajament.

Însă nu este atât de uşor să mângâi şi să susţii atunci când lovesc maşina încercând să o facă pe cascadorii, atunci când iau o notă mică la un test pentru că nu au învăţat, când amână să-şi facă datoria până în ultimul moment şi apoi eşuează. Acest tip de probleme – pe care şi le provoacă singuri – fac să fie mult mai dificil să reacţionezi după voia lui Dumnezeu. *Însă exact în aceste momente au copiii noştri nevoie de mângâierea şi susţinerea noastră.*

Încă mai am tendinţa să fiu prea dur cu copiii mei. Încă mă mai grăbesc să ţip la ei, să le dau lecţii şi să îi cicălesc câteodată, dar sunt în plin proces de învăţare. Învăţ cum să arăt chipul Tatălui meu prin mângâierea şi susţinerea pe care le ofer copiilor mei. Învăţ noi modalităţi de a mă conforma chipului Său. Învăţ noi tehnici de a propaga chipul Tatălui în propria mea calitate de tată, cum ar fi:

Acceptarea limitărilor personale

Bob, un tată tânăr, mi-a povestit odată despre eforturile sale de a o ajuta pe fiica lui de şase ani să meargă pe bicicletă. Bob a

alergat pe lângă bicicleta lui Heather încercând să o echilibreze, în timp ce ea învăţa să-şi coordoneze acţiunile pe care le implică mersul pe bicicletă: schimbarea direcţiei, pedalarea, frânarea, echilibrarea. În acest proces, însă, Bob a dat drumul din greşeală la bicicletă şi ea a căzut pe jos.

În timp ce-mi povestea incidentul, Bob şi-a exprimat disperarea că „a falimentat" faţă de fiica sa. El a vrut cu adevărat ca Heather să aibă încredere că el va fi acolo, să creadă că poate să se bazeze pe el că o va susţinute, nu doar în acea problemă specifică, ci în toate.

Însă Bob nu era perfect. Nici unul dintre noi nu este perfect. Una din cheile pentru a deveni taţi care-şi mângâie şi îşi susţin copiii constă în înţelegerea şi acceptarea propriilor noastre limitări. Nu putem să-i oprim pe copiii noştri să nu-şi julească genunchii; putem însă să fim prezenţi pentru a-i ridica de jos şi a-i săruta. Nu putem să-i împiedicăm pe copiii noştri să facă greşeli; însă *putem* să fim prezenţi pentru a-i ajuta să îşi îndrepte greşelile. Nu putem să ne protejăm copiii de toate dezamăgirile şi de toate relele; însă *putem* să fim prezenţi pentru a plânge şi a suferi împreună cu ei. Nu putem rezolva toate problemele care apar în vieţile lor; însă *putem* să-i încurajăm atunci când reuşesc şi să-i ridicăm atunci când falimentează.

Nu putem face totul pentru copiii noştri. Însă dacă facem tot ce putem cu ajutorul lui Dumnezeu, va fi destul.

Un timp pus de-o parte

Una din persoanele care a participat la sondajul „Why Wait" a scris un eseu despre prima ei experienţă sexuală. Iată un fragment din acel eseu:

> Am avut o zi groaznică la şcoală şi nu mi-am dorit altceva decât să petrec puţin timp cu părinţii mei. O simplă îmbrăţişare mi-ar fi fost îndeajuns. Însă ei erau prea ocupaţi, aşa că m-am dus cu problemele mele la prietenul meu. Din vorbă în vorbă am ajuns la relaţia sexuală. Tată, mamă, aş vrea să fi fost disponibili când am avut nevoie de voi.

Această tânără a avut nevoie de mângâiere după o zi dificilă la şcoală şi a căutat mângâiere mai întâi la părinţii ei. Dar pentru că părinţii au fost prea ocupaţi, ea a căutat mângâierea în altă parte.

Copiii nu scriu cuvântul *dragoste* la fel ca adulţii; ei îl scriu: T-I-M-P. Un tată care vrea cu adevărat să reflecte chipul Tatălui plin de compasiune, al Dumnezeului oricărei mângâieri, trebuie să dea din timpul lui.

Nu am fost întotdeauna un exemplu grăitor în acest domeniu, însă am progresat foarte mult. Odată, în timp ce scriam o carte în staţiunea noastră preferată din Mexic, Kelly a intrat în cameră şi mi-a spus:

– Tată, nu ai vrea să mă duci să-mi fac unghiile?

Mă aflam în plin elan creator şi primul gând a fost: *Acesta este ultimul lucru de care am nevoie acum.*

Al doilea gând a fost: *Josh, trăieşte ceea ce predici.*

Al treilea gând a fost: *Doamne, dă-mi atitudinea corectă în această situaţie.*

Aşadar, mi-am lăsat munca la o parte, în speranţa că-mi voi regăsi inspiraţia, şi am dus-o pe fiica mea la manichiură. Din fericire (soţia mea ar putea spune în mod surprinzător), mi-am dat seamă că nu era vorba doar de a fi şoferul personal de taxi al lui Kelly; ceea ce vroia ea cu adevărat era timpul meu şi, aşa cum au decurs lucrurile, ne-am distrat de minune împreună şi am avut o discuţie importantă la întoarcere. De fapt, subiectele cele mai intime şi mai personale pe care Kelly mi le-a împărtăşit nu au intervenit decât spre sfârşitul călătoriei noastre. A fost nevoie de timp, pentru ca fiica mea să se poată deschide, iar eu mă bucur că am putut şi am fost gata să-i ofer acel timp.

Kelly trebuie că mi-a mulţumit de trei sau patru ori că am dus-o la manichiură. Cred că a făcut aceasta pentru că timpul pe care i l-am acordat nu i-a comunicat doar interesul meu pentru ea, ci pentru că m-am pus într-o poziţie din care să-i ofer mângâiere şi susţinere.

Identificarea nevoilor lor

Prietenul meu, Norm Wakefield, povesteşte despre o situaţie în care una din fiicele lui se apropia de absolvirea liceului; un moment în care părintele se aşteaptă ca adolescentul să fie fericit şi optimist. Însă Norm a observat că fiica sa era reţinută şi tăcută; discutând cu ea, şi-a dat seama că se simţea descurajată din cauză că mulţi dintre colegii ei urmau să primească premii speciale şi burse la absolvire, iar ea nu se aştepta să fie apreciată în nici un fel.

Norm ar fi putut să reacţioneze în multe feluri. Ar fi putut să-i dispreţuiască sentimentele. Ar fi putut să-i spună că vorbeşte prostii. Ar fi putut să încerce să apeleze la raţiune. Însă şi-a dat seama că nici una din aceste reacţii nu ar fi împlinit nevoia ei în acel moment.

– Nu ştiam ce să-i spun, relatează el acum, însă atunci a îmbrăţişat-o strâns şi i-a spus: Din partea mea, tu eşti cea mai bună.

Zâmbetul şi îmbrăţişarea fiicei sale i-a comunicat faptul că nu s-a descurcat prea rău pentru un tată care nu ştia ce să spună. El i-a estimat corect nevoia. Ea avea nevoie de mângâiere; avea nevoie să audă că indiferent dacă va primi sau nu vreun premiu sau vreo bursă, există cineva care o considera extrem de valoroasă.

Un tată care doreşte să le ofere mângâiere şi susţinere copiilor săi trebuie să fie sensibil faţă de nevoile lor. Ascultaţi cu atenţie la ceea ce *spun* ei şi observaţi-i ce fac, însă nu vă opriţi aici; încercaţi să le identificaţi sentimentele şi nevoile pe care le reflectă acele cuvinte şi acţiuni. Un copil care spune: „Tu nu faci niciodată ceva împreună cu mine" se poate să-şi exprime nevoia de a primi atenţia tatălui său. Un copil care se uită la tribune înainte să lovească mingea de baseball se poate să caute susţinerea cuiva. Un copil care îşi manifestă zgomotos nervozitatea atunci când eşuează s-ar putea să strige după mângâiere.

Nu vreau să spun că trebuie să scuzăm comportamentele nepotrivite; ci doar sugerez să observăm – şi chiar să anticipăm

– nevoile copiilor noştri şi să răspundem nu numai la cuvintele şi la acţiunile lor, ci şi la nevoile care le determină.

Învăţarea limbajului de mângâiere şi susţinere

Printre lucrurile pe care încă le mai învăţ sunt lucrurile de care un copil *nu are nevoie* când îi este frică, sau jenă, sau când este dezamăgit sau rănit. De vreme ce eu abordez problemele (şi oamenii) în general în mod cognitiv, primul meu impuls faţă de durerea cuiva este unul raţionat („Ştii ceva? De fapt, ai greşit atunci când ai..." sau „Ştii de ce s-a întâmplat asta, nu-i aşa?"). Învăţ însă că oamenii care suferă au rar nevoie de dojană („Asta să fie o lecţie pentru tine"), de sfaturi („Asta îţi poate zidi caracterul, dacă eşti dispus să te schimbi") sau de inspiraţie („Capul sus! Putea fi mult mai rău!").

În loc să dau curs primului imbold, am învăţat că de cele mai multe ori copiii mei au nevoie ca eu să fiu disponibil pentru ei, să-i îmbrăţişez, să plâng cu ei, să-i ţin de mână, să sufăr cu ei şi să le arăt că îmi pasă. Am învăţat că au rareori nevoie de soluţia mea şi că sfaturile mele le sunt rareori de folos. Ei nu au nevoie de predici, ci de un umăr pe care să plângă. Au nevoie de mângâiere şi susţinere. Şi acestea sunt exprimate cel mai bine prin limbajul de mângâiere („Îmi pare rău, dragă", „Ştiu că doare", „Sunt aici" şi „Te iubesc") şi prin limbajul de susţinere („Am încredere în tine", „Putem depăşi această problemă împreună" şi „Voi fi alături de tine tot timpul").

Uneori, desigur, disciplinarea şi îndreptarea sunt necesare atunci când un tânăr suferă din cauza propriului său comportament greşit, însă disciplinarea va fi mult mai eficientă dacă un tată a oferit mai întâi mângâiere şi susţinere.

Atenţie la vorbe

Dan Benson, în cartea sa *The Total Man*, spune despre modul în care un sondaj printre părinţi a arătat că mamele şi taţii le spun în medie zece remarci negative copiilor lor la fiecare remarcă pozitivă. Cu toate acestea, Benson observă: „Experţii în

psihologia copilului cred că este nevoie de cel puţin patru remarci pozitive pentru a repara prejudiciile aduse stimei de sine de un singur comentariu negativ."[29]

Tatăl care speră să le transmită mângâiere şi susţinere copiilor săi trebuie să fie conştient că vorbele lui pot să ajute sau să rănească. Dacă el este tot timpul sarcastic, condamnând şi criticând prin cuvintele sale, orice efort de le a oferi mângâiere şi susţinere copiilor săi va fi ineficient. Dacă limbajul său verbal şi non-verbal comunică:

„pleacă de lângă mine",
„nu mă deranja",
„prefer compania adulţilor",
„n-am timp pentru tine",
„cred că eşti prost",
„nu prea-mi place de tine",
„eşti o pacoste",
„nu mă interesează părerile sau sentimentele tale",

atunci el se va înstrăina de proprii săi copii şi-i va forţa pe aceştia să caute în altă parte mângâierea şi susţinerea de care au nevoie.

În lumea lor

Dacă vrei cu adevărat ca copiii tăi să-ţi simtă mângâierea şi susţinerea, încearcă să intri în lumea lor. Mai precis, fă tot posibilul să descoperi ce-i interesează acum, ce cred ei că este la modă, ce le place să facă, cu ce fel de prieteni îşi petrec timpul. Ca taţi, mulţi dintre noi aşteptăm de la copiii noştri să comunice cu noi la nivelul *nostru;* aşteptăm de la ei să facă lucrurile care ne interesează pe *noi,* însă rareori sau chiar niciodată nu ne implicăm în interesele lor şi nu comunicăm la nivelul lor.

Cu câţiva ani în urmă, fiica mea, Kelly, şi-a chemat o prietenă la ea şi au început să mă bată la cap să-mi „aranjeze" părul.

– O, nu cred că vreţi să-mi aranjaţi părul, am insistat eu.

– Haide, tată, s-a rugat Kelly de mine.

Eu *chiar* nu îmi vroiam să fiu cobaiul celor două fete, dar am sesizat ocazia de a intra în lumea lor.

– Bine, am spus până la urmă. Puteţi să-mi aranjaţi părul cum vreţi, dar nu-l puteţi tăia sau vopsi şi trebuie să fiţi amândouă de acord să luăm după aceea cina împreună în oraş.

– Foarte *bine*! au strigat amândouă la unison şi pentru următoarea oră au început să-mi umple părul de spumă, au folosit din plin uscătorul de păr, precum şi alte instrumente pe care nu le-am putut identifica. Când au terminat, părul meu stătea drept în toate direcţiile. Arătam ca o farfurie zburătoare, gata să decolez spre o planetă îndepărtată. Când m-am uitat în oglindă, m-am gândit de două ori la a doua parte a înţelegerii noastre. Mai doream eu să ies în public arătând astfel? Puteam doar să sper că nu voi fi recunoscut.

Când am intrat în pizzerie (cu ochelarii de soare pe ochi), fetele au stat la câţiva paşi în spatele meu, pentru a nu da impresia că sunt cu mine. Oamenii s-au holbat la mine, evident, iar o femeie chiar şi-a dat ochii peste cap de mai multe ori, însă cel puţin nimeni nu a chemat poliţia. Iar noi ne-am distrat de minune.

Desigur, nu consider că acea experienţă a mângâiat-o sau a susţinut-o pe fiica mea, dar m-a învăţat multe lucruri despre copiii mei – pe lângă alte cine în oraş, bătăi cu baloane umplute cu apă, petreceri cu floricele de porumb în jacuzzi şi alte momente asemănătoare – care mi-au permis să le ofer mângâiere şi susţinere atunci când au avut nevoie de ele. Intrând cât mai des în lumea lor, am învăţat să le înţeleg starea de spirit şi sentimentele şi să le anticipez problemele cum nu se poate mai bine.

Capacitatea de a oferi mângâiere şi susţinere nu seamănă cu televizorul pe care-l porneşti atunci când ai nevoie de el. Seamănă mai degrabă cu o grădină; are nevoie să fie cultivată şi îngrijită permanent, astfel încât atunci când vine timpul – în momente neprevăzute – să putem culege roadele muncii noastre.

A le oferi mângâiere şi susţinere copiilor tăi va avea un efect de lungă durată şi asupra lor, şi asupra ta. Îi vei putea vedea cum

se împotrivesc presiunii nesănătoase de grup, încrezători că pot găsi susţinere şi mângâiere în propria lor casă, ori de câte ori ar avea nevoie. Îi vei vedea cum îşi dezvoltă prietenii sănătoase, prietenii în care vor fi capabili nu doar să primească, ci şi să dăruiască. Îi vei observa, tot mai mult şi mai mult pe măsură ce vor creşte, cum îşi câştigă respectul şi admiraţia prietenilor lor (şi a ta), cum devin tineri şi tinere capabili, plini de încredere în forţele proprii, care ştiu că orice s-ar întâmpla la şcoală, la serviciu sau la biserică, ei pot găsi mângâiere şi susţinere la tatăl lor.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

1. Reia următoarea listă şi analizează dacă copiii tăi reflectă vreuna din aceste caracteristici (marchează-le pe cele care se aplică):

- ❑ este descurajat
- ❑ este timid
- ❑ îi este frică de eşec
- ❑ este nesigur
- ❑ este vulnerabil la presiunea de grup
- ❑ leagă prietenii nesănătoase
- ❑ se simte singur
- ❑ trăieşte în promiscuitate
- ❑ este obsesiv – compulsiv
- ❑ se simte gol pe dinăuntru
- ❑ este vulnerabil la presiunea sexuală
- ❑ este îngrijorat cu privire la viaţă, în general

2. Dacă ai marcat vreuna din caracteristicile de mai sus, crezi că vreunul din sentimentele sau problemele acelea ar putea avea o legătură cu lipsa de mângâiere şi susţinere? Daca da, care anume?
3. Poţi identifica vreo situaţie din trecut, în care nu ai oferit mângâiere şi susţinere atunci când copilul tău avea nevoie de acestea? Trebuie să-ţi ceri iertare de la acel copil?

*4. În spaţiul de mai jos, fă o listă cu modurile în care poţi să începi să le oferi mângâiere şi susţinere copiilor tăi. Apoi identifică un pas pe care îl vei face în săptămâna aceasta şi încercuieşte-l.

____

____

*5. Gândeşte-te din timp la evenimentele care vor urma în viaţa copiilor tăi. În care din acele momente crezi că vor avea mai multă nevoie de mângâiere şi susţinere? Ce poţi face acum pentru a anticipa şi a te pregăti pentru acele momente?

Capitolul

8

Un tată la care te poţi refugia

Denise, fiica unui bun prieten, a intrat o dată într-un conflict cu una din profesoarele ei de liceu. Profesoara o acuzase pe nedrept pe Denise că făcuse ceva şi, în pofida lipsei oricăror dovezi, o ameninţase cu detenţii sau suspendare. Deşi Denise a protestat în mod repetat apărându-şi nevinovăţia, profesoara a insistat în hotărârea ei de a o pedepsi. Însă Denise şi-a menţinut poziţia.

– Vreau să-l sun pe tatăl meu, a insistat ea, jignită şi înfricoşată.

– Asta ar trebui să facem, nu-i aşa? a spus profesoara, presupunând că tatăl Denisei va fi jenat şi supărat de presupusa vinovăţie a fiicei sale.

Profesoara a dus-o apoi pe Denise în biroul şcolii şi s-a postat lângă telefon în timp ce Denise şi-a sunat tatăl şi i-a explicat situaţia.

– Vine tata, a spus Denise aproape plângând şi a închis telefonul.

După doar câteva minute, tatăl Denisei a sosit la şcoală şi a discutat cu fiica sa şi cu profesoara. După ce aflase deja problema

de la fiica sa, prin telefon, el i-a cerut profesoarei să-i explice varianta ei. Ea a făcut-o, mânioasă şi defensivă.

În final, tatăl Denisei s-a ridicat în picioare.

– Am auzit destul, a spus el.

Şi-a pus braţul în jurul fetei lui şi apoi a informat-o politicos pe profesoară că nu a acuzat pe cine trebuia şi că el nu va tolera nici un fel de detenţie, suspendare sau răzbunare împotriva fiicei sale. Apoi a ieşit din birou cu Denise în braţele sale şi i-a cerut fiicei sale să aştepte acolo până la terminarea întâlnirii cu profesoara.

S-a întors în birou şi i-a explicat profesoarei de ce era sigur de nevinovăţia Denisei, spunându-i apoi că îi datorează scuze fiicei sale. Apoi s-a întors a doua oară să plece. Când a ajuns din nou pe holul şcolii, fiica lui era din nou aproape să plângă.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat-o el, neştiind de ce nu s-a încheiat criza.

Stăpânindu-şi cu greu lacrimile, Denise a zâmbit şi şi-a îmbrăţişat tatăl.

– Mulţumesc, tată, că mi-ai luat apărarea, a spus ea. Tu eşti apărătorul meu!

Acel tată i-a comunicat ceva cu totul special fiicei sale în ziua aceea. Ar fi putut să pară mai mult ca o rutină în acel moment, însă el a câştigat recunoştinţa fiicei sale, fiind un refugiu pentru ea. Acel incident a creat (sau a întărit) un sentiment de siguranţă în mintea ei, care-i spunea: „Pot să mă bazez pe tatăl meu, pot să mă duc la el atunci când am probleme; el mă va apăra, el va fi avocatul meu."

Formarea acestei atitudini în copil este deosebit de importantă pentru taţii din zilele noastre. Majoritatea tinerilor de azi privesc viitorul societăţii cu îngrijorare. Mulţi par să-şi fi pierdut speranţa pentru propriul lor viitor. Ei merg pe calea fricii şi a anxietăţii; şase din zece elevi de liceu spun că au cunoscut un coleg care a încercat să se sinucidă sau chiar s-a sinucis[30], iar unul din trei a cunoscut pe cineva care a adus o armă la şcoală[31]. Mulţi au prieteni sau cunoştinţe care sunt implicaţi în acţiuni periculoase şi/sau ilegale (cum ar fi relaţiile sexuale premaritale şi abuzul de droguri). Alte sondaje arată că 68 la sută dintre

adolescenţii mai tineri nu cred că această lume ar avea vreun viitor, iar 32 la sută cred că vor fi afectaţi direct de un dezastru nuclear.

Aceste temeri se extind chiar şi la copiii mai mici. Cu câţiva ani în urmă, Nadine Brozan a raportat în *The New York Times* rezultatele unui studiu care a descoperit că primele cinci temeri ale unui copil de şcoală primară de acum douăzeci de ani au fost zgomotele puternice, camerele întunecate, locurile foarte înalte, animalele periculoase şi străinii. Astăzi, temerile obişnuite ale unui elev de şcoală primară sunt pierderea unui părinte prin divorţ şi să fie victima unei tâlhării, a unui furt, a unui viol sau a cancerului.[32]

În acest climat, copiii au nevoie de un loc sigur, un loc de refugiu şi de apărare împotriva pericolelor şi a dezamăgirilor unei lumi care a înnebunit. Ei au nevoie de adăpost în furtună. Au nevoie de un loc unde să-şi îngrijească rănile, un loc în care să găsească linişte.

Asta vreau să fiu pentru copiii mei. Vreau să fiu un tată aşa cum este Tatăl meu ceresc.

Tatăl – o cetate

În cea mai adâncă vale a vieţii sale, fiind urmărit şi persecutat de rege (tatăl prietenului său cel mai bun), un fost păstor, pe nume David, trăia prin ascunzători. El fusese erou naţional; acum era în exil. Fusese membru al curţii regale; acum dormea în peşteri. Îşi slujise regele cu credincioşie; acum consilierii regelui îl defăimau pe David în faţa regelui. Fusese uns ca următorul rege al lui Israel; acum viitorul lui părea întunecat. Cruţase viaţa regelui său, dând dovadă de milă; acum acelaşi rege voia să-i ia viaţa.

Problemele lui David se înmulţeau atât de mult, încât se simţea ca un om printre lei. Tremura ca un copil în mijlocul fiarelor fioroase. Se simţea trântit la pământ, copleşit de povara necazurilor sale. În cele din urmă, David a apelat la Tatăl lui, la Dumnezeul lui:

Ai milă de mine, Dumnezeule, ai milă de mine!
Căci în Tine mi se încrede sufletul;
la umbra aripilor Tale caut un loc de scăpare,
până vor trece nenorocirile.

Psalmul 57:1

Totuşi, după câţiva ani, David a devenit rege, şi-a învins toţi duşmanii, a unificat o împărăţie dezbinată şi şi-a câştigat respectul şi consideraţia poporului său. Cum a reuşit să realizeze aceste lucruri? David ne dă răspunsul într-un psalm de mai târziu:

Te iubesc din inimă, Doamne, tăria mea!
Doamne, Tu eşti stânca mea, cetăţuia mea, izbăvitorul meu!
Dumnezeule, Tu eşti stânca mea, în care mă ascund,
scutul meu, tăria care mă scapă şi întăritura mea.

Psalmul 18:1-2

Un astfel de tată este Dumnezeul nostru! El este apărarea noastră, cetatea noastră, refugiul nostru, stânca în care ne ascundem:

Domnul este scăparea celui asuprit, scăpare la vreme de necaz.

Psalmul 9:9

Domnul ştirilor este cu noi, Dumnezeul lui Iacov este un turn de scăpare pentru noi.

Psalmul 46:7

Binefăcătorul meu şi Cetăţuia mea, Turnul meu de scăpare şi Izbăvitorul meu, Scutul meu de adăpost, care-mi supune pe poporul meu!

Psalmul 144:2

La umbra aripilor Tale găsesc fiii oamenilor adăpost.

Psalmul 36:7

Tatăl nostru Model este o sursă de tărie, un adăpost pentru copiii Săi. În El putem găsi siguranţă împotriva atacurilor şi presiunilor acestei lumi. Dumnezeu este refugiul nostru.

Aşa un tată vreau să fiu. O, ştiu că nu pot să fiu atotputernic ca şi El sau atotştiutor ca şi El. Şi vreau ca ei să apeleze în primul rând şi mai ales la Tatăl lor ceresc; vreau să fiu sigur că ei ştiu că, aşa cum El este cetatea *mea* şi adăpostul *meu*, El va fi şi adăpostul lor.

Însă vreau să fiu şi un tată aşa cum este Tatăl meu ceresc. Vreau să fiu ca El. Vreau să fiu un refugiu pentru copiii mei. Vreau să ştie că există întotdeauna un loc în care se vor putea adăposti şi că acel loc este acolo unde se află tatăl lor. Vreau ca ei să ştie că la mine pot găsi adăpost – de furtunile vieţii, de atacurile prietenilor lor, de presiunile adolescenţei, de dezamăgiri, de batjocură şi de teamă. Dacă ei vor avea sentimentul că pot găsi adăpost şi refugiu la tatăl lor, va fi mai probabil să se simtă în siguranţă nu doar în casa şi în familia lor, ci şi în ei înşişi. Vor fi mai apţi să-şi dezvolte stima de sine şi încrederea de sine dacă vor şti că este cineva în spatele lor, dispus să le sară în apărare, să îi protejeze şi să îi susţină.

Ca toate celelalte, acest lucru este imposibil de realizat dacă m-aş baza doar pe puterea şi înţelepciunea mea. De unul singur aş falimenta de fiecare dată. Însă nu sunt singur şi nici tu nu eşti singur. „Pot totul în Cristos care mă întăreşte" (Filipeni 4:13). Şi tu poţi totul, dacă te încrezi în Dumnezeu Tatăl prin Duhul Său cel Sfânt şi îi dai posibilitatea să lucreze prin câteva strategii sănătoase, aşa cum sunt următoarele:

Pregătirea pentru criză

Într-o zi, am luat-o pe Kelly de la şcoală. În timp ce traversam parcarea mergând la maşină, ea m-a întrebat dintr-o dată:

– Tată, ce crezi despre Jim Bakker?

Pe vremea aceea, tele-evanghelişti Jim şi Tammy Bakker apăruseră la toate posturile de ştiri, iar scandalul care le-a distrus imperiul televiziunii PTL (*Praise the Lord*) devenise subiect de discuţie pentru colegii de liceu ai fiicei mele.

Îi auzisem deja pe mulţi pastori şi pe alţi creştini care reacţionând la scandalul PTL, spuneam lucruri de genul: „E dezgustător", „Ar trebui să fie daţi afară din lucrare", „Probabil

că nici măcar nu e creştin cu adevărat" şi aşa mai departe. Am înţeles sentimentul de dezamăgire şi supărare din spatele acestor afirmaţii, dar am mai înţeles şi altceva. Mi-am dat seama, cu durere, că oricare pastor care spune astfel de lucruri despre Jim Bakker, îşi asumă şi riscul de a le comunica tinerilor din biserica sa: „Dacă intraţi vreodată în bucluc, să nu veniţi la mine" şi, în special, tuturor adolescentelor din adunare: „Dacă rămâneţi însărcinate înainte de căsătorie, am să vă condamn fără ezitare." Iar părinţii creştini care vorbeau despre Jim Bakker în aceşti termeni riscau să le comunice copiilor lor: „Vom fi alături de voi cât timp nu vă apucaţi de droguri, de băutură, nu rămâneţi însărcinate şi nu daţi de bucluc."

În aceste condiţii, cum puteam să-i răspund lui Kelly? Cum puteam să menţin echilibrul între a-i spune fiicei mele ce credeam despre păcat, fără a-l condamna însă pe păcătos?

Am înghiţit în sec, mi-am muşcat buza şi am spus:

– Dragă, Jim Bakker a greşit. A comis un păcat.

Am continuat apoi să-i explic de ce a fost un păcat ca Jim Bakker să se întâlnească cu Jessica Hahn în acea cameră de motel şi apoi i-am spus:

– Însă vreau să înţelegi ceva, Kelly. Dumnezeu îl iubeşte pe Jim Bakker la fel de mult cum ne iubeşte pe mine şi pe tine. Iar Cristos a murit pentru Jim Banner la fel de mult ca şi pentru tine şi pentru mine. Dacă Dumnezeu nu-l poate ierta pe Jim Bakker, atunci El nu ne poate ierta nici pe mine nici pe tine.

În timp ce mergeam încă prin parcare, Kelly nu a spus nimic câteva momente, în timp ce mintea mea prelucra tot ce vroiam să-i spun fiicei mele. Într-un final, am respirat adânc şi am spus:

– Dragă, haide să privim situaţia în mod realist. Dacă tu ai rămâne însărcinată, îţi dai seama prin ce ar trece tatăl tău? Aş fi crucificat. Jumătate din oamenii din biserica noastră s-ar întoarce împotriva mea. În toată ţara, conducătorii creştini, editorii de reviste, reporterii, evangheliştii – toţi m-ar mânca pe pâine.

Kelly s-a uitat la mine, cu ochii ei mari şi albaştri plini de îngrijorare.

– Ştiu asta, tată, a spus ea.

– Însă, dragă, vreau să ştii un lucru, am spus eu. Dacă totuşi

rămâi vreodată însărcinată, nu mi-ar păsa ce ar spune toţi acei oameni. Mi-aş întoarce spatele la toate acestea, dar ţie nu ţi-aş întoarce spatele niciodată. Te-aş îmbrăţişa şi am trece împreună prin acel necaz.

În clipa aceea, fiica mea de treisprezece ani şi-a scăpat cărţile pe jos, acolo în parcare, a început să plângă şi m-a îmbrăţişat spunându-mi:

– Ştiu că ai face asta, tată!

Desigur, unii oameni ar putea să creadă că mi-am asumat un risc prea mare, că fiica mea ar putea să gândească aşa: „Tata mă va iubi oricum, aşa că nu contează dacă rămân însărcinată." Însă eu nu m-am îngrijorat prea mult de acest aspect, pentru că vroiam să fiu refugiul ei, nu doar în cazul în care ar fi rămas însărcinată, ci în orice alt necaz ar fi intrat. Vreau ca ea – şi cu fratele ei şi surorile ei – să ştie că voi fi apărătorul lor, cetatea lor de scăpare, adăpostul lor în furtună.

Vigilența şi spiritul de observație

Prietenul meu Norm Wakefield a vorbit despre importanţa vigilenţei într-o carte pe care am scris-o împreună:

> Fiul meu Joel (pe atunci elev în clasa a opta) a venit acasă de la şcoală prost-dispus. Eram în biroul meu şi l-am auzit trântind uşile şi vorbind urât. La masă a fost nervos şi sarcastic. Mai târziu în aceeaşi seară, eram în birou şi l-am auzit trântind din nou uşa de la camera sa.
>
> În cele din urmă, mi s-a aprins becul în minte: *Cred că Joel are o problemă importantă.* În ultimele patru ore fusese în mod vizibil supărat. M-am dus în camera lui şi i-am spus: „Joel, mi-am dat seama că ai venit acasă într-o dispoziţie foarte proastă. S-a întâmplat ceva la şcoală despre care ai vrea să discutăm?"
>
> Fiul meu a început să plângă (şi, drept să spun, m-am simţit ca un nătâng pentru că nu-mi dădusem seama mai devreme că exista o problemă). Şi-a deschis inima, povestindu-mi despre un incident care se petrecuse în sala de clasă. Un profesor îl înţelesese greşit şi îl pusese într-o situaţie jenantă. Neştiind cum să reacţioneze la

acest incident, el a venit în această stare acasă şi s-a manifestat în consecinţă în mod negativ... Mă bucur că i-am priceput mesajul.

Pentru a fi un adăpost, tatăl trebuie să fie vigilent şi ager. Aceasta înseamnă să fii sensibil faţă de cuvintele şi stările de spirit ale copiilor tăi. Aceasta înseamnă să le respecţi îngrijorările şi problemele. Aceasta înseamnă că trebuie să le cunoşti prietenii. Ar putea să însemne să te uiţi la aceleaşi programe de la televizor la care se uită şi ei şi chiar (vai!) să asculţi muzica lor.

Cunosc un tată, care lucrează acasă, şi care şi-a făcut un obicei din a-şi întâmpina copiii în momentul în care vin de la şcoală. Ei intră apoi în biroul lui, unul câte unul, se aşează pe genunchii săi (şi sunt adolescenţi!) şi-i povestesc ce au făcut la şcoală. Această acţiune de rutină nu durează de obicei mai mult de cincisprezece minute din timpul său de lucru, dar îi permite să fie la curent cu viaţa copiilor săi şi le dă lor ocazia să se descarce de preocupările lor sau să-şi sărbătorească bucuriile împreună cu tatăl lor după ce vin de la şcoală.

Această tehnică s-ar putea să nu funcţioneze în cazul tău. Însă găseşte ceva care să fie valabil pentru tine, ceva care să te menţină vigilent şi să te ajute să fii sensibil faţă de copiii tăi şi faţă de experienţele prin care trec.

Învaţă să asculţi

Un om de afaceri de succes, fiind nemulţumit de relaţia sa cu fiul său de optsprezece ani, a venit la Norm pentru consiliere. Tatăl i-a explicat că fiul lui este lipsit de orice motivaţie, consumă droguri şi se implicase în relaţii distructive. Comunicarea dintre tată şi fiu devenise tensionată, fiind aproape de a se rupe complet.

Norm i-a sugerat tatălui să ia masa în oraş cu fiul său – „nu ca să-l cerţi sau ca să-i predici", a explicat Norm. „Datoria ta este să-ţi manifeşti interesul faţă de el. Ascultă!"

Când omul de afaceri a revenit săptămâna următoare, el a descris evenimentul.

– Cum a reacţionat fiul tău? a întrebat Norm.

– Ei bine, a început tatăl, a spus că pe parcursul întregii întâlniri s-a aşteptat să cadă ghilotina!

Fiul se aşteptase ca tatăl să-l corecteze sau să-l certe, pentru că aşa s-a întâmplat de fiecare dată când au discutat. Fiul a fost surprins că tatăl a fost pur şi simplu dispus *doar* să-l *asculte*!

Taţii care vor să devină un adăpost pentru copiii lor trebuie să dezvolte şi să rafineze arta de a asculta. Mult prea des, copiii noştri vin la noi cu ochii în lacrimi, în necaz, cu probleme, şi imediat după ce explică problema, noi, taţii, suntem gata să-i corectăm, să-i certăm, să le dăm instrucţiuni şi sfaturi: "Nu ţi-am spus de-atâtea ori..."

„Ce a fost în capul tău?"

„Nu-mi vine să cred că ai putut să faci un lucru atât de stupid!"

„Cu asta ai pus capac la toate!"

„OK, uite ce trebuie să faci acum..."

Totuşi, dacă am realizat legătura cu Tatăl ceresc, şi dacă încercăm, prin rugăciune, să-I reflectăm chipul în calitatea noastră de părinţi, ne vom face timp să-i ascultăm mai întâi, să auzim toată povestea, să ne abţinem de la critică sau condamnare şi să-i lăsăm pe copiii noştri să ne spună necazurile lor, fără să se teamă că vom trage concluzii pripite sau că ne vom grăbi să-i judecăm.

Spune adevărul în dragoste

Când noi, taţii, ne oprim şi ne gândim că părinţii le spun în medie zece comentarii negative copiilor lor la fiecare comentariu pozitiv, nu este greu să înţelegem de ce copiii caută atât de des să se refugieze în altă parte. Majoritatea taţilor, oricât ar fi de spirituali sau de conştiincioşi, sunt mai predispuşi să comunice mesaje pline de critici, porunci sau pretenţii.

De aceea este atât de important să fim atenţi la ceea ce spunem. Apostolul Pavel ne avertizează: „Nici un cuvânt stricat să nu vă iasă din gură; ci unul bun, pentru zidire, după cum e nevoie, ca să dea har celui ce-l aud" (Efeseni 4:29)

Ceea ce spunem se încadrează de obicei în una din două categorii: (1) comunicare distructivă, critică şi trunchiată sau (2) comunicare pozitivă, încurajatoare şi edificatoare.

Să presupunem că tu şi cu mine suntem în aceeaşi cameră. Tu mă recunoşti şi încerci să te prezinţi. Vii la mine, îmi întinzi mâna şi începi să spui: „Bună, Josh, mă numesc..." Totuşi, înainte să poţi pronunţa toate cuvintele, eu îmi ridic mâna şi îţi dau o palmă peste faţă! Tu eşti uimit, rănit şi zăpăcit de comportamentul meu ciudat. Timp de câteva minute, stai într-un colţ, gândindu-te ce să faci. Într-un final, te decizi să încerci din nou, cu mai multă atenţie de această dată, fiind alert la toate semnalele care vin din partea mea. Din nou, mâna mea ţâşneşte să te lovească. *De câte ori vei mai încerca să mă abordezi?*

Cuvintele noastre pot fi la fel de dureroase ca şi loviturile fizice. Cuvintele provoacă durere. Cuvintele provoacă răni. Dacă ne răstim la copiii noştri cu critica, sarcasmul, condamnarea şi dezgustul nostru, noi vom închide uşa pe care ei ar fi putut să intre în căutarea unui adăpost din faţa necazului. Dacă, pe de altă parte, „spunem adevărul în dragoste"[33], abordând chiar şi situaţiile problematice în mod pozitiv, noi vom apărea în faţa copiilor noştri ca turnuri de scăpare.

Fii alături de copiii tăi

La Jocurile Olimpice de la Barcelona din anul 1992 a avut loc unul dintre cele mai memorabile momente din istoria sportului.

Derek Redmond din Marea Britanie era pe cale să-şi împlinească visul vieţii, acela de a câştiga o medalie de aur la olimpiadă. El câştigase un loc în semifinalele cursei de 400 de metri şi când a auzit zgomotul pistolului a avut un start extraordinar. Alerga în cursa vieţii sale şi linia de sosire era în faţa lui când, dintr-o dată, a simţit o durere în piciorul drept. A căzut cu faţa înainte pe pistă, cu un tendon rupt. Pentru Derek, cursa se terminase.

S-a chinuit să se ridice înainte ca echipa medicală să ajungă la el. Deşi toţi alergătorii trecuseră pe lângă el, a început să ţopăie înainte, cu lacrimi de durere şi dezamăgire pe faţă, hotărât să

termine cursa. Dintr-o dată, un bărbat a trecut de agenţii de pază de pe margine şi a reuşit să intre pe pistă.

A fugit la Derek şi l-a îmbrăţişat.

– Nu trebuie să faci asta, i-a spus Jim Redmond fiului său înlăcrimat.

– Ba da, trebuie, a răspuns Derek.

– Atunci, a spus tatăl său, vom termina această cursă împreună.

Tatăl lui Derek l-a luat pe fiul său după umeri şi au ajuns amândoi la linia de sosire, ignorându-i pe agenţii de pază care roiau în jurul lor. Au şchiopătat şi au sărit împreună, Derek ţinându-şi de multe ori capul pe umărul tatălui său şi au rămas pe culoarul lui Derek până la sfârşit.

La început, mulţumea a privit cu gura căscată această scenă neobişnuită. Apoi, unul câte unul, s-au ridicat în picioare şi au început să strige şi să-l încurajeze pe fiul hotărât şi pe tatăl care-l susţinea.

De câte ori am stat în tribune, când ar fi trebuit să fug pe pistă şi să-mi ajut copiii? De prea multe ori, trebuie să recunosc. Însă pentru a deveni un adăpost pentru copiii mei va trebui să alerg alături de ei, nu să-i port în braţe, ci să le fiu alături atunci când trec prin durere şi dezamăgire. Va trebui să le spun: „Vom trece prin asta împreună." Va trebui să suport privirile mulţimii şi să ignor strigătele criticilor. S-ar putea să fie riscant pentru mine, s-ar putea să fie nepotrivit din punct de vedere profesional, dar va merita pentru a-i auzi pe copiii mei spunându-mi: „Mulţumesc tată, tu eşti apărătorul meu."

Limite sănătoase

Pentru a deveni un turn de scăpare pentru copiii noştri nu trebuie să devenim părinţi excesiv de permisivi, care nu îşi corectează niciodată copii şi care nu îi disciplinează. Din contră.

Într-o zi am ieşit la o plimbare pe munte, aproape de casa noastră din Julian, California, când am întâlnit un bărbat care călătorea prin Statele Unite într-o căruţă acoperită. El se oprise ca să-şi lase catârii să pască pe o pajişte din apropiere şi am intrat

în vorbă cu el. Am aflat că avea foarte multă experienţă în creşterea animalelor, aşa că l-am întrebat:

- Care este cel mai bun loc în care să creşti animale ca şi catârii tăi? Un teren larg şi neîmprejmuit, o păşune mare şi împrejmuită sau un ţarc?

Fără nici o ezitare, mi-a răspuns:

- O, păşunea împrejmuită, fără îndoială.

- De ce? l-am întrebat.

- Pentru că atunci când animalele intră pe un teren larg şi fără garduri, se pierd. De multe ori, ele sunt atacate de răpitori. Terenurile largi sunt prea nesigure. Iar dacă le pui într-un ţarc, trebuie mereu să le dai de mâncare. Ele nu se pot mişca în voie ca să-şi găsească singure de mâncare. Dar când le ţii pe o păşune bună şi îngrădită, au acolo toată hrana de care au nevoie şi pot ajunge la ea fără ajutor.

Această conversaţie sugerează o analogie fantastică din Scriptură. Tatăl nostru iubitor ne-a dat tot ce avem nevoie în păşuni verzi şi la ape de odihnă (Psalmul 23:2). Însă ne-a dat şi garduri – legea Sa desăvârşită a libertăţii şi a adevărului care ne eliberează în Cristos (vezi Iacov 1:25; Ioan 8:32). Păşunile îngrădite nu sunt bune numai pentru animale, ci sunt bune şi pentru copii. Copiii se dezvoltă foarte bine în cadrul unor limite sănătoase, atunci când părinţii lor nu sunt nici tiranici, nici permisivi.

Un copil va apela la tatăl său pentru a găsi refugiu, atunci când acel tată a stabilit limite sănătoase care comunică preocupare şi-i oferă copilului îndrumare fără a-l exaspera (Efeseni 6:2). Taţii au responsabilitatea de a le comunica copiilor care sunt limitele, acestea fiind construite pe o temelie a dragostei de tată, a acceptării şi a preocupării.

Un sistem de susţinere

Cultura americană tinde să-i înfăţişeze pe bărbaţi ca indivizi independenţi, autosuficienţi care îşi croiesc propriul drum. Multor bărbaţi le vine greu să recunoască faptul că au nevoi şi probleme. Multora le este dificil să apeleze la alţii pentru ajutor.

Pentru a deveni un adăpost pentru copiii noştri este însă nevoie să facem parte dintr-un sistem de susţinere. Întreaga comunitate creştină ar trebui să fie implicată. Este foarte folositor să lucrăm împreună cu alţii care au preocupări similare – din biserică, grupul de tineri, pastorul de tineret, învăţători, antrenori, prieteni de familie etc. – pentru a face schimb de resurse, idei şi puncte forte şi pentru a construi locuri de apărare pentru copiii noştri.

Soţia mea, Dottie, şi cu mine am fost binecuvântaţi să găsim o astfel de relaţie cu prietenii noştri, Dick şi Charlotte Day, atunci când copiii noştri erau încă mici. Locuiam aproape unii de alţii. Petreceam mult timp împreună în mod individual şi cu întreaga familie. Ne făceam vacanţele împreună. Duceam pe rând copiii cu maşinile la şcoală şi la evenimentele din biserică. Familia Day îi luau şi pe copiii familiei McDowell în excursii, iar noi făceam acelaşi lucru cu copiii familiei Day.

Această reţea de susţinere a produs roade dulci. Unul din fiii lui Dick i-a spus o dată:

- Dacă nu ai fi tatăl meu, aş vrea să-l am pe Josh ca tată. Iar altă dată, când am întrebat-o pe Heather cine crede că este cel mai grozav tată (în afară de mine, bineînţeles!) ea a răspuns: „Dick." Eram foarte liniştit ştiind că mai există imaginea unui tată în viaţa copiilor mei la care puteau apela în vremuri de necaz. Acest gen de reţea le conferă copiilor mei un sentiment de siguranţă. Desigur, vreau ca ei să apeleze la mine pentru a găsi adăpost, însă ne este de mare ajutor şi mie, şi lor, să ştim că ar putea să apeleze şi la alţi adulţi în momente de criză. Dacă nu ai un astfel de sistem de susţinere pentru tine şi pentru copiii tăi, începe să construieşti unul. Invită-i şi pe alţi creştini să lucreze şi să se roage împreună cu tine în acest scop. Întreabă-i pe copiii tăi cu cine ar putea să stea de vorbă în momente de criză. Şi nu te teme să-ţi întrebi şi prietenii cum ai putea să fii mai disponibil şi mai accesibil pentru copiii tăi *şi* ai lor.

Copiii noştri cresc într-o lume stresantă, pretenţioasă şi de multe ori descurajantă. Unii dintre ei se confruntă cu presiuni extraordinare – la şcoală, acasă şi chiar la biserică. Ei pot să fie de multe ori derutaţi, dezamăgiţi şi nesiguri. Însă dacă au un

refugiu – un turn de scăpare – se vor simţi în siguranţă, având încredinţarea că orice s-ar întâmpla, tatăl lor va fi acolo, crezând în ei, apărându-i şi susţinându-i.

Dacă copiii noştri au parte de aşa ceva – dacă ei ştiu că pot găsi un refugiu în tatăl lor – vor fi mai puţin predispuşi să caute un refugiu în droguri şi în alcool. Vor fi mai puţin predispuşi să caute un refugiu în aprobarea grupului lor sau în compania prietenilor dubioşi. Vor mai predispuşi să apeleze la tatăl lor în momentele de criză. Vor fi mai predispuşi să se deschidă faţă de tatăl lor. Vor fi mai predispuşi să reziste în faţa furtunilor care se dezlănţuie în jurul lor.

Fie ca toţi copiii noştri să găsească un refugiu în Tatăl ceresc şi în tatăl lor pământesc.

PENTRU MEDITAȚIE, DISCUȚIE ȘI ACȚIUNE

1. Este Dumnezeu cu adevărat un refugiu pentru tine? Ce atribute sau caracteristici ale Tatălui ceresc te fac să apelezi la El în vremurile de necaz? Cum poţi să oglindeşti aceste atribute sau caracteristici în viaţa ta?

*2. Planifică o ieşire la restaurant cu fiecare dintre copiii tăi în săptămâna care urmează şi fă ceea ce Norm Wakefield l-a sfătuit pe tatăl care avea probleme de comunicare cu fiul său; propune-ţi să petreci un timp special, doar pentru *a asculta*. Pune-i întrebări cum ar fi: „Care sunt cele mai mare probleme şi preocupări pe care le ai în ultima vreme?" „Cu cine discuţi cel mai des atunci când ai o problemă?" şi „Există probleme despre care nu ai putea să discuţi cu mine?"

*3. Identifică un proiect sau o problemă a fiecărui copil pentru care are nevoie de ajutor imediat. Ce poţi să faci pentru a „fi alături" de acel copil şi a-l susţine?

4. De ce fel de sistem de susţinere (în afară de mama şi tata) beneficiază copiii tăi? Există vreun adult în vieţilor lor la care ei ar avea încredere să apeleze în caz de nevoie? Dacă nu ştii, întreabă-ţi copiii. Dacă răspunsul lor este negativ, gândeşte-te cum ai putea întări sistemul lor de susţinere.

*5. În spaţiul de mai jos (sau pe o foaie separată de hârtie), fă o listă de strategii pe care trebuie să le aplici pentru a deveni un refugiu pentru copiii tăi (fii cât mai specific cu putinţă).

Capitolul

9

Tatăl ca prieten

La treizeci de ani, Mike a stat în spatele amvonului la înmormântarea tatălui său, cu ochii înecaţi în lacrimi. Mulţi oameni îşi arătaseră deja respectul faţă de bărbatul care petrecuse treizeci şi cinci de ani în lucrare înainte de a muri de cancer în jurul vârstei de cincizeci de ani. Oamenii apreciaseră dragostea sa pentru Dumnezeu, eficienţa sa în lucrarea cu oamenii şi în domeniul administrativ, precum şi dragostea sa pentru familie. Fiecare vorbitor era sincer şi povestea amintiri pline de iubire ale unei vieţi trăite frumos. Însă cuvintele scăldate în lacrimi ale lui Mike l-au onorat pe tatăl său mai mult decât ar fi putut s-o facă oricine dintre cei prezenţi.

El a povestit despre momentele în care tatăl său îl ţinea pe genunchi pe când era foarte mic, ascultând nenumărate poveşti. Cum a învăţat să meargă pe bicicletă. Excursiile la pescuit. Meciurile de baschet în doi. Meciurile de tenis. Surfing-ul împreună pe plajă. Manifestarea emoţională surprinzătoare a tatălui său atunci când singurul fiu a absolvit liceul şi apoi, când s-a căsătorit şi din nou, când a absolvit facultatea. Şi discuţiile lor

lungi şi intime lângă patul de spital al tatălui său care se stingea din viaţă.

„A fost cel mai bun prieten al meu", a spus Mike, cu o voce sugrumată de emoţie. „Îmi va fi dor de tatăl meu. Dar cred că îmi va fi şi mai dor de prietenul meu."

Comparaţi acest elogiu cu întâmplarea care mi-a fost povestită de soţia unui vice-preşedinte al unei uriaşe companii de construcţii. Ea mă auzise predicând într-o biserică locală şi, mai târziu, m-a abordat într-un restaurant. În timp ce îmi strângea mâna, a început să plângă.

- Trebuie să îţi mărturisesc ceva, a spus ea ezitând. Soţul meu tocmai a murit. Câştiga un milion de dolari pe an. Călătorea în toată lumea construind tot felul de clădiri, însă nu şi-a făcut niciodată timp pentru copiii săi, nici chiar atunci când era acasă. Toţi copiii s-au întors împotriva lui şi când au crescut, nu au mai vrut să aibă de-a face cu el. Pe patul lui de moarte mi-a mărturisit că moare ca cel mai trist om din lume. Mi-a spus: „Am câştigat prestigiu, dar mi-am pierdut familia."

Sunt sigur că nu trebuie să vă spun pe care dintre cei doi taţi vreau să-i imit. Vreau să fiu un tată ca şi tatăl lui Mike. Vreau să fiu un tată care iubeşte compania copiilor săi. Vreau să fiu tatăl a cărui fiică îl sună la serviciu doar pentru „a sta de vorbă". Vreau să fiu tatăl al cărui fiu îi cere să-i fie cavaler de onoare la nuntă. Vreau să fiu un tată care este un prieten pentru copiii săi.

Pentru mulţi bărbaţi, această slujbă nu este uşoară. O, este probabil mai uşoară decât a fost în urmă cu o generaţie sau două. Jerry Adler, relata într-un articol din revista *Newsweek*:

> La vârsta de 49 de ani, Robert Blumenfeld, un om de afaceri din San Francisco, îşi aminteşte cu exactitate de câte ori s-a jucat tatăl său baschet cu el (o singură dată) şi ce i-a spus tatăl său atunci când a absolvit liceul *cum laude*: că un alt băiat de 18 ani tocmai a semnat un contract de 100.000 de dolari cu o echipă de baseball. Dan Koenigshofer, un inginer de 46 de ani din Chapel Hill, Carolina de Nord, a afirmat: „Nu-mi amintesc ca tata să-mi fi spus vreodată că mă iubeşte" (deşi era sigur că îl iubeşte, în felul lui taciturn, tipic pentru anii 1950). David

> Weinstein, un economist de la Harvard, știe chiar și unde se afla tatăl său când s-a născut el, cu 32 de ani în urmă. Era la birou. În vremea aceea, a doua zi era suficient de repede pentru ca un tată să-și vadă fiul nou-născut...[34]

Poate că nu suntem chiar ca acei tați, dar mulți dintre noi încă mai trăiesc cu o mulțime de prejudecăți despre rolul de tată. Unii dintre noi încă mai trăiesc cu iluzia că bărbatul ideal este „macho" – un individ dur, bronzat, care nu are nevoie de nimeni. Unii dintre noi am moștenit atitudinea că „bărbații lucrează, iar femeile cresc copiii". Unii dintre noi credem că a fi un prieten pentru copiii noștri ar fi un semn de slăbiciune. Unii dintre noi tind să creadă că slujba noastră principală ca și tați este de a ne exercita puterea și autoritatea asupra soțiilor și copiilor noștri. Unii dintre noi avem emoții când este vorba de intimitate în relații, poate chiar ne este frică de ea. Unii dintre noi pur și simplu nu știm *cum* să fim prieteni cu copiii noștri, pentru că nu am avut niciodată o astfel de relație cu tații noștri.

Indiferent de cât de slabe, distante sau disfuncționale au fost relațiile cu tații noștri, noi *avem* totuși un model de tată ca și prieten. Acest model este desigur Tatăl nostru ceresc.

Ce prieten avem

Așa cum natura și caracterul lui Dumnezeu formează temelia a ceea ce știm că este bine și corect, în același fel El reprezintă modelul suprem de tată. Standardul pe care îl reprezintă El este acela al unui Tată care este de asemenea un prieten pentru copiii Săi.

Disponibilitatea și dorința Sa de a fi un prieten pentru copiii Săi este arătată pe tot parcursul interacțiunii Sale cu bărbații și femeile de-a lungul secolelor. Avraam (a cărui credință i-a adus răsplata de a fi numit „tatăl multor națiuni"[35]) este numit peste tot în Scriptură prietenul lui Dumnezeu:

> *Oare n-ai izgonit Tu, Dumnezeul nostru, pe locuitorii țării acesteia dinaintea poporului Tău Israel, și n-ai dat-o Tu pentru*

totdeauna de moştenire seminţei lui Avraam [„prietenul Tău", în traducerea NIV] *care Te iubea?*

2 Cronici 20:7

Dar tu, Israele, robul Meu, Iacove, pe care te-am ales, sămânţa lui Avraam, prietenul Meu.

Isaia 41:8

Astfel s-a împlinit Scriptura care zice: „Avraam a crezut pe Dumnezeu, şi i s-a socotit ca neprihănire"; şi el a fost numit „prietenul lui Dumnezeu."

Iacov 2:23

Când israeliţii au ridicat cortul întâlnirii în pustiu şi Moise intra în cort pentru a se închina şi a sta de vorbă cu Dumnezeu, stâlpul de nor care simboliza prezenţa lui Dumnezeu se oprea în faţa intrării în cort. În acele momente, Biblia spune:

Domnul vorbea cu Moise faţă în faţă, cum vorbeşte un om cu prietenul lui.

Exod 33:11a

Când Dumnezeu a vorbit prin profetul Samuel şi i-a comunicat lui Saul, primul rege al lui Israel, că şi-a pierdut coroana şi împărăţia, Samuel a anunţat de asemenea domnia lui David, la a cărui prietenie cu Dumnezeu face referire în termeni memorabili:

Dar acum, domnia ta nu va dăinui. Domnul Şi-a ales un om după inima Lui, şi Domnul l-a rânduit să fie căpetenia poporului Său, pentru că n-ai păzit ce-ţi poruncise Domnul.

1 Samuel 13:14

Cuvintele prin care Samuel a făcut referinţă la David – „un om după inima Lui" – indică o relaţie rară, o prietenie rară, o intimitate rară.

Şi, la fel ca Avraam, Moise şi David, noi avem privilegiul de a-L numi pe Tatăl prietenul nostru. Tatăl nostru cel ceresc este un prieten pentru copiii Lui. El este oricând disponibil pentru noi.

El doreşte să petreacă timp cu noi. El ni se revelează. El ne cunoaşte şi caută mereu să-L cunoaştem şi noi mai bine. Îi place să petreacă timp în compania noastră. El se bucură de râsetele noastre, Îşi manifestă slava în lauda noastră şi se desfată cu biruinţele noastre.

Este important să observăm că Dumnezeu nu trebuie să aleagă între a ne fi Tată sau prieten. El nu neglijează un rol în detrimentul celuilalt. El este Tatăl nostru; aceasta este natura Sa. El este prietenul nostru; aceasta este o oglindire a naturii Sale. A fi prieten cu un copil este o parte a ceea ce înseamnă să-i fii un tată.

Acesta este genul de tată care îmi doresc să fiu. Vreau să fiu un tată *şi* un prieten pentru copiii mei. Vreau ca prietenia mea cu copiii mei să fie o oglindire naturală a rolului meu de tată. Nu-mi voi sacrifica responsabilităţile de tată într-un efort nechibzuit de a câştiga prietenia copiilor mei; un lucru pe care îl învăţ de la Tatăl meu este că nu astfel trebuie să procedez. Dacă vreau să mă aseamăn cu Tatăl meu ceresc, atunci este necesar să mă încred în El zi de zi prin Duhul Lui cel Sfânt şi să-I caut ajutorul în a implementa strategiile care vor dezvolta o prietenie autentică cu copiii mei.

Disponibilitatea

Să presupunem că eşti un bun prieten al şefului unei mari companii. Este vineri şi trebuie să te întâlneşti cu prietenul tău cât mai repede, aşa că mergi la biroul lui şi o întrebi pe secretară dacă ai putea vorbi cu el câteva minute.

– Îmi pare rău, îţi răspunde secretara, dar este foarte ocupat până marţea viitoare. Puteţi să reveniţi atunci.

– Dar, spui tu cu un zâmbet umil pe faţă, nu vreau să-i răpesc prea mult timp. Vă rog să-i spuneţi că am mare nevoie să vorbesc cu el. Numai pentru câteva minute.

Secretara îl sună pe şeful ei şi îi spune că ai venit. Îţi menţionează numele, însă îi auzi vocea la interfon, spunând:

– Nu pot fi deranjat. Programează o întâlnire pe marţea viitoare.

Cum te-ar face să te simţi o astfel de întâmplare? Cum crezi că ar reflecta răspunsul lui asupra prieteniei voastre? L-ai mai considera pe acest om un prieten apropiat? Probabil te-ai gândi că modul în care ai estimat această prietenie este diferit de al persoanei respective.

Aşa se simt copiii noştri atunci când nu suntem disponibili pentru ei. O, ştiu că sunt momente în care nu te poţi opri din ceea ce faci. Nu poţi să te opreşti de fiecare dată pentru a răspunde întrebării unui prunc sau să te joci cu copilul tău. Însă majoritatea dintre noi putem fi mult mai disponibili decât suntem în acest moment.

Eram odată într-un moment crucial pentru terminarea unui manuscris la termen, când Sean, care pe atunci avea şapte ani, m-a abordat. I-am tăiat-o scurtă, fără să-l las măcar să vorbească.

– Nu acum, Sean, am spus, trebuie să termin acest manuscris.

Nici bine n-a ieşit fiul meu dezamăgit din cameră şi Dottie şi-a făcut apariţia.

– Dragă, a spus ea, vei avea întotdeauna termene limită. Dar nu vei avea întotdeauna un fiu de opt ani care să dorească să petreacă timp cu tatăl său.

Ea avea dreptate şi ştiam asta. Fără nici o ezitare, mi-am lăsat stiloul jos, m-am ridicat din scaunul confortabil al biroului şi m-am grăbit să-l găsesc pe Sean.

Aceasta a fost una din multele lecţii pe care le-am primit în domeniul disponibilităţii. Am învăţat că prietenia copiilor mei nu necesită doar atenţie – să ies cu iei la un mic dejun în oraş, să mergem împreună la Disneyland etc. – ci şi disponibilitate – să fiu acolo când *ei sunt gata* să discute, să asculte sau doar să petrecem câteva minute liniştite unul cu altul.

Transparenţa

Copiii se confruntă cu multe probleme în procesul de creştere. Dacă adulţii pe care îi urmează par perfecţi şi infailibili – ca şi zeii – copiii ar putea să se considere inferiori şi ar putea să-şi perceapă propriile probleme ca dovezi clare că ceva nu e în regulă în ce-i priveşte. A trăi printre „zei" poate să-i intimideze

foarte mult. Copiii noştri au nevoie de relaţii cu adulţi care sunt capabili să fie destul de transparenţi.

Transparenţa poate fi potrivită sau nepotrivită. *Transparenţa nepotrivită* implică o descoperire de sine care este în detrimentul copiilor. Un tată care se mustră pe sine însuşi în mod excesiv, îşi condamnă propriile acţiuni sau aminteşte în mod repetat eşecurile sale practică o transparenţă nepotrivită. El devine un model de stimă de sine scăzută, care, la rândul ei, dezvoltă nesiguranţă în copiii săi. Copiii îşi privesc tatăl ca fiind incompetent şi rareori vor apela la el pentru a primi ajutor în momentele dificile.

Transparenţa potrivită le permite copiilor să-l vadă pe tatăl lor pe dinăuntru. Ei aud cum tatăl lor vorbeşte despre propria lui experienţă a copilăriei şi tinereţii sale. Ei descoperă cum anume se percepe tatăl pe sine însuşi, masculinitatea şi rolul său în viaţă. Transparenţa potrivită include de asemenea capacitatea de a exprima sentimente, de a înţelege cum tratează tatăl lor eşecul, succesul, dezamăgirea, lauda şi critica. Mulţi bărbaţi învaţă să-şi suprime sentimentele în loc să le exprime; lacrimile sunt un tabu pentru bărbaţi. Dar dacă te simţi liber să discuţi, să râzi şi să plângi pentru bucuriile, dezamăgirile, temerile şi dorinţele tale, îi vei ajuta pe copiii tăi să te cunoască mai bine şi astfel, să deschizi uşa prieteniei cu ei.

Întrebările deschise

Un lucru la care lucrez foarte mult este să le pun copiilor mei întrebări care fac conversaţia să curgă, întrebări care ne ajută să ne cunoaştem mai bine (adâncind astfel prietenia noastră). Fac lucrul acesta în timp ce conduc maşina, în timp ce ne plimbăm sau stăm împreună la coadă la bancă.[36] Iată unele din întrebările pe care le-am pus:

– Dacă ai putea schimba familia noastră, cum ai schimba-o? (Ţine-te bine pentru răspuns!)

– Dacă tu ai fi tatăl acestei familii, ce ai face altfel? (Ţine-te bine şi pentru acest răspuns!)

– Când te-ai distrat cel mai bine?

– Când te-ai simţit jenat ultima dată?

– Când ai plâns cel mai tare?

– Când te-ai simţit cel mai aproape de Dumnezeu?

– Dacă ai avea un milion de dolari, ce ai face cu ei?

– Dacă ai putea să-I pui lui Dumnezeu o întrebare, ce L-ai întreba?

– Dacă ai putea vizita oricare loc din lume, pe care l-ai alege?

Odată, după ce am fost la grădina zoologică, am mers mai mult timp cu maşina în drum spre casă. După ce am ieşit din parcare, am spus:

– Copii, hai să jucăm un joc. Care dintre animalele pe care le-aţi văzut astăzi seamănă cel mai bine cu voi şi de ce?

Pe următoarea sută de kilometri, Dottie şi cu mine am aflat o mulţime de lucruri interesante despre ceea ce cred copiii noştri despre ei înşişi. Katie – care avea cam trei ani şi jumătate pe atunci – a spus că ea crede că seamănă cel mai mult cu urşii.

– De ce? am întrebat-o.

– Pentru că îmi place să fiu îmbrăţişată, a spus ea.

Katie stătea pe bancheta din spate, aşa că am tras maşina pe dreapta, am ieşit din maşină, m-am dus în partea maşinii unde stătea ea, am deschis portiera şi am îmbrăţişat-o ca pe un ursuleţ, după care ne-am continuat călătoria.

Cultivarea intereselor comune

– M-am oferit odată să ies cu copilul meu să ne distrăm, mi-a spus odată un tată, dar el nu s-a distrat deloc. Toată încercarea mea a fost un eşec.

– Ce ai făcut cu el? l-am întrebat.

– Ei bine, mi-a explicat el, îmi place să joc golf, aşa că l-am dus la golf". Apoi s-a încruntat. Se pare că nu-i place golful, aşa că asta trebuie să fie.

Tatăl dorea să petreacă timp cu fiul său, însă în termenii *lui*, după cum îi convenea *lui*. El ar fi avut mult mai mult succes dacă ar fi cultivat nişte interese comune cu fiul său.

Interesele comune dezvoltă prietenia. Uitaţi-vă la cercul vostru de prieteni. Aveţi „prieteni cu care jucaţi golf", sau

„prieteni cu care mergeţi la pescuit". Aveţi „colegi de facultate", „prieteni în cadrul frăţiilor din facultate" şi „fraţi de arme". Aţi mers la licitaţii şi expoziţii de maşini clasice cu prietenii voştri. Prietenii voştri vă sunt prieteni în parte pentru că mergeţi la aceeaşi biserică sau pentru că mergeţi la evenimente sportive împreună, pentru că interesele comune dezvoltă prietenia.

Tatăl înţelept începe să dezvolte interese comune cu copiii lui când aceştia sunt mici. Bărbatul care-i citeşte copilului său preşcolar creează un punct de contact pentru a discuta despre cărţi şi a schimba idei mai târziu în viaţă. Mă bucur enorm ori de câte ori unul din copiii mei vine la mine şi îmi spune:

– Tată, trebuie să citeşti cartea asta; cred că o să-ţi placă foarte mult.

Totuşi, nu este niciodată prea târziu să dezvoltaţi interese comune cu copiii voştri. Când fiul meu Sean avea zece ani, el a dezvoltat un interes pentru maşinile sport (şi mă refer aici la cele scumpe – Masseratti, Lamborghini şi Ferrari Testarossa). Privindu-l pe Sean cum caută poze cu aceste maşini în reviste şi în reclamele din ziare, am înţeles că interesul lui este destul de serios, aşa că mi-a venit o idee.

Am luat Paginile Aurii şi i-am ales pe cei mai mari dealeri de maşini sport din Beverly Hills. Apoi i-am trimis fiecărui dealer o scrisoare care spunea:

> Sunt un tată disperat. Aş face orice să petrec timp cu fiul meu şi chiar acum este înnebunit de maşinile sport. Ar fi posibil să-l iau de la şcoală şi să-l aduc la reprezentanţele dumneavoastră pentru a testa câteva maşini?

Le-am spus tuturor dealerilor că nu vreau să cumpăr nici o maşină, însă, spre surprinderea mea, nici un dealer nu m-a refuzat. Am sunat şi am stabilit nişte întâlniri, iar împreună cu Sean am condus 240 de kilometri până la Beverly Hills, pentru a petrece o zi la reprezentanţele cu maşini sport. Şi ce zi a fost! Sean a testat împreună cu agenţii de vânzare toate mărcile de maşini pe care vi le puteţi imagina. De fiecare dată când treceau

pe lângă reprezentanţă, Sean îmi făcea cu mâna prin geamul maşinii.

Drumul înapoi acasă în acea după-amiază mi-a dat ocazia extraordinară de a vorbi cu fiul meu despre bogăţie, posesiuni, materialism, dar şi mai important, ne-a apropiat unul de altul şi a aprofundat prietenia noastră.

Un efort în plus

Un reporter a venit odată acasă la noi ca să-mi ia un interviu pentru un articol de revistă. Deşi scria pentru o revistă creştină, a devenit evident faptul că încerca să găsească ceva negativ despre mine care ar fi contribuit la vânzarea revistei. Ea s-a întors înspre fiul meu Sean, care avea opt ani pe atunci şi care ne privea pe amândoi.

– Este vreun lucru care nu-ţi place la tatăl tău? i-a spus ea fiului meu.

– Nimic, a răspuns Sean.

Ea a tot încercat să-l iscodească, fără nici un rezultat. Apoi a zâmbit şi a încercat să-l convingă:

– Trebuie să fie măcar un lucru care nu-ţi place la tatăl tău!

Într-un final, Sean a găsit ceva:

– Nu-mi place când pleacă de acasă.

Faţa reporterei s-a luminat şi expresia feţei arăta că, în sfârşit, a găsit ceva cu care să-şi condimenteze articolul.

După interviu, în timp ce musafira mea pleca, i-am spus că ar trebui, conform cu integritatea jurnalistică, să îl întrebe pe Sean şi ce anume îi place cel mai mult la tatăl său.

După ceva muncă de lămurire, ea a acceptat. Sean a răspuns imediat:

– Petrece foarte mult timp cu mine.

Reportera părea încurcată de aparenta inconsecvenţă. I-am explicat că răspunsurile fiului meu erau exact ceea ce îmi dorisem întotdeauna de la copiii mei: (1) să nu le placă niciodată când tatăl lor este plecat; (2) să simtă întotdeauna că tatăl lor petrece mult timp cu ei.

La fel ca mulţi bărbaţi ale căror responsabilităţi îi duc departe

de casă, îmi este de multe ori greu să menţin un echilibru între un program încărcat de călătorii şi responsabilităţile familiale. N-am avut întotdeauna succes, însă am făcut un efort în plus pentru a construi o relaţie de prietenie cu copiii mei. Îi iau pe copiii mei cu mine în călătorii ori de câte ori este posibil, câte unul o dată, şi îmi aranjez responsabilităţile dinainte în aşa fel încât să pot petrece un timp special cu fiecare copil. Încerc să sun acasă în fiecare zi şi să vorbesc cu cât mai mulţi membri ai familiei (odată, când am pierdut un meci de baschet în care juca Sean la liceu din cauza unei călătorii în Rusia, am aranjat lucrurile în aşa fel încât să îl pot suna în pauza meciului pe un telefon celular pe care soţia mea l-a dus la sală! Nu a fost la fel de bine ca şi cum aş fi fost acolo – şi m-a făcut să-mi fie şi mai dor de el – dar acest gest i-a comunicat (lui şi co-echipierilor lui) cât de important este el pentru mine. Când mă întorc din călătorii, stabilesc întâlniri speciale cu fiecare copil (luam micul dejun în oraş, îi iau de la şcoală etc.) şi profităm la maxim de fiecare moment petrecut împreună.

Să le cunoaştem prietenii

O altă strategie pentru a fi un tată *şi* un prieten este să-i cunoşti pe prietenii copiilor tăi. Lui Dottie şi mie ne place foarte mult să fim gazde pentru prietenii copiilor noştri (Dottie a fost prima mamă expertă în sucurile instant „Kool Aid"). Încercăm să-i includem pe prietenii copiilor noştri în mod regulat în ieşirile şi în evenimentele noastre de familie. Şi am fost adesea de acord să le fiu şofer, pentru că am descoperit că pot învăţa o mulţime de lucruri din ceea ce văd în oglinda retrovizoare.

De exemplu, le-am dus odată pe Kelly şi pe prietenele ei la un meci al echipei Lakers şi am reuşit să mă uit din când în când şi la carosabil, în timpul studiului fascinant al adolescentelor şi al prieteniei lor. M-am uitat la Kelly şi la prietenele ei în oglinda retrovizoare, fiind atent la ce vorbeau, la lucrurile care păreau să le intereseze şi la modul în care se integra Kelly în grup. Vroiam să ştiu: *Este vreodată arogantă? Este timidă printre prieteni? Face un efort să le dea atenţie tuturor? Este generoasă?* Meciul de baschet

mi-a furnizat mai multe ocazii de a fi martor la modul în care a interacţionat Kelly cu prietenele ei, iar o oprire la o îngheţată în drumul de întoarcere de la meci mi-a dat ocazia să descopăr şi mai multe. Per ansamblu, a fost o seară plină de evenimente, care mi-a furnizat ore întregi de distracţie *şi* educaţie pentru un tată interesat să fie un prieten pentru fiica lui.

Dezvoltarea tradiţiilor

Când copiii mei erau mai mici, noi aveam o tradiţie pe care mulţi dintre prietenii şi musafirii noştri o considerau ciudată. Indiferent de cine ne vizita sau ce eveniment avea loc, îmi ceream scuze şi îi duceam pe copii la culcare.

Dacă aveam musafiri, le spuneam din timp că „după ora 18:30 sau 19:00, Josh nu va fi disponibil". Le mai spuneam: „Nu îl sunaţi pe Josh între 6:30 şi 9:00 p.m., pentru că va fi cu copiii."

Aceste două ore şi jumătate îmi aparţineau mie şi copiilor. Câteodată mergeam la plimbare. Alteori ne luam la trântă pe podea. Alteori citeam o carte împreună.

Una dintre activităţile noastre preferate era să intrăm în jacuzzi, care fusese instalat în baia dormitorului nostru ca dar din partea unor prieteni. Alteori pur şi simplu discutam. Câteodată ne uitam la o emisiune la televizor, în timp ce ne relaxam în jacuzzi. Într-o seară am făcut un castron uriaş de popcorn şi l-am pus să plutească pe apă. Plutea încoace şi încolo, oferindu-ne fiecăruia ocazia să ne servim. Copiii au vorbit despre acea seară săptămâni la rând şi i-am auzit chiar şi pe profesori şi pe alţi taţi vorbind despre „popcorn in jacuzzi".

Aceste tradiţii pot fi ca sarea şi lumina pentru relaţia voastră de prietenie cu copiii, ajutându-i să prindă rădăcini şi să crească. O familie pe care o cunosc practică un fel de „cină progresivă" cu familia lor într-un super-magazin din apropiere. Ei merg la fiecare restaurant şi comandă cele mai ieftine preparate de pe meniu, împărţindu-le apoi între ei.

Orice tradiţii veţi adopta, asiguraţi-vă că ele sunt distractive pentru toţi cei implicaţi şi că vă creează ocazii ample pentru a discuta şi a interacţiona unii cu alţii (a viziona un film, de

exemplu, nu este cea mai bună tradiţie pentru că nu creează destule ocazii de a interacţiona; un joc de mini-golf, în schimb, poate oferi vreo două ore de conversaţie).

Un tată care este disponibil şi transparent cu copiii săi, care le pune întrebări serioase şi care cultivă interese comune cu aceştia, care ajunge să le cunoască prietenii, care face un efort în plus în relaţia cu copiii săi şi care dezvoltă tradiţii pline de semnificaţie în familia sa va progresa foarte mult în a deveni un tată asemeni Tatălui ceresc... un tată *şi* un prieten.

Un astfel de tată le oferă copiilor săi mai mult decât prietenia sa. El le oferă copiilor o educaţie în relaţii, un model de relaţie sănătoasă. El le o oferă un zid de protecţie împotriva prieteniilor periculoase şi păguboase. Îi pregăteşte pe copiii săi pentru a interacţiona pe plan social, alături de prietenii lor, de la adolescenţă până la stadiul de maturitate. El le oferă o prietenie care, în mijlocul multor schimbări şi provocări ale adolescenţei, va exista întotdeauna. Şi le mai oferă un stimulent copiilor săi pentru a dezvolta o prietenie cu Dumnezeu, cu Tatăl lor din ceruri.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

* Citiţi următoarele situaţii. Întrebaţi-vă: „Sunt acestea tipice în ce mă priveşte?" Folosiţi răspunsurile pentru a vă evalua relaţiile cu copiii voştri.

Da Nu

- ❑ ❑ 1. Imediat după cină, te ridici de la masă ca să te duci să te uiţi la televizor sau să citeşti ziarul.
- ❑ ❑ 2. Le vorbeşti ocazional copiilor tăi despre propria copilărie, dezvăluindu-le propriile tale incertitudini de pe vremea când erai mic şi cum le-ai depăşit.
- ❑ ❑ 3. Nu ai plâns niciodată de faţă cu copiii tăi.
- ❑ ❑ 4. Te opreşti în mod frecvent din ceea ce faci pentru a-ţi ajuta copiii cu temele de la şcoală.
- ❑ ❑ 5. La masa de seară, unul dintre copii începe să povestească un incident care s-a întâmplat la şcoală; tu schimbi subiectul.
- ❑ ❑ 6. Abia aştepţi să petreci timp cu copiii tăi.
- ❑ ❑ 7. Nu poţi numi nici un interes comun pe care îl ai cu copiii tăi.
- ❑ ❑ 8. Ai cel puţin un lucru pe care cauţi să-l faci cu fiecare copil în parte.
- ❑ ❑ 9. Copiii tăi nu ştiu nimic despre ultimele tale îngrijorări, eşecuri sau dezamăgiri.
- ❑ ❑ 10. Cunoşti numele celor mai buni prieteni ai fiecăruia dintre copiii tăi.

Răspunsurile afirmative la întrebările impare indică domenii în care ai nevoie de îmbunătăţiri. Răspunsurile afirmative la întrebările pare indică domenii în care se pare că te descurci bine.

Capitolul

10

Tatăl care disciplinează

Într-o dimineaţă, am intrat în bucătărie şi am văzut că fiul meu, Sean, uitase să ducă gunoiul afară, o sarcină care era definită cu claritate şi care trebuia făcută în fiecare zi înainte de plecarea la şcoală.

– Trebuie să merg să-l aduc înapoi că să poată duce gunoiul, i-am spus eu lui Dottie.

– Josh, mi-a răspuns ea, nu poţi. În câteva minute încep orele la şcoală. Va fi penalizat dacă întârzie.

– Dragă, trebuie să fac asta, am insistat. Aşa că m-am urcat în maşină, am mers la şcoală şi l-am găsit pe Sean pe terenul de baschet aruncând câteva mingi înainte de începerea orelor.

M-am dus la Sean.

– Fiule, i-am spus eu, vreau să te urci înapoi pe bicicletă, să te duci înapoi acasă şi să duci gunoiul.

– Dar, tată, a protestat Sean, peste cinci minute sună clopoţelul. Nu putem amâna până după ce se termină orele?

– Nu, fiule, trebuia să o faci înainte de a pleca la şcoală şi aş vrea să o faci chiar acum, te rog.

– Tată, nu puteai să o faci tu în locul meu – măcar o dată?

– Nu, fiule, am răspuns eu, este responsabilitatea ta.

Sean le-a aruncat mingea colegilor săi şi s-a îndreptat spre bicicleta lui, cu umerii căzuţi. În timp ce-l priveam pedalând spre casă, am auzit o voce slabă în urechea mea. *Ce fel de tată eşti tu, McDowell? Nu ar fi mare dezastru să duci tu gunoiul în locul fiului tău măcar o dată, nu crezi?*

Până când Sean şi-a îndeplinit sarcina banala şi s-a întors la şcoală, clopoţelul sunase şi el a întârziat treizeci de minute la oră. Profesorul l-a trimis pe Sean la director, imediat cum a ajuns şi el a fost nevoit să îi explice acestuia exact ce i-am făcut eu. Directorul i-a scris un bilet care îl exonera de vină şi l-a trimis înapoi în clasă. Apoi m-a sunat pe mine.

– Nu-mi vine să cred ce mi-a spus Sean, spunea el. I-am dat voie să se întoarcă la oră pentru că am fost atât de impresionat de faptul că un părinte l-a considerat pe copilul lui responsabil. Dacă mai mulţi părinţi i-ar învăţa pe copiii lor să fie responsabili, munca noastră ar fi cu mult mai uşoară. După ce am închis telefonul, m-am simţit extraordinar de uşurat. Înainte mă simţeam ca un căpcăun fiind atât de pretenţios faţă de Sean pentru o pungă de gunoi, însă cuvintele directorului m-au asigurat că am acţionat cu înţelepciune.

Nici unul dintre noi nu vrea să fie un căpcăun ca tată. De asemenea, nici unul dintre noi nu vrea să fie indiferent. Nu am intenţionat să fiu nerezonabil cu Sean, dar am vrut să-l disciplinez. Am vrut să-l ajut să-şi accepte responsabilitatea. Am vrut să-l ajut să-şi dezvolte auto-disciplina. Am dorit să-i ofer îndrumarea potrivită. Voiam să fiu un tată asemănător cu Tatăl meu ceresc.

Disciplina tatălui

Dumnezeu este bun. El este un Tată iubitor. El este un Tată perfect. Intenţiile şi acţiunile Sale nu sunt niciodată rele sau fără dragoste. Cu toate acestea, El îşi disciplinează copiii. El nu îi disciplinează în pofida bunătăţii Sale, ci îi disciplinează pentru că este bun. El nu îi disciplinează în pofida dragostei Lui, ci îi disciplinează pentru că este iubitor. El nu ne disciplinează pentru că este imperfect, ci pentru că noi suntem imperfecţi.

Biblia ni-L revelează în mod repetat pe Tatăl nostru ceresc ca pe un Tată care disciplinează:

> *Recunoaşte, dar, în inima ta că Domnul, Dumnezeul tău, te mustră cum mustră un om pe copilul lui.*
>
> Deuteronom 8:5

> *Căci Domnul mustră pe cine iubeşte, ca un părinte pe copilul pe care-l iubeşte!*
>
> Proverbe 3:12

Bărbatul care-şi corectează cu înţelepciune şi îşi disciplinează în mod corespunzător fiul sau fiica, reflectă natura şi caracterul lui Dumnezeu. Acesta este motivul pentru care Cuvântul lui Dumnezeu laudă înţelepciunea taţilor care-şi disciplinează copiii (Proverbe 23:13; 29:17) şi descrie tragedia din vieţile celor care nu-i disciplinează (1 Samuel 2:22-4:18; 1 Împăraţi 1:1-53).

Autorul cărţii Evrei ne oferă o perspectivă destul de amplă a disciplinei după voia lui Dumnezeu:

> *Nu dispreţui pedeapsa Domnului, şi nu-ţi pierde inima când eşti mustrat de El. Căci Domnul pedepseşte pe cine-l iubeşte, şi bate cu nuiaua pe orice fiu pe care-l primeşte. Suferiţi pedeapsa: Dumnezeu Se poartă cu voi ca şi cu nişte fii. Căci care este fiul pe care nu-l pedepseşte tatăl? Dar dacă sunteţi scutiţi de pedeapsă, de care toţi au parte, sunteţi nişte feciori din curvie, iar nu fii. Şi apoi, dacă părinţii noştri trupeşti ne-au pedepsit, şi tot le-am dat cinstea cuvenită, nu trebuie oare cu atât mai mult să ne supunem Tatălui duhurilor, şi să trăim? Căci ei în adevăr ne pedepseau pentru puţine zile, cum credeau ei că e bine; dar Dumnezeu ne pedepseşte pentru binele nostru, ca să ne facă părtaşi sfinţeniei Lui. Este adevărat că orice pedeapsă, deocamdată pare o pricină de întristare, şi nu de bucurie; dar mai pe urmă aduce celor ce au trecut prin şcoala ei, roada dătătoare de pace a neprihănirii.*
>
> Evrei 12:5b-11

Disciplina după voia lui Dumnezeu produce respect, pace şi roade ale neprihănirii!

Asta îmi doresc pentru copiii mei! Asta sper şi mă rog să produc în ei, cu ajutorul lui Dumnezeu, reflectând natura şi caracterul Tatălui meu, devenind un tată care disciplinează.

Nu vreau să-mi disciplinez copiii din mânie şi aroganţă; vreau să-i disciplinez aşa cum Dumnezeu mă disciplinează pe mine, din dragoste (Evrei 12:6). Nu vreau să-mi disciplinez copiii pentru a-mi face *propria* viaţă mai uşoară, vreau să-i disciplinez aşa cum mă disciplinează Dumnezeu pe mine, *pentru binele lor* (Evrei 12:10). Nu vreau să-mi disciplinez copiii pentru a-mi satisface orgoliul şi nevoile; vreau să-i disciplinez aşa cum mă disciplinează Dumnezeu pe mine, pentru a produce în ei roade ale neprihănirii şi păcii (Evrei 12:11). Vreau să fiu un tată aşa cum este Tatăl meu ceresc.

Patru stiluri de autoritate părintească

În esenţă, există patru stiluri de exercitare a autorităţii părinteşti:

- ✘ Autocratic – „Ori faci cum spun eu, ori e de rău!"
- ✘ Permisiv – „Poţi să faci orice vrei."
- ✘ Neglijent – „Nu prea mă interesează ce faci."
- ✘ Relaţional – „Te ascult... Îmi pasă de tine... Vreau să te înţeleg... De data aceasta vom face astfel pentru că..."

Fiecare stil revelează o anumită atitudine faţă de exercitarea autorităţii de către părinte. Tatăl autocratic este un „conducător absolut", pe care Webster îl defineşte la trei nivele. La primul nivel se află dictatorul care „deţine şi exercită puterea absolută". La un nivel mai puţin ameninţător, autocratul este cel care este „investit cu sau care îşi asumă o putere independentă absolută peste ceilalţi". La cel mai mic nivel, un autocrat este orice persoană „dominatoare, încăpăţânată".

Când părinţii autocraţi exercită o putere absolută peste copiii lor, ei le impun o mulţime de limite, însă comunică puţină dragoste. Mulţi autocraţi le oferă copiilor lor „cămine bune". Îşi hrănesc şi îşi îmbracă copiii şi par să le asigure tot ce au nevoie

pentru o viaţă normală – cu excepţia, în cele mai multe cazuri, a unei susţineri şi a unei iubiri suficiente.

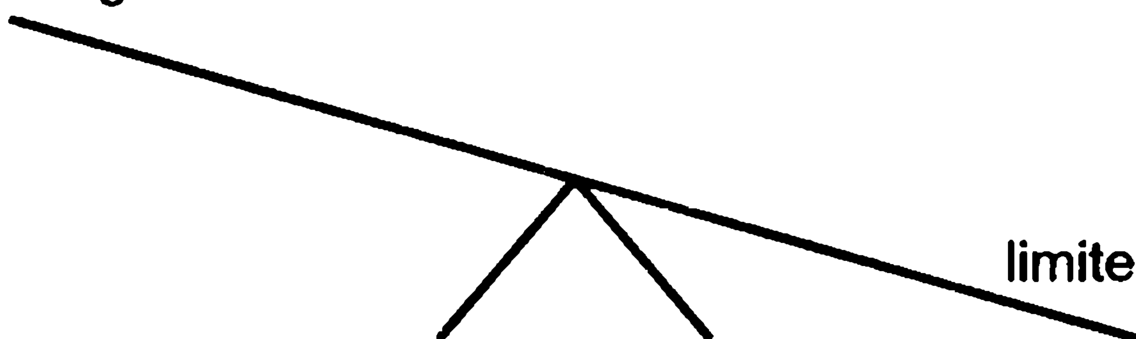
Viaţa într-o autocraţie îi face pe copii să reacţioneze într-unul din două feluri: ori luptă, ori evadează. Când copiii aleg *evadarea*, de obicei se retrag şi învaţă să se adapteze şi să „fie supuşi" – cel puţin la suprafaţă. În interiorul lor însă, ei clocotesc. Când copiii aleg să *lupte*, mânia lor se manifestă în exterior. Ei se plâng, răspund înapoi şi chiar se manifestă violent din punct de vedere fizic sau verbal, pentru că un tată care încearcă să stabilească nişte reguli, fără a avea o relaţie autentică cu copiii săi, seamănă seminţele răzvrătirii. Un studiu al relaţiilor părinţi – adolescenţi a arătat că acei copii care sunt crescuţi de părinţi autocratici sunt mai predispuşi să-şi manifeste ostilitatea faţă de părinţii lor, să aibă prejudecăţi faţă de oamenii în vârstă, să aibă tendinţe antisociale (precum şi acţiunile care le însoţesc pe acestea, cum ar fi furtul, minciuna, bătaia şi vandalismul), să aibă sentimente de înstrăinare socială, să respingă standardele morale tradiţionale şi să fie incapabili de a avea relaţii normale cu alţi oameni.

La cealaltă extremă este desigur permisivitatea. Unii taţi se pricep foarte bine să-şi susţină copiii, dar sunt slabi la capitolul disciplinare. Copiii crescuţi cu prea multă permisivitate îi ţin de multe ori ostatici pe părinţii lor. Copiii mai mici refuză să meargă la culcare, refuză să mănânce la ora mesei şi recurg la crize de isterie şi la urlete atunci când nu li se face pe plac. Copiii mai mari vorbesc nerespectuos cu mama şi cu tata, vin şi pleacă de acasă la orice oră din zi şi din noapte şi se aşteaptă ca părinţii lor să le dea ceea ce vor şi când vor. Copiii crescuţi în mod permisiv obţin foarte des ceea ce vor, dar nu sunt mai fericiţi decât copiii crescuţi în mod autocratic, pentru că nu există un echilibru sănătos între dragoste şi limite. Ei îşi doresc rareori să trăiască după standardele morale ale părinţilor lor şi sunt predispuşi la consum excesiv de alcool, abuz de droguri şi la comportamente egoiste, fiind mai susceptibili la imoralitate şi la diferite patologii sexuale.

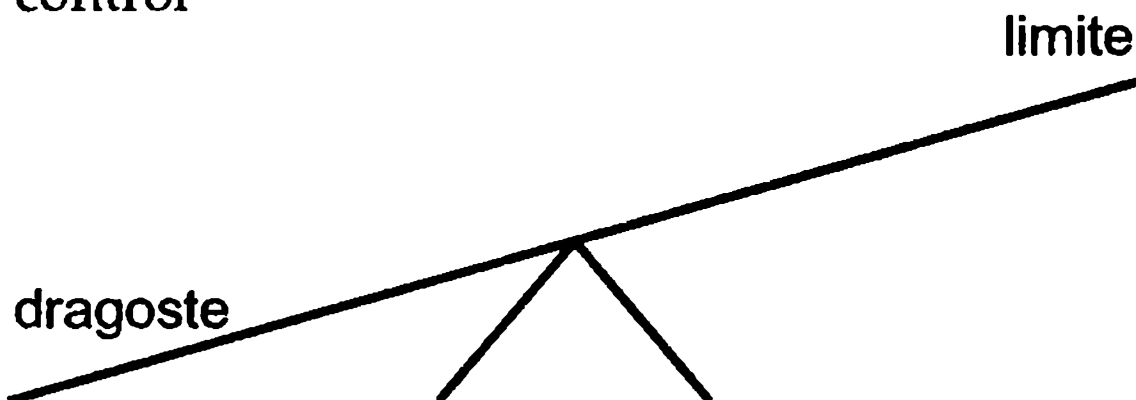
Pentru a avea un echilibru sănătos de dragoste şi limite, taţii trebuie să abordeze situaţia într-un mod relaţional, în care şi dragostea, şi limitele sunt comunicate clar copiilor. Copiii se simt

Care este stilul tău de autoritate?

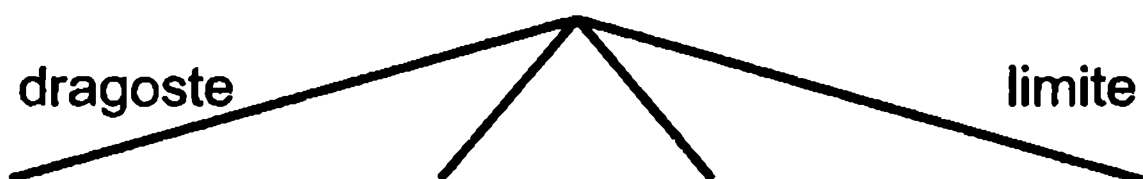
Autocratic: Control puternic, dar puţină susţinere

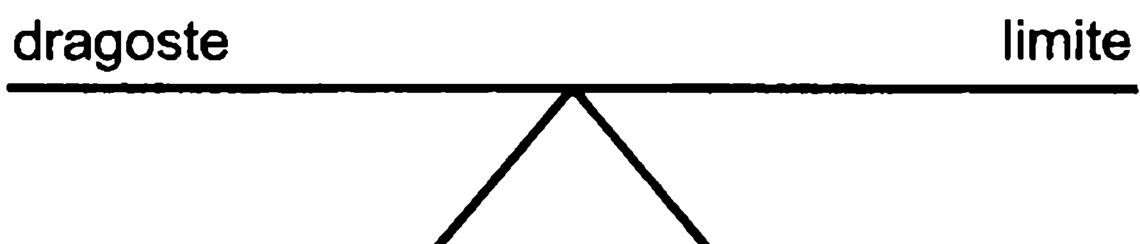
Permisiv: Susţinere puternică, dar puţin control

Indiferent: control puţin sau deloc, susţinere puţină sau deloc

Relaţional (autoritar): Un echilibru corect între control şi susţinere

iubiţi, ceea ce contribuie la sentimentul lor de valoare, însă sunt conştienţi şi de propriile limite, ceea ce contribuie la sentimentul lor de siguranţă. Copiii reacţionează la reguli, însă doar în contextul unei relaţii.

Repet încă o dată: acesta este modelul pe care ni-L arată Tatăl nostru ceresc. El a stabilit reguli pentru copiii Săi; la urma urmei, El a dat cele zece porunci, nu-i aşa? Însă i-a dat poporului Său cele Zece Porunci după mai multe generaţii de relaţii cu ei. A început cu o singură regulă – „să nu mănânci din pomul cunoştinţei binelui şi răului"[37] – şi apoi a petrecut mai mulţi ani revelându-Se pe Sine şi dezvoltând o relaţie cu copiii Săi, înainte de a le da Legea pe Muntele Sinai.

Acesta este tatăl care îmi doresc să fiu. Dar ştiu că nu o pot face. Ştiu; am încercat şi am eşuat – de mai multe ori. Însă ştiu că Tatăl meu model o *poate* face. El o face de zeci de mii de ani şi El o poate face în mine şi prin mine, dacă mă încred în El prin Duhul Lui cel Sfânt şi dacă ţin minte câteva tactici folositoare:

Disciplinarea în contextul unei relaţii

Disciplinarea este cea mai eficientă în contextul unei relaţii bogate şi iubitoare. De exemplu, dacă trebuie să-mi corectez copiii, încep prin a pune o întrebare care face apel la relaţia noastră. Dacă răspunsul la acea întrebare este pozitiv, atunci pot să am încredere că ei vor reacţiona la corecţiile mele. Îi întreb: „Ştii că te iubesc?" Punând această întrebare înainte de a-i corecta, eu îi abordez nu pe baza autorităţii mele, ci pe baza relaţiei noastre.

Am ţinut o dată un discurs în Filipine la mai mult de şase sute de pastori şi lucrători creştini. După aceea, mai mult de două sute dintre acei bărbaţi s-au aliniat pentru a sta de vorbă cu mine. Una din problemele majore cu care am fost confruntat în acea seară este ilustrată de un tată, un pastor, care mi-a spus că propria sa familie s-a întors împotriva lui. Cei trei copii, de şaptesprezece, treisprezece şi de zece ani erau consideraţi a fi „cei mai răi copii din biserică" şi cu toţii erau răzvrătiţi într-un fel sau în altul. El vroia să ştie ce putea să facă.

– Uită de reguli, i-am spus eu.

– Poftim? a răspuns el cu neîncredere. Asta e problema, nu ascultă de nici o regulă. Nici măcar nu sunt convinşi că ar trebui să asculte.

– Ştiu ce vrei să spui, i-am spus eu, însă, repet, încetează să mai pui accentul pe reguli. Începe să construieşti o relaţie. Nu ai nimic de pierdut.[38]

Indiferent de vârsta copiilor tăi, nu este niciodată prea târziu să începeţi să construiţi o relaţie. Îmi amintesc de o femeie din Portland a cărei patru copii adulţi se răzvrătiseră împotriva ei şi îi provocaseră nenumărate chinuri şi dureri. Dick Day şi cu mine am expus principiile de construire a relaţiilor din cartea *How to Be a Hero to Your Kids* şi ea a plecat acasă hotărâtă să se apuce de sarcina grea şi anevoioasă de reconstruire a acelor relaţii. Cinci ani mai târziu, ne-am întâlnit din nou cu acea femeie. Ne-a spus că relaţia ei cu doi dintre copiii ei este total diferită. Ne-a împărtăşit cu lacrimi că atenţia acordată relaţiei, chiar şi cu copiii adulţi, a fost atât de profitabilă.

Comunicarea clară a regulilor

Psihologul John Rosemond, specializat în probleme de familie, spune că părinţii eficienţi „comunică regulile cu claritate. Ei nu bat câmpii când este vorba să-şi comunice aşteptările lor. Ei nu insistă, nu-i mituiesc şi nu-i ameninţă. Ei pur şi simplu le spun în mod direct copiilor lor ceea ce pot să facă, ce nu pot să facă şi ce trebuie să facă."[39] Aşa cum păşunile îngrădite determină sănătatea oilor, la fel limitele clare şi rezonabile determină sănătatea şi fericirea copiilor.

S-au scris volume întregi despre cum să fii un părinte eficient; un expert accentuează un lucru, iar al doilea expert îl contrazice pe primul. Însă eu nu am găsit nici un sfat mai bun decât un verset din una din scrisorile lui Pavel, care spune: „Şi voi, părinţilor, nu întărâtaţi la mânie pe copiii voştri, ci creşteţi-i, în mustrarea şi învăţătura Domnului" (Efeseni 6:4). Unul din modurile cele mai sigure în care un tată îşi poate întărâta copiii constă în emiterea unor reguli şi standarde neclare şi ambigue copiilor săi.

De exemplu, unii taţi ar putea să le spună fiicelor lor: „Te aştept să vii acasă la o oră decentă, domnişoară!" Dar care este această oră decentă? O astfel de formulare este interpretabilă, ora unu noaptea ar putea să fie o oră decentă pentru o adolescentă de şaptesprezece ani, în timp ce tatăl ei ar putea să înceapă deja să defileze prin toată casa de la ora unsprezece. Este mult mai bine să comunicăm limitele cu claritate, să spunem în schimb: „Te rog să fii acasă până în ora unsprezece; nu unsprezece şi jumătate sau unsprezece şi zece."

În loc să îi spunem unui adolescent: „Datoria ta este să duci gunoiul afară", şi tatăl, şi copilul sunt mult mai câştigaţi dacă se clarifică faptul că „Datoria ta este să duci gunoiul afară în fiecare dimineaţă, înainte de a pleca la şcoală". În loc să spui: „Du-te şi fă curăţenie în camera ta", poţi spune: „Aş vrea să faci curat în camera ta înainte de cină, să dai cu aspiratorul şi să ştergi praful."

Comunicarea clară a regulilor şi aşteptărilor îl ajută pe tată să stabilească limitele, îl ajută pe copil să onoreze limitele şi îi ajută pe amândoi să evite confuzia şi neînţelegerea.

Reducerea pedepsei pentru purtarea rea

Este de mare folos să ne amintim că atunci când copiii fac vreo boacănă, ei de obicei caută să atragă atenţia. Bineînţeles, nu-i putem ignora pe copii atunci când nu se poartă frumos; trebuie să ne ocupăm de această problemă. Însă întrebarea este: *cum* ne ocupăm de ea? Ce vede şi ce aude un copil atunci când reacţionăm la un comportament greşit?

Dacă un copil reuşeşte să te facă să ridici vocea, dacă reuşeşte să te facă să te înroşeşti de mânie, dacă te poate provoca în mai multe feluri, concluzia cea mai probabilă este că purtarea rea este cea mai bună cale de a-ţi capta atenţia.

Pe de altă parte, dacă poţi reacţiona faţă de acel comportament într-un mod liniştit, fără predici lungi şi izbucniri mânioase, răsplata pe care o caută copilul nu va mai fi atât de mare. O abordare simplă este să-i spui copilului cu o voce liniştită că un astfel de comportament nu va fi tolerat şi, dacă

este necesar, separă-l de restul familiei pentru un anumit timp. Ţine minte, este mai greu să captezi atenţia altora când eşti singur. „Scaunul din colţ" ar putea părea o idee demodată, dar este încă extrem de eficientă pentru mulţi copii.

Îmi dau seama că în multe cazuri nu este la fel de simplu, însă indiferent cum reacţionezi faţă de un comportament nepotrivit al copilului tău, ţine cont de faptul că până la urmă, un copil tot va greşi. Ei vor greşi până la urmă pentru simplul motiv că sunt copii. Fă-ţi un scop din a nu face mare caz de comportamentul lor negativ; în schimb, încearcă să pui accent pe comportamentul lor pozitiv. După cum am menţionat mai devreme, încearcă să-i prinzi când fac lucruri bune şi întăreşte *acel* comportament.

Planificarea din timp

Mulţi taţi îşi îngreunează slujba nereuşind să planifice din timp problemele de disciplinare. Părinţii eficienţi, spune psihologul familiei John Redmond, „nu aşteaptă ca problemele să ia amploare înainte să se ocupe de ele".[40]

De exemplu, dacă fiica ta se întoarce acasă mai târziu cu o oră după limita stabilită, cel mai probabil vei clocoti şi vei fierbe încet până când se va întoarce, dacă nu te-ai gândit în prealabil cum vei reacţiona dacă ea va depăşi limita. Sau, dacă copilul tău de patru ani face deseori crize de isterie la magazin, vei aştepta până la următoarea criză înainte de a rezolva problema sau vei construi din timp un plan rezonabil şi constructiv pentru a răspunde la această manifestare, astfel încât să nu te prindă pe picior greşit când se va întâmpla din nou?

Un prieten de-al meu care este pastor mi-a povestit că, pe când fiul lui avea şaptesprezece ani, el şi soţia lui au început să se îngrijoreze că tânărul ar fi întreţinut relaţii sexuale cu prietena lui. Ei au încercat în mod repetat – şi cu sensibilitate, credeau ei – să-şi exprime acceptarea şi dragostea pentru fiul lor şi să-l încurajeze să se deschidă faţă de ei, însă el a insistat că nu deveniseră activi din punct de vedere sexual. Tatăl şi mama nu au abandonat complet problema, ci au discutat între ei cum ar

reacţiona dacă fiul lor le-ar mărturisi că întreţine relaţii sexuale cu prietena lui sau că aceasta a rămas însărcinată.

În următoarele săptămâni, fiul şi prietena lui au venit în casa pastorului şi le-au dat vestea, cu ochii în lacrimi. Prietena era într-adevăr însărcinată.

– Cu siguranţă, a fost un moment dificil, spunea acum tatăl, dar mă bucur atât de mult că soţia mea şi cu mine am discutat în prealabil despre modul în care vom reacţiona. Nu ştiu ce am fi făcut dacă nu am fi discutat. Poate m-aş fi înfuriat sau aş fi spus ceva ce aş fi regretat mai târziu. Dar pentru că am discutat în prealabil despre modul cum am reacţiona într-o astfel de situaţie, am fost capabili să reacţionăm într-un mod cu adevărat sănătos.

Nu fiecare situaţie este atât de dificilă, bineînţeles, însă planificarea reacţiei tale înainte ca acesta să fie necesar poate fi de folos şi în situaţii simple, şi în situaţii grave.

Folosirea consecinţelor naturale

Cred că Scriptura ne învaţă două modele de disciplinare pozitivă (pe care psihologii le-au „descoperit abia recent"). Unul este disciplinarea prin consecinţe naturale.

Pilda lui Isus cu fiul risipitor este o ilustraţie excelentă pentru puterea de îndreptare a consecinţelor naturale. Tânărul din pildă a decis să plece de acasă şi să-şi trăiască viaţa, cerându-i tatălui său să-i dea partea lui de moştenire. Tatăl ştia ce se va întâmpla, însă i-a dat totuşi banii. Se pare că tatăl a decis să-l lase pe băiat să înveţe câteva lecţii pe propria sa piele: suferind consecinţele naturale ale acţiunilor sale.

Consecinţele naturale şi-au urmat cursul. Băiatul şi-a cheltuit banii, şi-a pierdut slujba, şi-a pierdut prietenii şi a sfârşit prin a mânca cu porcii. Abia atunci, a spus Isus, „şi-a venit în fire" (Luca 15:17). A fost nevoie de consecinţe naturale pentru ca băiatul să-şi vină în fire. El a decis să se întoarcă acasă la tatăl său, unde a fost acceptat şi iubit mai mult decât oricând (Luca 15:11-32).

Este foarte interesant faptul că tatăl nu l-a lăsat doar să plece, ci i-a dat chiar şi partea lui de moştenire. Mulţi taţi ar putea să-şi

lase fiii să plece, dar câţi dintre ei le-ar da moştenirea pentru a o face praf şi pulbere? Totuşi, tatăl fiului risipitor se poate să fi preţuit mai mult ocazia ca fiul lui să înveţe o lecţie colosală decât banii pierduţi.

În cartea noastră, *How to Be a Hero to Your Kids*, Dick Day a scris despre folosirea consecinţelor naturale pentru a-l învăţa pe fiul său Jonathan o lecţie importantă, pe când el era mic:

> Aveam un şemineu în casa noastră, care se afla la nivelul podelei şi întotdeauna mi-am făcut griji din cauza lui Jonathan. Fără să-şi dea seama de pericolul focului, el ar fi putut întinde mâna spre şemineu şi să se ardă foarte tare, în timp ce eu şi Charlotte am fi fost atenţi în altă parte.
>
> Într-o seară, luam cina la lumina lumânărilor. Jonathan a încercat să atingă flacăra lumânării, iar Charlotte tot încerca să-l oprească, însă eu i-am spus: „Nu, lasă-l s-o atingă."
>
> Jonathan şi-a băgat degetul în flacără, retrăgându-l imediat cu un strigăt de durere. Nu s-a ars prea tare, dar s-a ars destul de tare încât să înveţe despre puterea focului şi să-l respecte. Unii oameni ar putea spune că a fost o cruzime din partea mea să-l las să se ardă, însă eu nu sunt de acord cu aceasta. Mai bine să înveţe că focul arde de la o flacără mică decât de la o vâlvătaie ucigătoare.[41]

Tatăl care îl lasă pe fiul său de clasa a cincea să fie adus acasă într-o maşină de poliţie pentru că a furat dintr-un magazin, foloseşte puterea de îndreptare a consecinţelor naturale. Tatăl care îşi priveşte fiica cu lacrimi în ochi cum îşi pierde locul în echipa de volei din cauza notelor slabe foloseşte puterea de îndreptare a consecinţelor naturale. Tatăl întristat care-şi lasă fiul să petreacă o noapte în închisoare pentru că a condus „sub influenţa alcoolului" foloseşte puterea de îndreptare a consecinţelor naturale.

Specificarea consecinţelor logice

Celălalt mod de a disciplina descris în Scriptură constă în consecinţele logice. Aceasta înseamnă pur şi simplu că părintele

discută cu copilul despre consecinţele sigure care decurg din neîmplinirea unor responsabilităţi sau dintr-un comportament nepotrivit. De exemplu: „Dacă nu mănânci tot din farfurie, nu primeşti desert" sau „Dacă nu-i dai de mâncare căţelului tău, nici tu n-ai să primeşti de mâncare". Precedentul pentru consecinţele logice a avut loc în Grădina Eden. Dumnezeu le-a pus totul înainte şi, după cum am menţionat mai devreme, le-a spus că singurul pom din care nu au voie să mănânce este pomul cunoştinţei binelui şi răului. Dacă aveau să mănânce din acel pom, a spus Dumnezeu, urmau să sufere consecinţele logice – ei vor „muri negreşit" (Geneza 2:15-17).

Bineînţeles, Eva a muşcat din fruct şi apoi a urmat Adam, iar consecinţele nu au întârziat să apară. Adam şi Eva au cunoscut moartea fizică şi toate problemele care o însoţesc, cum ar fi durerile naşterii, munca truditoare şi izgonirea din Paradis (vezi Geneza 3:1-19).

Dumnezeu le-a făcut foarte clare limitele în care Adam şi Eva puteau opera, iar când ei au ales să violeze aceste limite, ei au ales şi consecinţele. Dumnezeu încă îi iubea, însă El a permis derularea consecinţelor logice alese de ei.

Din nou, o ilustraţie din experienţa de părinte a lui Dick Day arată cu prisosinţă puterea de îndreptare a consecinţelor logice:

> Când fiul meu cel mai mare, Dick, şi-a luat permisul de conducere, m-am înţeles cu el că dacă va comite vreo contravenţie la volan, va plăti amenda şi nu va mai conduce timp de treizeci de zile. Încă îmi aduc aminte ziua în care a luat prima amendă. A venit la mine şi mi-a spus cu o voce stinsă:
>
> – Tată, am luat o amendă.
>
> Nu ştiu la ce se aştepta Dick, însă singurul lucru pe care l-am întrebat a fost:
>
> – Unde sunt cheile de la maşină?
>
> Dick mi-a dat cheile. A plătit şi amenda şi nu a condus maşina tip de treizeci de zile. Nu i-am ţinut nici o predică. Nu i-am cerut explicaţii: „Cum ai putut să faci aşa ceva?" Consecinţele logice fuseseră deja explicate şi Dick ştia că plăteşte un preţ pe care s-a angajat să-l plătească.[42]

Atunci când ne folosim de puterea de corectare a consecinţelor logice, se elimină nevoia de predici lungi, de explicaţii, de certuri şi de urlete. Când şi tatăl, şi copilul ştiu că anumite acţiuni generează anumite consecinţe rezonabile, *logice*, problema este rezolvată de îndată ce acţiunea a avut loc.

Puterea consecinţelor logice poate fi extrem de eliberatoare şi pentru tată, şi pentru copil. Tatăl nu trebuie să-şi asume rolul de poliţist, de judecător şi de călău; el pur şi simplu duce la îndeplinire consecinţele pe care le-a ales tânărul (tânăra) prin comportarea lui (ei).

O poziţie fermă

Fiica mea mai mare, Kelly, ne-a sunat odată acasă de la o petrecere de sfârşit de clasa a opta. Ne-a întrebat dacă poate să rămână acolo până dimineaţa. I-am ascultat cererea, după care i-am pus câteva întrebări. Kelly a recunoscut că vor fi băieţi la această petrecere „prelungită" şi nu, nu putea să pună mâna în foc că nu vor exista băuturi alcoolice în zonă. Când mi-a spus câteva din numele celor care urmau să rămână la petrecere după ora zece, am recunoscut numele unui băiat care avea reputaţia de a fi capabil să obţină alcool deşi avea aceeaşi vârstă ca şi Kelly – paisprezece ani.

După ce am ascultat-o pe Kelly, i-am răspuns:

– Nu, Kelly, nu cred. Vreau să vii acasă când se termină petrecerea la ora zece.

Kelly m-a mai sunat de trei ori în următoarele treizeci de minute. La un moment dat a început să plângă la telefon, iar eu mi-am dat seama ce se întâmpla. Mai erau încă patru sau cinci fete care voiau să stea până dimineaţa, însă ele trebuiau să obţină permisiunea părinţilor lor şi totul depindea de ce spunea tatăl lui Kelly McDowell.

Era clar că fiica mea era supusă unei presiuni de grup. Kelly a început să-mi spună că, probabil, nu prea aveam de ce să mă îngrijorez. Părinţii vor fi în casă şi vor fi mulţi copii prin preajmă – nimeni nu va fi singur cu altcineva.

Îmi dădeam seama că fiica mea îmi servea replici primite de la prietenii ei, însă eu mi-am menţinut poziţia.

– Îmi pare rău, Kelly, am spus eu, însă trebuie să vii acasă.

Am închis telefonul, cu smiorcăielile ei răsunându-mi în urechi. Nu-mi plăcea să o dezamăgesc, dar ştiam că am făcut ceea ce trebuia. Mai târziu, când Kelly a venit acasă, m-a trezit pe mine şi pe Dottie şi ne-a mulţumit că nu am lăsat-o să stea până dimineaţa!

– Tată, mi-a spus ea, nu prea vroiam să stau, mai ales după ce ai spus nu şi celelalte fete au început să mă bată la cap. Îţi mulţumesc că m-ai ajutat.

Am descoperit că atunci când părinţii iau o poziţie şi rămân fermi pe această poziţie, aceasta are două consecinţe pentru copiii lor. În primul rând, îi ajută să se reziste la presiunea de grup, pentru că ei pot să le spună că „părinţii mei nu mă lasă". În al doilea rând, şi chiar mai important decât primul, îl învaţă pe copil că există valori şi standarde care nu pot fi ignorate sau compromise.

Acţionează cu dragoste, nu cu mânie

„Domnul mustră pe cine iubeşte", spune Biblia.[43] Observaţi că nu spune: „Domnul mustră pe cine urăşte". Nici măcar nu spune: „Domnul mustră pe cine este mânios." El mustră (disciplinează) în dragoste, nu în mânie.

Fiecare tată se mânie pe copiii săi. Însă un tată înţelept va fi atent când îşi va disciplina copiii în astfel de momente. Dacă faţa mi-e roşie de mânie sau dacă încep să ţip, atunci nu sunt într-o stare potrivită pentru a oferi îndreptare plină de dragoste copilului meu. Dacă simt că aş vrea să mă răstesc la cineva sau să lovesc pe cineva, atunci nu sunt într-o stare potrivită pentru a-mi corecta copilul cu dragoste.

Iată de ce este atât de important pentru mine, aşa cum am mai spus, să abordez corectarea în termenii relaţiei mele cu copilul meu, întrebându-l înainte de a-l disciplina: „Ştii că te iubesc?" Acest exerciţiu simplu nu face doar ca îndreptarea mea să se afle în contextul relaţiei noastre, ci realizează ceva în plus, la fel de valoros (poate chiar mai valoros uneori); este o corecţie pentru *mine*, amintindu-mi că dacă doresc să fiu un tată aşa cum

este Tatăl meu ceresc, trebuie să-mi disciplinez copiii în dragoste, nu în mânie.

Adaptarea planului

Unii părinţi sunt consecvenţi în mod rigid; ei îşi tratează copilul în mod fundamental la fel la şaisprezece ani ca şi la şase ani. Abordarea lor este să-şi controleze copilul din leagăn până în mormânt... sau măcar până pleacă de acasă. Această abordare îl poate sufoca însă pe copil, îl poate face să se simtă strivit, înăbuşit, de multe ori făcându-l să reacţioneze în moduri neînţelepte şi nesănătoase. El nu doar că nu a învăţat niciodată auto-controlul; el a ajuns să dispreţuiască *orice* control.

Însă acesta nu este modul în care ne tratează Tatăl pe noi. Autorul cărţii Evrei spune că „Dumnezeu ne pedepseşte pentru binele nostru, ca să ne facă părtaşi sfinţeniei Lui" (Evrei 12:10). Cu alte cuvinte, El ne disciplinează astfel încât să creştem, să devenim sfinţi, să ne maturizăm şi să devenim asemenea Lui.

Tatăl înţelept va reflecta imaginea Tatălui şi în acest fel, ajustându-şi disciplinarea în raport cu vârsta şi maturitatea copilului. El va discerne momentul în care copilul este pregătit pentru o nouă provocare, pentru o nouă responsabilitate sau pentru un nou privilegiu şi va reduce disciplinarea exterioară a copilului pentru a permite dezvoltarea disciplinei interioare.

De exemplu, un tată ar putea într-o bună anumită zi să reacţioneze la o ceartă dintre fraţi în felul următor:

– Nu trebuie să mă implic eu în asta; cred că sunteţi amândoi destul de mari pentru a vă rezolva singuri această neînţelegere.

Un tată al unui adolescent ar putea spune:

– Cred că eşti destul de mare ca să-ţi porneşti alarma de la ceas şi să te scoli singur dimineaţa.

Sau:

– Atât timp cât ai note bune la şcoală, poţi să mergi la culcare când vrei tu.

Ideea este că disciplinarea eficientă implică atât consecvenţă, cât şi flexibilitate – consecvenţă în aplicarea şi ducerea la

îndeplinire a disciplinei şi flexibilitate în ajustarea regulilor şi a aşteptărilor pe măsură ce copiii cresc şi se maturizează.

Copilul al cărui tată îl disciplinează după voia lui Dumnezeu – o disciplinare cu dragoste, clară şi consecventă – va culege roade în respect, pace şi neprihănire. El îşi echipează copiii să înveţe auto-disciplina, o calitatea care îi va ajuta să trăiască vieţi sănătoase – din punct de vedere emoţional, social, spiritual şi fizic. El îşi ajută copiii să evite consecinţele tragice ale comportamentelor neînţelepte. El le dă copiilor săi posibilitatea de-a se bucura de o reputaţie bună. El promovează armonia în minţile şi în inimile copiilor săi, precum şi în relaţiile lor cu ceilalţi.

Aceasta realizează disciplina lui Dumnezeu în mine şi aceasta îmi doresc pentru copiii mei.

Pentru meditaţie, discuţie şi acţiune

*1. Conform acestui capitol, există patru stiluri fundamentale de autoritate părintească: autocratic, permisiv, neglijent şi relaţional. Care dintre aceste stiluri opera în familia ta în perioada când erai copil? Care dintre cele patru stiluri caracterizează cel mai bine modul în care abordezi tu disciplinarea?

*2. Evrei 12:10 menţionează obiectivul lui Dumnezeu cu disciplinarea copiilor Săi („ca să ne facă părtaşi sfinţeniei Lui"). În rândurile de mai jos, defineşte care sunt obiectivele disciplinării copiilor tăi:

Îmi disciplinez copiii pentru ca ______________________

Îmi disciplinez copiii pentru ca ______________________

Îmi disciplinez copiii pentru ca ______________________

Îmi disciplinez copiii pentru ca ______________________

3. Foloseşti vreodată consecinţele naturale sau logice în disciplinarea copiilor tăi? Gândeşte-te la câteva exemple. Dacă ai dori să începi să foloseşti consecinţele logice, încearcă s-o faci în mod treptat şi să rămâi întotdeauna ferm pe poziţie atunci când consecinţele logice trebuie duse până la capăt.

4. Studiază-ţi atitudinea când îţi disciplinezi copiii. Marchează cu un „X" pe linia de mai jos, ca să indici măsura în care:

____

Critici ... Corectezi

Judeci	Înveţi
Manipulezi	Îndrumi
Controlezi	Eliberezi

Ce paşi trebuie să faci ca să semeni mai mult cu Tatăl ceresc în modurile amintite mai sus?

*5. Disciplinezi mai des cu dragoste sau cu mânie? Ce paşi concreţi poţi să faci pentru a progresa în acest domeniu?

Capitolul

11

Tatăl şi iertarea

Am auzit povestea lui Don de la un prieten comun. Don este tatăl a trei fete şi al unui băiat. El şi-a crescut familia în biserică, iar împreună cu soţia lui şi-a crescut fiecare copil cu credincioşie şi sensibilitate, în conformitate cu principiile biblice.

Cu toate acestea, când fata lui cea mai mică a ajuns la vârsta adolescenţei târzii a devenit activă din punct de vedere sexual.

De fapt, ca să fim direcţi, ea a început să trăiască în promiscuitate sexuală. Don şi cu soţia lui au încercat tot ce le-a trecut prin minte pentru a o ajuta, dar nimic nu părea să dea rezultate. Ea continua „să se culce pe unde apuca", fără să-i pese, câteodată întreţinând relaţii sexuale acasă, când părinţii erau plecaţi.

Într-un final, Don a luat-o deoparte şi i-a vorbit dintr-o inimă care părea gata să explodeze în orice moment de atâta durere.

– Cathy, i-a spus el, eu şi mama ta am încercat totul. Nu mai ştim ce să facem. Dar ştim că tu nu mai poţi să stai în casa noastră şi să faci lucrurile pe care le faci.

Don i-a cerut fiicei sale să plece. El şi soţia lui au încercat să o asigure pe Cathy de dragostea lor, dar au insistat ca ea fie să le

accepte ajutorul pentru a-şi schimba comportamentul, fie să se mute în altă parte.

Cathy a plecat în seara următoare. Şi-a împachetat o valiză şi a plecat de acasă fără să le spună părinţilor ei unde merge.

După trei luni de zile, aproximativ la ora unu noaptea, Don a fost trezit de un apel telefonic.

– Tată, a spus vocea de la telefon, te sun din staţia de autobuz.

Era Cathy. A rostit câteva propoziţii încurcate la telefon, spunând în final:

– Vreau să vin acasă.

Don s-a ridicat din pat şi a trezit-o pe soţia sa.

– Nu te mişca de acolo, a spus el, încercând să-şi stăpânească vocea. Vin imediat.

Don a luat-o pe fiica lui din staţia de autobuz şi a îmbrăţişat-o strâns înainte s-o ducă acasă. Nu a întrebat-o despre locurile în care a fost. Nu i-a ţinut nici o predică despre nopţile nedormite pe care le-a provocat. Nu i-a amintit regulile pe care le-a acceptat prin întoarcerea ei acasă. El doar a iertat-o.

Un astfel de tată vreau să fiu. Vreau să fiu un tată iertător. Vreau ca copiii mei să ştie că-şi pot mărturisi vina şi greşeala şi că pot găsi iertare la tatăl lor. Vreau ca copiii mei să ştie că tatăl lor nu le va purta ranchiună. Vreau să ştie că atunci când greşesc, ei pot să aibă un nou început.

Vreau să fiu un astfel de tată pentru că am văzut efectele unui duh care nu iartă într-un tată. Am văzut copiii ai căror taţi adună resentimente şi amărăciune din cauza comportamentului acestora, copii care îşi dezvoltă adesea un sentiment scăzut al stimei de sine. Am observat că acei copii, ai căror taţi nu reuşesc să-i ierte, sunt adesea nerăbdători şi neiertători cu alţii la rândul lor. Am văzut copii ai unor taţi care nu iartă, care s-au răzvrătit împotriva căminului lor, a familiei şi a bisericii, plini de amărăciune faţă de ceea ce ei etichetează drept ipocrizie la părinţii lor.

Pe de altă parte, însă, am văzut cum un tată iertător poate să dezvolte un sentiment sănătos al stimei de sine şi al încrederii în sine în copilul său. Am observat că taţii care iartă au tendinţa de a creşte copii care sunt la rândul lor iertători şi răbdători. Sunt

convins că un tată care iartă îşi va creşte mult mai uşor copii care sunt cinstiţi cu privire la greşelile lor şi care admit repede un păcat sau o greşeală, de multe ori scutindu-i de multe luni sau chiar ani de agonie şi tragedie atât pe părinţi, cât şi pe copil.

De aceea vreau să fiu un tată care iartă, aşa cum este Tatăl meu ceresc.

Iertarea tatălui

Imaginează-ţi că eşti tatăl unui fiu care-ţi este drag ca lumina ochilor. L-ai copleşit cu dragoste şi atenţie din momentul în care s-a născut. I-ai făcut prima baie. L-ai învăţat să meargă pe bicicletă. Aţi mers împreună la nenumărate meciuri de baseball. L-ai îngrijit atunci când era bolnav şi l-ai încurajat în momentele lui de tristeţe. Ai fost disponibil pentru el şi ai fost interesat în tot ceea ce l-a interesat şi pe el. I-ai împlinit nevoile şi l-ai copleşit cu daruri. Ai făcut tot ce putea face un tată iubitor pentru fiul său.

Cum a reacţionat fiul tău la această bunătate? A considerat-o firească. În majoritatea timpului te-a ignorat, apelând la tine doar atunci când avea nevoie de ceva, cum ar fi bani pentru benzină sau tenişi noi. Câteodată însă, el nu te-a ascultat în mod deliberat şi cu bună ştiinţă. Ţi-a înşelat încrederea de multe ori. Părea să-i fie ruşine de tine şi îşi trata de multe ori fraţii şi surorile cu răutate şi cruzime.

Cum te-ai simţi faţă de un aşa fiu? L-ai ierta? Gândeşte-te cu atenţie la răspunsul tău, pentru că nu eşti tatăl în această povestire, ci fiul.

Tatăl ceresc te-a copleşit cu dragoste şi har şi tu ai reacţionat ca şi fiul din povestirea de mai sus (de fapt, dacă eşti la fel ca mine într-o oarecare privinţă, ai făcut lucruri mult mai grave decât am descris eu în acest scenariu). Cu toate acestea, Dumnezeu te-a iertat fără a pretinde vreo plată şi continuă să o facă. Nemaipomenit, nu-i aşa? Nu chiar. Un astfel de tată este Tatăl nostru ceresc. Este o parte a naturii Sale.

El îţi iartă toate fărădelegile tale... cât este de departe răsăritul de apus, atât de mult depărtează El fărădelegile noastre

de la noi. Cum se îndură un tată de copiii lui, aşa Se îndură Domnul de cei ce se tem de El.

Psalmul 103:3, 12-13

Eu, Eu îţi şterg fărădelegile, pentru Mine, şi nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatele tale.

Isaia 43:25

El este un Tată iertător. Deşi I s-a greşit şi I s-a încălcat voia mai mult decât oricărui alt tată din istorie, El este gata oricând să Îşi ierte copiii. Ca şi tatăl care stă şi aşteaptă din pilda lui Isus despre fiul risipitor, Dumnezeu nu doar aşteaptă, ci *aleargă* pentru a ierta şi, în harul şi generozitatea Sa, Îşi începe lucrarea de iertare înainte ca noi să rostim cuvinte de pocăinţă (vezi Luca 15:11-32).

Un astfel de tată îmi doresc să fiu, deşi nu sunt bine echipat – nu, de fapt sunt ne-echipat – pentru aceasta. Mândria mea se interpune. Slăbiciunea mea îmi stă în cale, uneori nu reuşesc să-mi recunosc duhul de iertare. Teama îmi stă în cale; mă îngrijorez că nu mă vor înţelege copiii şi că vor crede că iertarea mea este o susţinere a comportamentului lor. Nu pot să fiu un tată mai iertător decât omul de pe lună. Dar nici nu trebuie să fiu. Pentru că Duhul lui Dumnezeu, Tatăl meu model, trăieşte în mine prin mântuirea în Cristos, eu pot, prin rugăciune şi încredere în El, să le arăt copiilor meu chipul Tatălui meu. Câteva din modalităţile în care Dumnezeu m-a făcut capabil să fac acest lucru sunt:

Înţelegerea iertării

Una din barierele în calea iertării este că nu se înţelege ce este iertarea şi ce face ea. A-mi ierta copiii nu înseamnă să ignor neascultarea lor. Nu înseamnă să le scuz comportamentul. Nu înseamnă să-i scap de pedeapsă.

Allen C. Guelzo scria în *Christianity Today:*

> A ierta... înseamnă să renunţăm în mod conştient la resentimentele noastre atunci când ni s-a greşit. Aceasta

nu implică numai controlarea sau reţinerea resentimentelor, ci şi renunţarea totală la acestea...

Iertarea înseamnă mai mult decât indiferenţa. Există câteva aspecte care nu se identifică cu iertarea, iar acestea ar putea să ne ajute să echilibrăm problema. Iertarea nu înseamnă graţiere. Iertarea este personală: se referă la impactul pe care îl are asupra ta o ofensă şi la nevoia ta de a te elibera de resentimente. Graţierea este mai degrabă legală decât personală; Ea se ocupă numai de statutul legal al ofensei, nu şi de relaţia dintre ofensator şi victimă. Iar graţierea, spre deosebire de iertare, înseamnă eliberarea unei persoane de consecinţele morale şi de pedeapsa pe care o merită...

În al doilea rând, iertarea nu înseamnă scuzarea... C. S. Lewis scria:

Este o diferenţă enormă între iertare şi scuzare. Iertarea spune: „Da, ai făcut acest lucru, dar îţi accept scuzele, nu-ţi voi aminti niciodată ce ai făcut şi relaţia noastră va fi exact aşa cum a fost înainte." Pe de altă parte, scuzarea spune: „Îmi dau seama că nu te-ai putut abţine sau că nu ai vrut să faci asta; de fapt, nu a fost vina ta." Dacă cineva nu a fost cu adevărat de vină, atunci nu este nimic de iertat. În acest sens, iertarea şi scuzarea sunt aproape diametral opuse.

Dacă acest lucru este adevărat, nu trebuie să ne fie teamă că prin iertarea noastră am tolera în vreun fel răul făcut. Iertarea nu înseamnă „a înceta să mai blamăm", ci mai degrabă „a renunţa la resentimente".[44]

A înţelege iertarea – ce este şi ce nu este ea– reprezintă un pas necesar pentru a deveni un tată care iartă.

Înfrânarea tentaţiei de a reacţiona în mod exagerat

Copiii pot uneori să ne întindă limitele la maximum, iar a-i ierta poate deveni un lucru foarte dificil, în special atunci când acţiunile lor par să aibă ca scop enervarea ta. Însă am descoperit că îmi fac şi mie şi lor un mare favor atunci când rezist tentaţiei de a reacţiona în mod exagerat.

De fiecare dată când sunt tentat să reacţionez faţă de copiii mei cu un duh aspru şi neiertător, încerc să-mi amintesc o conversaţie pe care a purtat-o un prieten de-al meu cu un soţ şi o soţie. El încerca să-i ajute pe acei părinţi să rezolve problema cu fiul lor răzvrătit, care încerca să răspundă încetul cu încetul la îndemnurile lor.

La una din întâlniri, el i-a întrebat:

– Cum s-a descurcat fiul vostru săptămâna trecută?

Ei au răspuns imediat, menţionând tot ce a fost mai rău în vinerea trecută. După ce prietenul meu i-a ascultat timp de cincisprezece minute în care i-au spus ce zi îngrozitoare au avut vineri cu fiul lor, i-a întrebat cum a fost joi. Bine. Dar miercuri? În regulă. Marţi a fost o zi proastă? Nu. Dar luni, cum s-a comportat luni? De fapt, luni a fost chiar foarte bine.

În final, prietenul meu era pregătit să îşi demonstreze ideea. O zi proastă nu neagă patru zile de comportament bun. E adevărat că vineri a fost o zi proastă. Însă nu puteau ei să observe progresul pe care l-a făcut în celelalte zile şi să nu le desconsidere din cauza unui pas înapoi în ziua de vineri? Ei au început să înţeleagă faptul că au reacţionat în mod exagerat şi că, per ansamblu, comportamentul fiului lor a înregistrat progrese faţă de trecut.

De vreme ce dragostea nu ţine socoteala greşelilor, noi putem ierta şi ne putem elibera de zilele rele, în timp ce ne concentrăm mai degrabă asupra succeselor copiilor noştri, decât asupra eşecurilor.

Ajutor de la alţii

Soţia mea, Dottie, mi-a fost un ajutor preţios în multe feluri, nu în ultimul rând în efortul meu de a deveni un tată iertător. I-am cerut lui Dottie să-mi spună când vede că mă port aspru cu copiii mei, să-mi spună când acţionez fără iertare faţă de ei. Credeţi-mă, a devenit foarte pricepută la a-mi spune lucruri de genul: „Josh, cred că-i datorezi scuze lui Katie" sau „Josh, nu crezi că ar trebui să-i spui ceva lui Heather?" Nu mi-a fost întotdeauna uşor să aud aceste cuvinte, dar ele au devenit indispensabile.

Ţineţi minte, de asemenea, că dacă le-ai permis copiilor tăi să te tragă la răspundere cu privire la modul în care te comporţi ca şi tată, ei pot să-ţi amintească, la rândul lor, intenţia ta de a fi un tată iertător. Ei ar putea să-ţi spună: "Tată, nu cred că m-ai iertat pentru că ţi-am vopsit atunci maşina sport" sau „Tată, eşti sigur că m-ai iertat pentru că ţi-am folosit peruca pentru a marca punctul de unsprezece metri?"

Amintirea propriului meu trecut

Maturizarea nu este un lucru uşor. Dacă am fi cinstiţi, toţi cei care suntem taţi ar trebui să recunoaştem că în perioada noastră de creştere am făcut la fel de multe (dacă nu mai multe) prostii sau greşeli conştiente ca şi copiii noştri. Şi noi am avut zile proaste. Am fost prost dispuşi. Am fost răutăcioşi (câteodată de-a dreptul diabolici!). Au fost momente în care pur şi simplu ne-am răzvrătit.

Niciodată nu ne-am oprit să ne gândim că Dumnezeu se va răzbuna în contul părinţilor noştri – dându-ne într-o zi propriii noştri copii, la fel de răutăcioşi şi de răzvrătiţi ca şi noi!

Iertarea este mult mai uşoară dacă ne amintim mereu de propriile noastre slăbiciuni şi eşecuri – nu doar cele din copilăria noastră, ci şi cele mai recente. Când fiul meu întârzie să vină acasă peste ora limită, de exemplu, mi-ar putea fi de folos să mă întreb dacă eu am întârziat cumva la vreo întâlnire în această săptămână (s-ar putea ca o pedeapsă să fie totuşi necesară pentru scopuri didactice, însă amintirea trecutului meu ar putea să mă ajute să-mi dezvolt un duh de iertare). Dacă fiica mea primeşte o amendă pentru depăşirea vitezei legale, faptul că-mi amintesc de ultima mea amendă în trafic ar putea să mă ajute să-i comunic mai bine iertarea mea.

Practicarea iertării

Vreau să fiu un tată care-şi iartă copiii, indiferent de cât de „mari" ar fi greşelile lor. Însă vreau de asemenea să fiu un tată care-şi iartă copiii şi în „lucrurile" mici. De fapt, am învăţat din

experienţa proprie că „practicarea" iertării în lucrurile mici, de fiecare zi, îl ajută foarte mult pe un tată să ierte în momentele de criză majoră.

Am descoperit că fiecare zi ne dă noi ocazii de a practica iertarea. De exemplu, dacă un copil vorbeşte în mod nerespectuos cu mine sau cu Dottie, îi vor corecta comportamentul, după care voi practica iertarea. Dacă copilul reacţionează în mod pozitiv la corecţie, de multe ori îi zâmbesc şi îi spun „Te-am iertat" (încerc să nu spun niciodată „O, e în regulă" sau „Nici o problemă", pentru că doresc să mă concentrez pe comunicarea iertării, nu pe aprobarea acelui comportament).

Sau, pentru a folosi un alt exemplu, dacă un copil întârzie acasă, mă folosesc de acel incident relativ minor pentru a-mi şlefui „priceperea în actul iertării". Fiind atent să nu reacţionez în mod exagerat, voi ataşa o pedeapsă potrivită pentru această greşeală (cum ar fi „Cred că luna viitoare va trebui să vii acasă mai devreme cu o oră decât de obicei") şi apoi îi voi comunica iertarea mea.

Astfel de „mici" ocazii de a practica iertarea nu mă ajută doar pe mine să le comunic (cu ajutorul lui Dumnezeu) un duh iertător, ci mă menţin de asemenea „în formă" pentru momentele mai dificile, atunci când apar crizele şi când este mai greu – şi mai necesar – să iert.

„Testarea magneţilor"

Dick Day, împreună cu care am scris cartea *How to Be a Hero to Your Kids*, a dat următorul sfat, care cred că se aplică discuţiei noastre din acest capitol:

> Atunci când încep să mă simt tensionat faţă de copiii mei, găsesc că este cel mai bine să încerc să fac un pas înapoi şi să-i văd aşa cum îi vede Dumnezeu: ca pe nişte persoane de o valoare infinită. Acest lucru mă ajută să-i pot accepta şi să-i pot ierta, chiar şi atunci când situaţia impune o disciplinare. Pot totuşi să-i accept şi să-i iert, chiar şi atunci când iau atitudine faţă de comportamentul lor.

Eu numesc acest pas înapoi „testarea magneţilor". Când doi magneţi sunt separaţi unul de altul şi nu se mai află în acelaşi câmp magnetic, ei nu au nici o influenţă unul asupra celuilalt. Însă dacă pui doi magneţi în acelaşi câmp magnetic, atunci se va întâmpla unul din două lucruri: se vor atrage unul pe altul sau se vor respinge reciproc.

Emoţiile noastre umane ne fac să ne asemănăm foarte mult cu magneţii. Noi nu avem puteri magnetice, dar avem emoţii, la fel ca şi copiii noştri. A trăi împreună ca şi familie ne plasează pe noi şi pe copiii noştri în acelaşi „câmp emoţional", iar când se întâmplă aceasta, avem de-a face cu un rezultat similar cu ceea ce se întâmplă când alăturăm doi magneţi. Se întâmplă una din două: ori ne alăturăm copilului nostru, ori reacţionăm unul faţă de altul şi ne respingem reciproc.

Ori de câte ori mă găsesc într-o situaţie tensionată cu copiii mei, îmi pun câteva întrebări dificile: „De ce este relaţia noastră sub stres? De ce reacţionez în acest fel faţă de copilul meu? De ce reacţionează copilul meu faţă de mine în acest fel?" Când lucrurile se tensionează (sau chiar mai rău) în familia ta, poţi fi sigur de două lucruri – siguranţa cuiva este ameninţată şi acceptarea copilului tău este şi ea în pericol.[45]

Desigur, ţine cont de faptul că testarea magneţilor este responsabilitatea ta, nu a copiilor. Ca şi adult, tu ar trebui să fii cel care este capabil să facă pasul înapoi – să se ridice deasupra situaţiei – şi să fie capabil să înţeleagă ce se întâmplă. Atunci, vei putea să controlezi orice mânie sau resentiment, şi dacă este cazul, să-ţi exprimi iertarea sau să o ceri, ceea ce ne conduce spre următorul punct.

Cererea personală de iertare

Am discutat o dată cu fiica mea Katie, pe când avea şaisprezece ani, şi i-am explicat că lucrez la această carte şi că am nevoie de ajutorul ei. Apoi am întrebat-o: „Îţi aminteşti de vreun moment când te-am jignit, te-am ofensat şi nu am venit la tine să-mi cer iertare?"

Ea a rămas tăcută pentru vreo cinci sau şase minute, gândindu-se. Îmi puteam imagina cum se învârt rotiţele din mintea ei, în timp ce îşi verifica jurnalul mental cu toate momentele în care i-am adresat cuvinte nesăbuite, negândite şi pline de cruzime sau în care am acţionat în aceste feluri faţă de ea în toţi aceşti şaisprezece ani. Îmi imaginam că deja începe să sorteze printre zeci de incidente, încercând să le aleagă pe cele mai potrivite pentru a mă pune în lumina cea mai proastă posibilă. Într-un final, n-am mai putut suporta suspansul. Katie încă nu spusese nimic. Am încercat să curm acea linişte agonizantă spunând:

– Dragă, spune-mi primul lucru care-ţi trece prin cap!

Ea a zâmbit.

– Ei bine, tată, a spus ea, acest lucru ar putea să-ţi fie ţie de folos, dar nu ştiu dacă va fi bun pentru cartea ta. M-a fulgerat un gând, şi anume că îmi va spune un lucru atât de oribil, încât nu va putea fi tipărit. Apoi, ea a ridicat din umeri şi mi-a spus:

– Nu-mi amintesc să se fi întâmplat aşa ceva!

Ce uşurare! Şi – (sunt sigur că ar adăuga soţia mea) – ce surprinzător!

Bineînţeles, nu vreau să sugerez că am reuşit să am un dosar impecabil ca şi tată. Sunt sigur că au existat momente în care ar fi trebuit să-mi cer iertare de la Katie şi nu am făcut-o. Însă Katie nu şi-a putut aminti nici un astfel de moment şi, ca să fiu cinstit, nici eu nu-mi amintesc. Dacă ar exista un astfel de moment, l-aş rezolva fără întârziere.

Se pare că abilitatea de a recunoaşte greşelile şi de a cere iertare este destul de rară printre părinţii creştini. Un sondaj recent printre copiii bisericii (care a generat campania „Right from Wrong") a arătat că 37% dintre copiii întrebaţi – mai mult decât unul din trei – au spus că rareori sau *chiar niciodată* şi-au auzit părinţii recunoscând că nu ar fi avut dreptate sau că ar fi greşit; se pare că şi mai puţini îşi cer vreodată iertare de la copiii lor. Nu e de mirare că pruncii noştri îşi recunosc cu greutate greşelile! Nu e de mirare că pruncii noştri nu reuşesc să se identifice cu părinţii lor! Nu e de mirare că adolescenţii noştri se luptă cu stima de sine – se pare că părinţii lor sunt perfecţi!

Cât de binecuvântat este copilul al cărui tată are răbdare cu păcatele lui şi care nu întârzie să ierte, al cărui tată nu-şi aminteşte mereu de greşelile din tecut. Un astfel de tată poate să întipărească mai uşor şi mai din plin înţelepciune, smerenie şi maturitate în copiii săi. Un astfel de tată poate să dezvolte mai uşor şi mai din plin respect faţă de sine şi încredere în sine în copiii săi. Un astfel de tată poate să crească mai uşor şi mai din plin copii care sunt la rândul lor iertători şi răbdători cu cei din jurul lor. Un astfel de tată poate să reflecte mai uşor şi mai din plin chipul Tatălui său ceresc şi, făcând aceasta, să-i atragă şi pe copiii săi la Tatăl model.

PENTRU MEDITAŢIE, DISCUŢIE ŞI ACŢIUNE

1. În ce măsură ai fost un tată iertător în trecut? Încercuieşte afirmaţia de mai jos care descrie cel mai bine modul în care ai procedat în trecut:
   - ✘ Am fost un tată iertător.
   - ✘ Am ezitat să iert.
   - ✘ I-am iertat uneori pe copiii mei.
   - ✘ I-am iertat rareori pe copiii mei.
   - ✘ Nu i-am iertat niciodată pe copiii mei.

2. În spaţiul de mai jos, descrie dacă şi cum s-a manifestat iertarea în familia în care ai crescut. Ce anume se aseamănă cu experienţa familiei tale actuale? Ce anume s-a schimbat?

   ____

   ____

   ____

3. Ce poţi face *săptămâna aceasta* pentru a le comunica mai eficient iertarea copiilor tăi? Fii specific şi menţionează câteva idei mai jos:

   ____

   ____

   ____

4. Există situaţii pentru care trebuie să-ţi ceri iertare de la copiii tăi? Dacă da, care sunt acestea şi când le vei cere iertare?

   ____

   ____

   ____

Capitolul

12

Tatăl şi respectul

Se spune despre arhiepiscopul Tillotson, pe când era arhiepiscop de Canterbury (o poziţie de autoritate şi prestigiu) că, pe când era acasă într-o după-amiază, a fost căutat de cineva la uşă.

Unul din slujitorii arhiepiscopului a răspuns la uşă şi a dat cu ochii de un bătrân, oarecum murdar, un om de rând din Yorkshire, care a întrebat dacă „John Tillotson" era acasă. Slujitorul, şocat de insolenţa cu care bătrânul s-a referit la distinsul arhiepiscop de Canterbury, l-a certat pe vizitator şi l-a alungat din faţa casei, scuturându-şi mâinile după plecarea străinului, de parcă ar fi dus afară gunoiul.

Arhiepiscopul a recunoscut totuşi vocea străinului şi a dat fuga la uşă chiar în momentul în care slujitorul o închidea. El a lipit uşa de perete şi a strigat, spre uimirea tuturor slujitorilor: „Este tatăl meu preaiubit!"

Preotul respectat a fugit pe cărare până unde se oprise tatăl său, a căzut în genunchi în faţa acestuia şi i-a cerut binecuvântarea.

Deşi arhiepiscopul Tillotson ajunsese într-o poziţie de mare

onoare în ierarhia bisericii, el totuşi îşi iubea şi îşi respecta tatăl, chiar dacă acesta părea a fi doar un om de rând din Yorkshire. Această manifestare a respectului nu a reflectat doar caracterul său, ci şi caracterul tatălui său.

Un astfel de copil vreau să cresc şi eu şi un astfel de tată vreau să fiu şi eu. Vreau să câştig respectul copiilor mei. Vreau ca ei să mă respecte. Vreau să-şi respecte mama. Vreau să îi respecte pe cei mai în vârstă. Vreau să respecte autoritatea. Vreau să se respecte pe ei înşişi.

Un astfel de ideal nu este nerealist. Sunt convins că este posibil. Dar cred că motivul pentru care un astfel de respect este atât de rar azi este deoarece aceşti copii sunt în mare măsură produsul celor nouă calităţi ale unui tată despre care am discutat în această carte. Taţii îşi câştigă respectul soţiilor şi copiilor lor fiind modele de iubire, de acceptare, de puritate, de adevăr, de credincioşie, de prietenie, de iertare şi aşa mai departe. Fiecare din aceste calităţi demonstrează respectul unui tată şi *demonstrează* că este demn de respect.

Respectul curge *spre* – şi *dinspre* – un tată care este asemenea Tatălui ceresc.

Imaginea unui tată

Biblia abundă în îndemnuri de a respecta. Copiii sunt îndemnaţi să-şi respecte părinţii; Biblia ne porunceşte să „ne cinstim mama şi tatăl" (Exod 20:12). Ni se cere să „cinstim pe bătrân" (Levitic 19:32). Ni se spune să „fim supuşi stăpânirilor celor mai înalte" (Romani 13:1). Iar apostolul Pavel l-a îndemnat pe Timotei ca „prezbiterii (sau bătrânii) cari cârmuiesc bine, să fie învredniciţi de îndoită cinste" (1 Timotei 5:17).

Biblia ne porunceşte să arătăm respect faţă de cei din jur pentru că acest lucru este bun; există ceva respectabil în fiecare dintre noi, ceva care vine din natura lui Dumnezeu Însuşi. „Dumnezeu este Duh şi în El este viaţa", spune Biblia (Ioan 4:24; Ioan 1:4), iar această parte a naturii Sale este comună tuturor fiinţelor umane, pentru că „Domnul Dumnezeu... i-a suflat în nări suflare (*ruach*, ‚duh') de viaţă, şi omul s-a făcut astfel un

suflet viu" (Geneza 2:7). Oamenii sunt făcuţi după chipul lui Dumnezeu (Geneza 1:26-27); ei sunt duhuri nemuritoare, create cu demnitate şi cu scop. Fiecare fiinţă umană, astfel, este demnă de respect, pentru că el sau ea reprezintă o reflecţie a lui Dumnezeu, care dă viaţă şi suflare tuturor oamenilor.

Pe lângă un respect fundamental pentru fiecare fiinţă umană, ni se porunceşte să-i respectăm şi să ne supunem celor aflaţi în autoritate peste noi, „căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu. Şi stăpânirile cari sunt, au fost rânduite de Dumnezeu" (Romani 13:1). Respectul acordat conducătorilor civili şi liderilor bisericeşti este o recunoaştere a autorităţii lui Dumnezeu peste înteaga creaţie.

În mod surprinzător, Dumnezeu nu ne porunceşte doar să-i respectăm pe alţii, ci El Însuşi ne respectă. El ne-a creat „după chipul Său". Din acest motiv, El ne tratează cu demnitate şi cu mult mai mult respect decât merităm:

> *„Ce este omul, ca să Te gândeşti la el? Şi fiul omului, ca să-l bagi în seamă? L-ai făcut cu puţin mai prejos decât Dumnezeu, şi l-ai încununat cu slavă şi cu cinste.*
>
> Psalmul 8:4-5

Dumnezeu este un Tată respectuos. De asemenea, El este un Tată care este vrednic de cel mai înalt respect. Un astfel de tată vreau să fiu. O, ştiu că nu sunt – şi nici nu voi fi vreodată – vrednic de respect, aşa cum este şi El. Dumnezeu este sfânt şi atotputernic, eu sunt păcătos şi slab. Dar prin jertfa Fiului Său şi prin lucrarea Duhului Său cel Sfânt, eu pot să îi arăt chipul în lucrarea mea ca şi tată pentru copiii mei. Aceasta va necesita o dependenţă de El, prin rugăciune şi Cuvânt. Această lucrare va fi facilitată şi prin atenţia acordată următoarelor abilităţi:

Manifestarea respectului

Cum îi tratezi pe părinţii *tăi*? Cum discuţi despre alţii în prezenţa tinerilor? Manifeşti respect pentru soţia ta? Pentru superiorii tăi? Pentru liderii din biserică? Pentru colegii de la serviciu? Pentru legile rutiere? Legile locale? Creaţia lui Dumnezeu?

Una din cheile pentru a deveni un tată care este vrednic de respect este să fi un tată care *arată* respect, la fel cum Dumnezeu Tatăl nu doar ne porunceşte să respectăm pe alţii, ci ne respectă şi El. Exemplificarea atitudinilor şi acţiunilor pline de respect pentru tinerii din viaţa ta le va arăta în mod concret cum trebuie manifestat respectul.

A arăta respect include şi a ne trata proprii copii cu respect. Unii adulţi consideră că respectul este o stradă cu sens unic; însă şi copiii sunt creaţi după chipul lui Dumnezeu. Am văzut taţi care şi-au brutalizat copiii după ce au avut performanţe slabe pe terenul de sport. Am văzut taţi care şi-au dat ochii peste cap la o afirmaţie nevinovată a copilului lor. Am văzut taţi care şi-au insultat copiii sau care i-au înjurat. Am văzut taţi care vorbeau cu fiul lor de şaptesprezece ani de parcă ar fi avut şase ani.

Calea spre respect porneşte de la picioarele noastre, dragi taţi. Începe cu a-i vedea pe copiii noştri prin ochii lui Dumnezeu şi a-i trata în mod onorabil. Aceasta înseamnă să cerem părerea copiilor noştri şi să le ascultăm răspunsurile. Înseamnă să le spunem „te rog" şi „mulţumesc" copiilor noştri, la fel cum am face cu oricine altcineva. Înseamnă să arătăm respect *tuturor* – chiar şi copiilor noştri – şi să-i tratăm ca pe nişte copii ai lui Dumnezeu, pentru că ei sunt copii ai lui Dumnezeu.

Definirea respectului

Copiilor li se spune să se poarte respectuos, fără a înţelege ce este respectul. Părinţii lor nu le-au definit niciodată respectul.

Definirea respectului constă în a-i face pe copii să înţeleagă poruncile biblice de a respecta *toate* fiinţele umane, în mod special părinţii, bătrânii şi autorităţile guvernamentale şi bisericeşti. De asemenea ar putea consta în explicarea bunelor maniere, cum ar fi adresarea persoanelor în vârstă cu apelativul „domnule" sau „doamnă", deschiderea uşii pentru a da întâietate altcuiva – ca şi modalităţi de comunicare a respectului faţă de alte persoane.

Îmi amintesc o ocazie în care am mers cu Sean la un centru

comercial. Eram prinşi într-o discuţie când am ajuns în parcarea centrului comercial şi am parcat maşina cam în grabă.

Când am fost aproape ieşit din maşină, mi-am dat seama că parcasem la mijloc între doua spaţii de parcare, în loc să fi parcat într-un singur spaţiu. Pentru o secundă am fost tentat să las maşina unde o parcasem, pentru că eram destul de grăbiţi. Dar apoi mi-am spus: *Nu, asta ar însemna că altcineva va trebui să meargă mai mult pe jos până la magazin, pentru că nu a găsit un loc de parcare – ce fel de exemplu aş fi pentru fiul meu?*

I-am spus lui Sean să rămână în maşină. După ce am parcat din nou maşina, am prins ocazia de a-l învăţa ceva pe Sean:

– Fiule, i-am spus eu, ştii de ce parchez din nou?

– De ce, tată? a întrebat el.

– Ei bine, am spus eu, poţi să observi că nu am parcat prea bine de prima dată. De fapt, am ocupat două locuri de parcare. Ar fi nepoliticos să las maşina parcată aşa. Altcineva s-ar putea să nu găsească un alt loc de parcare şi va trebui să meargă mult mai mult pe jos până la magazin.

Am folosit acea ocazie pentru a defini respectul pentru fiul meu şi pentru a-l ajuta să înţeleagă cum arată un comportament respectuos.

Dezvoltarea respectului de sine

Un obicei sănătos de a-i respecta pe alţii începe cu respectul de sine. Tânărului care nu se respectă pe sine îi va fi foarte dificil să-şi respecte mama şi tatăl, profesorii, pastorii sau oricine altcineva. Taţii pot să ajute la dezvoltarea respectului de sine în copii, comunicându-le următoarele:

Te respect pentru că ai fost creat după chipul lui Dumnezeu. Este adevărat că păcatul a desfigurat şi a întunecat acest chip. Cu toate acestea, fiecare copil este vrednic de respect pentru că el sau ea reflectă chipul lui Dumnezeu.

Te respect pentru că eşti un membru (sau un potenţial membru) - împreună cu mine - în familia eternă a lui Dumnezeu. Creştinii sunt numiţi de apostolul Pavel ca „lucrare a lui Dumnezeu"[46]. Cuvântul folosit de apostolul Pavel pentru „lucrare" este

poiema, un cuvânt care era folosit în mod special pentru a se referi la capodopere valoroase (de la care vine cuvântul englezesc „poem"). Cu alte cuvinte, copilul dumneavoastră este „poemul" lui Dumnezeu, capodopera Lui, opera Sa de artă preţioasă.

Te respect pentru că-mi îmbogăţeşti viaţa. Conform Psalmului 127:3 , copiii sunt un dar special de la un Tată ceresc iubitor. A recunoaşte că copiii noştri ne îmbogăţesc viaţa nu este un adevăr abstract; ei, mai mult decât oricine, ne pot provoca să devenim omul cel mai bun care putem fi prin harul lui Dumnezeu. Copiii învaţă de la noi, dar ne şi învaţă. Ştiţi ce i-am spus lui Sean cu ocazia acelei călătorii la centrul comercial pe care am menţionat-o mai devreme, când am parcat atât de rău? I-am spus ceva de genul: „Sean, eşti cu adevărat special pentru mine. Vreau să ştii că eu consider că este un mare privilegiu să-ţi fiu tată. Sunt unul dintre cei mai norocoşi oameni de pe pământ" (nici nu mă mir că nu a observat cât de prost am condus).

Te respect pentru unicitatea ta, pentru personalitatea ta, pentru talentele şi darurile tale. Fiecare fiinţă umană – tânăr sau bătrân – are nevoie de un sentiment al apartenenţei, un sentiment al valorii de sine, al competenţei. Ascultaţi ce spune o tânără despre părinţii ei.

> Când am început să mă gândesc la ce anume au făcut [părinţii mei] bine, faptul că ne-au apreciat ca şi indivizi cu daruri diferite a ieşit în evidenţă în mintea mea.
>
> Sora mea şi cu mine ne-am descurcat bine din punct de vedere academic, ne plăcea mult să învăţăm şi să scriem eseuri. Celor doi fraţi ai noştri le plăcea scrisul, actoria, arta şi poezia. Le plăcea să creeze. Toţi am fost încurajaţi să învăţăm, să ne dezvoltăm deprinderi bune de studiu, să ne descurcăm bine la şcoală. În acelaşi timp, ne simţeam cu adevărat liberi, pentru că părinţii noştri refuzau să pronunţe judecăţi de valoare asupra priceperii noastre. [Părinţii mei] aveau o orientare înspre studiu, de exemplu, însă ei au acceptat darurile creative ale băieţilor cu la fel de multă laudă şi încurajare ca şi oricare altă realizare academică.[47]

O astfel de atitudine, comunicată copiilor, poate contribui în mod semnificativ la un nivel sănătos al respectului de sine.

Respectul pentru soţia ta

Câţiva ani în urmă, când fiica noastră cea mare, Kelly, avea unsprezece ani, ea şi Dottie au trecut printr-o perioadă dificilă, în care se călcau pe nervi una pe cealaltă. Kelly începuse să o irite pe mama ei şi să îi vorbească destul de nerespectuos.

După ce am observat ce se întâmplă de câteva ori, am decis că această situaţie nu mai poate continua. Am luat-o pe Kelly de umeri, am întors-o cu blândeţe spre mine şi i-am spus:

– Domnişoară, ai putea să-i vorbeşti mamei tale în felul acesta, dar nu îţi voi permite niciodată să-i vorbeşti astfel soţiei mele! O iubesc pe această femeie şi nu o voi proteja doar de cei din afara familiei, ci o voi proteja şi de voi, copiii mei. Să nu mai vorbeşti niciodată în felul acesta cu soţia mea!

Kelly a clipit din ochi, a mormăit ceva şi a plecat. Însă rezultatele acelui discurs au fost imediate. Data următoare când a început să facă remarci la adresa lui Dottie, a tresărit, s-a uitat la mine şi a zis:

– Ah, nu pot să-i vorbesc astfel soţiei tale, nu-i aşa?

– Nu, Kelly, nu poţi, i-am răspuns eu făcându-i din ochi.

Bineînţeles, copiii învaţă respectul acasă şi a le permite să vorbească nerespectuos cu mama lor i-ar învăţa exact opusul a ceea ce doresc să înveţe.

Respectul dintre fraţi

Fraţii şi surorile pot fi cei mai buni prieteni, pot fi duşmani înverşunaţi sau chiar ambele, în funcţie de circumstanţe, vârste, momentele zilei sau de dispoziţia lor. Fraţii şi surorile pot fi surprinzător de iubitori unii cu alţii şi pot fi de o cruzime şocantă unii cu alţii.

Diferenţele şi neînţelegerile pot fi inevitabile între fraţi şi surori, însă lipsa de respect nu trebuie tolerată niciodată. Un tată înţelept nu va permite injuriile, insultele şi remarcile nemiloase,

explicându-le că acestea contrazic standardelor biblice ale lui Dumnezeu. Dr. James Dobson menţionează limitele de respect pe care le aplică în familia sa:

1. Nici un copil nu are voie să îl batjocorească pe altul într-un mod distructiv. Punct!
2. Camera fiecărui copil (sau parte din cameră dacă ei împart aceeaşi cameră) reprezintă teritoriul lui privat.
3. Copilul mai mare nu are voie să-l necăjească pe cel mai mic.
4. Copilul mai mic nu are voie să-l hărţuiască pe cel mai mare.
5. Copiii nu sunt obligaţi să se joace împreună dacă preferă să fie singuri sau să petreacă timp cu prietenii lor.
6. Vom media orice conflict real cât mai repede posibil, fiind atenţi să dăm dovadă de imparţialitate şi corectitudine extremă.[48]

Folosirea momentelor cu potenţial didactic

Taţii eficienţi caută orice ocazie pentru a comunica înţelepciune şi înţelegere, folosesc acele momente potrivite pentru a-şi învăţa copiii şi se folosesc de fiecare amănunt cu valoare didactică oferit de acestea.

Conversaţiile tematice de la cină pot stimula gândirea şi pot planta sămânţa adevărului în copiii noştri. Aceasta presupune, desigur, ca întreaga familie să ia cina împreună în mod regulat. Dacă aceasta nu se întâmplă, de ce nu aţi începe s-o faceţi? Aceste momente – cu televizorul şi combina muzicală închise – asigură ocazii minunate de a discuta despre respect. Dacă familia ta nu ia cina împreună în mod regulat, gândeşte-te să instituieşti aceasta tradiţie din nou.

Profită de o călătorie la mall sau de timpul petrecut cu un copil muncind la un proiect de-al său, pentru a discuta despre importanţa respectului. Să nu-ţi fie teamă să-ţi întrebi copilul cum ai putea să-i arăţi mai mult respect. Ai putea sugera o modalitate sau două prin care copilul tău să fie mai respectuos.

Încearcă să ieşi cu fiecare copil la o „întâlnire", după cum am menţionat mai înainte în această carte, pentru a-l învăţa pe el sau pe ea cum trebuie să-l trateze în mod respectuos pe un membru de sex opus – şi cum să accepte gesturile respectuoase. Dacă observi că un copil nu este respectuos cu mama sa când eşti într-un magazin, foloseşte acea ocazie pentru a porni o conversaţia cu adolescentul tău pe drumul de întoarcere. În loc să eviţi seriale de televiziune cu copii obraznici cu părinţii lor, urmăreşte aceste seriale împreună cu copiii, cu scopul de a-i întreba în timpul reclamelor dacă comportamentul nerespectuos face ca personajul să fie nostim sau atrăgător (şi fii pregătit pentru răspunsuri oneste!).

Vreau să fiu un tată care se aseamănă cu Tatăl meu ceresc, pentru că ştiu că un tată care arată respect, va fi respectat. Şi mai ştiu că un astfel de tată este mai predispus să crească copii care respectă autoritatea, care se respectă pe ei înşişi, care îşi respectă fraţii, surorile şi prietenii. Ştiu că un astfel de tată este mai predispus să crească fete care vor spune într-o zi: „Vreau să mă mărit cu cineva care se aseamănă cu tatăl meu, un om pe care să-l admir şi să-l respect." Ştiu că un astfel de tată este mai predispus să crească fii care vor spune într-o zi: „Vreau să fiu ca tine, tată". Ştiu că un astfel de tată este mai predispus să crească nişte copii care să câştige respectul prietenilor, al familiei, al colegilor, al angajatorilor şi – într-o zi – al propriilor lor copii. Un astfel de tată îmi doresc să fiu. Şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, voi fi un astfel de tată.

Pentru meditaţie, discuţie şi acţiune

1. Stabileşte priorităţile cu privire la secţiunile acestui capitol, în funcţie de strategia pe care o consideri a fi cea mai urgentă şi mai importantă în familia ta în acest moment (marchează-le de la 1 la 6, 1 fiind domeniul care necesită cea mai mare atenţie):
   ____ Manifestarea respectului
   ____ Definirea respectului
   ____ Dezvoltarea respectului de sine
   ____ Respectul pentru soţia ta
   ____ Respectul între fraţi şi surori
   ____ Folosirea momentelor cu valoare didactică

2. În spaţiul de mai jos, scrie mai multe moduri în care poţi arăta mai mult respect faţă de alţii (părinţi, soţie, superiori, lideri bisericeşti etc.):

   ____

   ____

3. În spaţiul de mai jos, scrie mai multe moduri în care poţi arăta mai mult respect faţă de copiii tăi:

   ____

   ____

*4. Scrie trei paşi specifici pe care îţi propui să-i faci pentru a dezvolta atitudini şi acţiuni respectuoase în tine şi în copiii tăi:

   ____

   ____

Apoi, transformă aceşti paşi în acţiuni specifice şi măsurabile şi transferă-le în agenda ta zilnică.

Capitolul

13

Un tată după inima lui Dumnezeu

Samuel, profetul lui Dumnezeu, a făcut ce I s-a spus să facă. A vizitat familia lui Isai, un păstor din Betleem şi i-a studiat fiii, ca un general care-şi trece trupele în revistă. L-a văzut mai întâi pe Eliab şi s-a gândit: *Acesta trebuie să fie! Uite-te la el. E un bărbat adevărat. Are tot ce-i trebuie – e puternic, e mare, e inteligent şi arată bine.*

Însă Dumnezeu a zis: „Nu. Nu la El m-am gândit."

Privirea lui Samuel s-a oprit atunci asupra lui Abinadab, iar profetul a crezut că înţelege ce vrea Dumnezeu. *Nu-i la fel de mare ca Eliab, dar e un candidat pe cinste, asta-i sigur. Pot să mi-l imaginez conducând trupele în luptă fără nici o urmă de frică pe faţa lui.*

Însă Dumnezeu a zis: „Treci mai departe, Samuel, n-avem toată ziua la dispoziţie."

Aşa că Samuel s-a uitat la al treilea fiu al lui Isai, Şama. Însă Samuel a simţit răspunsul lui Dumnezeu înainte să-l audă: „Nu, nici acesta!"

Samuel i-a trecut în revistă pe toţi cei şapte fii pe care Isai i-a prezentat cu mândrie în faţa profetului Domnului, iar

Dumnezeu a spus nu la fiecare. Samuel a început să se întrebe: *Doamne, ne-am încurcat cumva noi firele de comunicare? Ai vrut să spui Isai din Betleem, nu-i aşa?*

Într-un final, Samuel l-a întrebat pe Isai:

– Aceştia sunt toţi fiii tăi?

Isai a răspuns printr-o ridicare din umeri şi a făcut un semn cu mâna.

– Mai este cel mai mic, însă paşte oile.

– Trimite după el, a spus Samuel cu o autoritate pe care numai un profet al lui Dumnezeu şi-o putea asuma.

Aşa că Isai a trimis după fiul lui cel mai mic, David.

Când Samuel l-a văzut pe băiat apropiindu-se a avut senzaţia că un curent electric îi trece prin tot corpul şi L-a simţit mai degrabă decât L-a auzit pe Domnul spunând:

– Scoală-te şi unge-l; el este alesul. În acea zi, Samuel l-a uns pe David ca succesor la tronul regal al Israelului.

Noul rege nu era a fost alegere evidentă. Fraţii lui mai mari erau războinici dovediţi, conducători încercaţi. Fiecare dintre ei era mai mare, mai puternic şi mai învăţat decât cel pe care Dumnezeu l-a ales să fie rege. Însă calificarea lui David fusese anunţată mult mai devreme, înainte ca regele Saul să îi învingă pe filisteni şi pe amaleciţi, înainte ca acesta să-l fi mâniat pe profetul Domnului, înainte de neascultarea de Dumnezeu la Gilgal. Samuel i-a spus regelui că „Domnul Şi-a ales un om după inima Lui şi Domnul l-a rânduit să fie căpetenia poporului Său" (1 Samuel 13:14).

David nu a devenit rege pentru că a fost înalt, pentru ştiinţa lui militară sau pentru că a fost inteligent. El a devenit rege pentru că a fost un om după inima lui Dumnezeu. A fost calificat să conducă poporul Israel din cauza relaţiei lui cu Dumnezeu, din cauză că era apropiat de Dumnezeu.

Un om după inima lui Dumnezeu. Un astfel de om vreau să fiu şi eu. Un astfel de *tată* vreau să fiu şi eu. Vreau să fiu un tată după inima lui Dumnezeu. Vreau să am o inimă asemănătoare cu a Tatălui ceresc, să fiu un model pentru copiii mei. Să fiu un model în ce priveşte dragostea şi acceptarea necondiţionată a Tatălui. Vreau să-i reflectez sfinţenia şi puritatea. Vreau să fiu un

tată cinstit şi vrednic de încredere. Vreau să fiu un adăpost şi un refugiu pentru copiii mei, la fel cum este Tatăl pentru copiii Săi. Vreau să fiu un prieten pentru copiii mei, aşa cum este El. Vreau să-mi disciplinez copiii după voia lui Dumnezeu. Vreau să-mi iert copiii la fel ca El. Vreau să câştig respectul copiilor mei şi vreau ca ei să-şi câştige respectul celorlalţi.

A fi tată este o slujbă dificilă şi complexă pentru orice generaţie, însă Jerry Adler sugerează în *Newsweek* că „pe parcursul unei singure generaţii a fi tată (sau mamă) a devenit de două ori mai greu".[49] El citează pretenţiile şi aşteptările tot mai mari pe care societatea (şi taţii înşişi) le pun pe umerii taţilor în zilele noastre.

Cu siguranţă, a fi un tată în secolul al XXI-lea este o provocare care face apel la toate resursele unui bărbat şi care îi întinde imaginaţia la limită. Însă dacă ai hotărât să fii un tată după inima lui Dumnezeu, nu eşti limitat de propriile tale resurse sau de propria ta imaginaţie. De fapt, nu eşti limitat deloc, pentru că Dumnezeu este resursa ta şi El este gata oricând „să îngrijească de toate trebuinţele voastre, după bogăţia Sa, în slavă, în Isus Cristos"[50]. Iar El o face din ce în ce mai mult, pe măsură ce te confrunţi cu slujba pe care o ai ca tată, cu un optimism cu adevărat biblic.

Atitudinea corectă

Cuvântul lui Dumnezeu ne învaţă că ceea ce gândeşte un om în inima lui, aceea şi este. Atitudinea ta mentală te determină fie să mergi înainte cu optimism, ca un vapor puternic care despică valurile oceanului, fie să eziţi, privind orice problemă ca pe un duşman care încearcă să-ţi torpileze vasul. O atitudine mentală pozitivă este crucială pentru a te putea descurca în circumstanţele unice şi limitările personale care-ţi stau în cale atunci când îţi îndeplineşti rolul de tată.

Dacă nu ai făcut aceasta încă, ia acum decizia de a înfrunta rolul de tată cu un optimism cu adevărat biblic. Apostolul Pavel a spus: „Pot totul în Cristos, care mă întăreşte" (Filipeni 4:13). „Totul" include şi a fi un tată eficient, după voia lui Dumnezeu, în situaţii solicitante.

Biblia spune că Tatăl nostru iubitor supraveghează fiecare aspect al vieţii noastre. El ne cunoaşte circumstanţele şi vrea să folosească acele situaţii pentru a ne întări şi a ne stimula, ca să ajungem la statura deplină de bărbaţi ai lui Dumnezeu. Aşa că, indiferent de obstacole, limitări sau dificultăţi, priveşte-le ca pe nişte ocazii de a creşte. Sunt convins că rolul de tată este unul din principalele moduri folosite de Domnul pentru a-i aduce pe bărbaţi la maturitate. Iată un motiv suficient pentru a fi optimist.

De multe ori, atitudinea noastră mentală nu este pe atât de pozitivă pe cât ar putea fi, pentru că ne gândim la rolul de părinte în termenii responsabilităţii *mele*, a priceperii *mele*, a cunoaşterii *mele*. Noi pierdem din vedere angajamentul lui Dumnezeu de a participa în fiecare aspect al vieţii noastre. Dar dacă ne gândim în termenii căutării înţelepciunii *Sale*, puterii *Sale*, iubirii *Sale*, răbdării *Sale*, compasiunii *Sale*, perspectiva noastră se schimbă. Doar Duhul Lui poate crea calităţile şi priceperea de care avem nevoie pentru a deveni taţi după inima Lui. Partea noastră este să umblăm cu El prin experienţa de a fi tată, invitând şi anticipând zilnic participarea Sa activă şi plină de credincioşie.

Să rezumăm aceste gânduri în patru afirmaţii:

1. Atitudinea mea mentală pozitivă îmbunătăţeşte mult eficienţa mea ca şi tată.
2. Calitatea de tată este o ocazie pentru o creştere semnificativă în propria mea viaţă.
3. Provocările rolului de tată mă fac să descopăr vastitatea şi realitatea naturii şi a resurselor lui Dumnezeu pentru propria mea viaţă.
4. Este posibil să fii un tată după inima Tatălui!

Înfruntarea problemelor speciale

Rolul de tată poate fi o muncă incredibil de grea. Poate fi chiar dureroasă. Însă dificultatea şi durerea chemării de a fi tată nu este ceva de temut. Indiferent de provocările specifice cu care s-ar putea să te confrunţi, indiferent de modul în care ţi-ai trăit

copilăria, indiferent de slăbiciunile pe care le ai, poţi trăi puterea lui Dumnezeu de a-I reflecta chipul – chipul Tatălui – în şi prin tine.

Mulţi taţi se confruntă cu situaţii care sunt atât de intense şi de solicitante, încât merită să le discutăm aici. S-ar putea să te afli într-o situaţie dificilă din cauza alegerilor pe care le-ai făcut; s-ar putea să te simţi copleşit de circumstanţele aflate în afara controlului tău. În orice caz, pentru a fi un tată eficient, va trebui să abordezi problema cu onestitate şi să faci schimbările necesare.

Tatăl epuizat

În generaţia bunicilor noştri, bărbaţii munceau fizic. Astăzi, munca unui bărbat este mai probabil să fie solicitantă din punct de vedere mental şi emoţional. El se confruntă cu termene limită, cu presiunea de a împlini norma săptămânală sau lunară şi cu stresul asociat cu o lume electronică şi care trăieşte în pas alert. Dacă eşti ca şi alţi taţi, probabil vii acasă după o zi de muncă, epuizat din punct de vedere mental şi emoţional, gândindu-te încă la ce s-a întâmplat în ziua respectivă şi la ce se va întâmpla mâine. Iar mulţi dintre noi lucrează peste patruzeci de ore pe săptămână. În multe cazuri, ne rămân puţine rezerve pentru a mai fi şi părinţi.

Pe lângă slujbele noastre, majoritatea dintre noi avem şi alte interese care intră în competiţie cu familiile noastre pentru a ne ocupa timpul. Sportul, hobby-urile, întreţinerea casei, activităţile bisericeşti, implicarea în comunitate şi o mulţime de alte activităţi care se grăbesc să ne răpească atenţia.

Dacă eşti un tată supraaglomerat, ai o problemă de două ori mai mare. În primul rând, trebuie să-ţi *reevaluezi personalitatea şi priorităţile.* Poate te simţi mai semnificativ sau chiar mai în siguranţă dacă eşti ocupat. Eşti supraaglomerat *pentru că vrei să fii aşa?* Nu ai reuşit să stabileşti priorităţile pentru a determina (dintr-o perspectivă creştină) ce este cel mai important în viaţa ta? S-ar putea să nu-ţi placă să abordezi aceste întrebări. Ele s-ar putea chiar să fie o ameninţare pentru tine. Însă este important

să înţelegi că ignorarea acestor întrebări s-ar putea să provoace daune ireparabile în relaţiile pe care le ai cu copiii tăi.

Priorităţile unui bărbat sunt supuse unui test serios când i se oferă o avansare avantajoasă la slujba lui, avansare care intră în conflict cu nevoile membrilor familiei sale. Ray a fost un astfel de bărbat. La o întâlnire de bărbaţi, el a povestit următorul incident:

„Vicepreşedintele companiei m-a chemat în biroul lui şi mi-a spus că urmează să fiu promovat într-o funcţie nouă. Aceasta însemna că familia noastră trebuie să se mute în alt oraş şi că eu voi avea responsabilităţi suplimentare. Iniţial m-am bucurat foarte mult pentru că nu puteam rezista tentaţiei unei noi provocări.

La fel ca la fiecare decizie importantă din viaţa mea, am început să caut călăuzirea lui Dumnezeu. Când am adus înaintea Lui această ocazie, El m-a ajutat să-mi dau seama că ea nu ar fi fost sănătoasă pentru familia mea. Relaţia mea cu fiii mei este atât de împlinitoare, încât am ştiut că nu o pot pune pe locul doi.

A fost greu să refuz promovarea, ştiind că s-ar putea să nu mai existe o altă şansă. Însă în inima mea am ştiuit că am luat decizia corectă."

Iată un bărbat după inima lui Dumnezeu! Decizia lui Ray a reflectat priorităţi după voia lui Dumnezeu şi el încă mai culege roadele.

A doua provocare pentru un tată ocupat este să *muncească inteligent*. De exemplu, Neil este un comis voiajor care călătoreşte în statul lui. De mult ori trebuie să lipsească de acasă de luni până vineri. Când Neil are o astfel de săptămână, el se asigură că sâmbăta este ziua familiei. Copiii lui abia aşteaptă acea zi pentru că ştiu că atunci vor avea parte de toată atenţia tatălui lor.

Tatăl inteligent care este ocupat caută modalităţi prin care să folosească la maxim timpul limitat pe care-l are la dispoziţie. O plimbare de douăzeci de minute cu fiica ta poate să conteze foarte mult dacă îi dai toată atenţia în acele momente. Douăzeci de minute de baschet în curte, unu la unu cu fiul tău înainte de cină pot să fie la fel de bune pentru relaţia voastră, ca şi pentru

inima şi talia ta. A lua cina în familie în mod regulat – cu televizorul şi telefonul oprite – poate fi un refugiu de conversaţie caldă şi plină de bucurie pentru fiecare membru al familiei.

S-ar putea să fie nevoie de un efort în plus, de schimbarea unor priorităţi, însă un tată ocupat poate să fie totuşi un tată după inima lui Dumnezeu.

Tatăl divorţat

Poate că rolul tău de tată a fost afectat de un divorţ. Divorţul slăbeşte – şi câteodată chiar distruge – relaţia dintre tată şi copil. În majoritatea cazurilor, copiii continuă să trăiască cu mama lor. Dacă o mamă divorţată este plină de amărăciune şi de ostilitate faţă de tatăl copiilor, relaţia acelui tată cu copiii lui poate fi chiar şi mai tensionată. Mulţi taţi găsesc că este greu să menţină o relaţie semnificativă cu copiii lor din cauza frecvenţei scăzute a contactelor.

Un avertisment esenţial pentru taţii şi mamele divorţate: să nu-i puneţi niciodată pe copii în mijlocul problemelor voastre. Dacă un părinte îşi exprimă resentimente faţă de celălalt părinte, copilul va face probabil acelaşi lucru.

Prietenul meu Dick Day, un consilier în probleme de familie, căsătorie şi copii, mi-a spus odată că o femeie divorţată a venit la el pentru a discuta despre fiica ei de treisprezece ani. Tatăl părăsise familia pe când mama era însărcinată cu această fetiţă, iar acum adolescenta era plină de amărăciune faţă de tatăl ei. Dick a întrebat-o pe mamă cât timp a petrecut fiica ei cu tatăl în cei treisprezece ani. Ea a estimat aproximativ două luni. Dick a confruntat-o imediat pe mamă:

– Sentimentele pe care le are fiica dumneavoastră faţă de tatăl ei nu ar fi putut să apară în urma celor două luni petrecute împreună cu el. Bănuiesc că aceste sentimente faţă de tatăl ei au venit de la dumneavoastră, nu din experienţa ei.

Femeia s-a dus acasă pentru a se gândi la acest lucru, întorcându-se apoi săptămâna următoare.

– Aveţi dreptate, i-a spus ea lui Dick. Eu i-am băgat în cap

fiicei mele propriile mele resentimente şi asta i-a făcut rău. Trebuie să fiu mai pozitivă cu privire la tatăl ei.

Cunosc mulţi taţi divorţaţi care au acceptat provocarea, au trecut peste momentele dificile şi au continuat să aibă o influenţă pozitivă asupra copiilor lor. Aceşti taţi gândesc şi acţionează pe baza înţelepciunii şi înţelegerii lui Dumnezeu.

Taţii divorţaţi inteligenţi planifică lucrurile în mod creativ şi cu sensibilitate. Rex este un astfel de bărbat. Ele are două fiice; una avea unsprezece şi cealaltă treisprezece ani atunci când a avut loc divorţul. Deşi Rex a trebuit să treacă prin propria sa durere emoţională, el şi-a exprimat în mod consecvent dragostea şi angajamentul faţă de fete – nimic spectaculos – doar iubire şi grijă de tată. Atunci când fetele erau cu el sâmbăta, el petrecea timp cu ele, lucrând şi făcând diferite activităţi plăcute împreună. În timp, fosta lui soţie şi-a dat seama că nu poate să se îngrijească de copii, aşa că fetele s-au dus să locuiască cu Rex, care între timp se recăsătorise. Astăzi, cele două fete au o viaţă mai stabilă, din cauza unui tată care nu a vrut să renunţe atunci când drumul a fost mai dificil.

Taţii divorţaţi pot să-şi crească mai bine copiii dacă trăiesc la rândul lor vieţi sănătoase şi împlinitoare. Atunci când în viaţa unui bărbat există deşertăciune, plictiseală şi resentimente, ele vor ieşi cel mai probabil la suprafaţă şi îi vor infecta pe cei din jur. Un bărbat care are provocări personale, care menţine prietenii apropiate prin intermediul grupurilor de sprijin şi care-şi concentrează energia asupra împlinirii nevoilor celor din jurul lui va fi un model mult mai pozitiv pentru copiii lui.

Tatăl vitreg

În ultimii ani, numărul părinţilor recăsătoriţi şi a familiilor „amestecate" a crescut foarte mult. Peste 40 la sută din căsătoriile din Statele Unite implică recăsătorirea unuia sau a ambilor parteneri. Unul din trei americani – şaizeci de milioane de adulţi şi douăzeci de milioane de copii[51] - este părinte vitreg, copil vitreg, frate vitreg sau soră vitregă. Unul din cinci copii sub vârsta de optsprezece ani este un copil vitreg.[52] Până în anul

2000, familiile vitrege (care au doar un singur partener cu copii) şi familiile complexe (în care ambii parteneri au copii) vor deveni curând tipul de familie majoritar.[53]

A fi tată este suficient de greu; a fi tată vitreg poate să fie şi mai greu. Copilul tău vitreg ar putea avea resentimente pentru că simte că-i încalci teritoriul personal – mama lui. El te percepe ca pe cineva care pretinde atenţia şi afecţiunea mamei sale. De asemenea, el îţi va respinge eforturile de a-i oferi călăuzire în viaţă. S-ar putea să se întrebe cât de legitimă este autoritatea ta asupra lui, dat fiind faptul că nu eşti tatăl lui adevărat. Şi, chiar dacă te place, el trece printr-o criză de loialitate; să te accepte şi să fie prietenos cu tine s-ar putea să-i pară o trădare a tatălui său natural.

Stabilirea unei relaţii bune şi roditoare ca tată vitreg nu este un proces care se termină peste noapte. Am observat, însă, că tatăl vitreg care este dispus să facă încă un pas în plus, ar putea avea bucuria de a-l sluji pe copilul respectiv într-un mod semnificativ. Am văzut şi relaţii tată - copil vitreg care au fost puternice, calde şi durabile. Aş dori să îţi dau câteva sfaturi generale pentru a te ajuta în rolul tău de tată vitreg.

Ţine minte că formarea relaţiei cere timp. Copiii au nevoie de timp pentru a-şi pune în ordine sentimentele şi pentru a se deschide pentru o relaţie cu tine. Dacă te mişti prea repede într-o astfel de relaţie sau dacă încerci să impui o autoritate puternică asupra copilului, el probabil se va retrage. Dă-i copilului timp ca să te cunoască, să stabilească o relaţie de încredere, să treacă peste sentimentele lui tulburi.

În multe familii amestecate se derulează următoarea secvenţă:

1. Acceptarea iniţială a copilului: „Îmi place de el. Căsătoreşte-te cu el". Copiii femeii ar putea să simtă că orice o face pe mama fericită este în regulă şi pentru ei.
2. Sfârşitul lunii de miere pentru copil: „Nu-mi place de tine! Tu nu eşti tatăl meu! *Nu voi face* ce-mi ceri să fac!" Este important să nu descurajezi sau să nu fii copleşit în acest stadiu. Ţine minte că acel copil ar putea avea o mulţime de

emoţii care încă îl tulbură. S-ar putea să fi obiectul mâniei lui faţă de tatăl său natural. Sau s-ar putea să te testeze pentru a vedea dacă îţi *pasă* cu adevărat de el. Compasiunea ta permanentă, răbdarea şi deschiderea pot câştiga bătălia într-un final.

3. Acceptarea din partea copilului pe baza unei temelii testate şi sigure. Copilul ştie că îţi pasă cu adevărat de el ca persoană, indiferent de cine este şi de al cui copil este.

Al treilea şi ultimul stadiu de mai sus ar putea să dureze săptămâni sau chiar luni de zile. În cazuri extreme, ar putea chiar să dureze ani de zile. Însă roadele slujbei unui tată îl aşteaptă pe un tată *vitreg* după inima lui Dumnezeu, la fel de mult ca pe un tată natural.

Tatăl deficient

Cu toţii facem parte din acest grup, deşi nu ne este comod să recunoaştem aceasta. Fiecare din noi ne începem rolul de tată având deficienţe de un fel sau altul. Dumnezeu poate învinge – şi chiar folosi – imperfecţiunile noastre, nepriceperea noastră şi limitele noastre pentru a ne transforma în taţi după inima Tatălui.

Unii bărbaţi au *limitări legate de personalitate* care le reduce gradul de eficienţă în îndeplinirea rolului de tată. De exemplu Al a avut de când se ştie o mânie adânc înrădăcinată care-i afectează comunicarea verbală şi non-verbală. Karl se simte învins pentru că nu poate să spună niciodată nu altora şi îi pune pe aceştia înaintea familiei sale. El suferă din cauza vinovăţiei care-i apasă sufletul. Paul a crescut fiind blegul cartierului şi întotdeauna s-a simţit ruşinat că nu are mai mult curaj.

Alţi bărbaţi au *limitări legate de abilităţile lor.* Ei pur şi simplu nu ştiu cum să fie taţi competenţi. Mark este un contabil remarcabil care şi-a câştigat respectul colegilor săi, dar dacă-i vorbeşti despre copiii săi, face o faţă lungă. „Cred că o dau în bară şi nu ştiu ce să fac", suspină el.

O plângere frecventă pe care am auzit-o pe parcursul mai

multor seminarii pentru părinţi pe care le-am condus în decursul anilor este: „Îmi doresc să fi învăţat aceste lucruri când copiii noştri erau mai mici. Am greşit în atâtea privinţe."

Unul din motivele pentru care bărbaţilor le lipsesc abilităţile de tată este că aceştia nu au avut un model pozitiv pe care să-l urmeze. Mulţi bărbaţi au crescut în familii fără tată. Alţii au crescut în familii în care tatăl era în mare parte absent din cauza slujbei sale, a intereselor din afara familiei sau a neglijenţei. Iar societatea noastră impersonală reduce mult ocaziile în care copiii ar putea să-şi găsească modele în afara familiei. Multor taţi nu li s-a arătat niciodată ce înseamnă să fii un tată bun. Rugăciunea mea este ca această carte să ajute la umplerea acestui gol.

Limitările sunt ocazii de creştere

Să fim cinstiţi: Cu toţii avem limitări personale. Viaţa creştină este o viaţă de creştere. Chemarea lui Dumnezeu pentru fiecare din noi este să fim eliberaţi de păcatele şi obiceiurile care ne subjugă şi ne răpesc bucuria şi rodirea. Dacă suntem cinstiţi cu noi înşine, trebuie să recunoaştem că slăbiciunile şi eşecurile în îndeplinirea rolului de tată ne îndeamnă să ne rezolvăm problemele de maturizare personală. Noi putem să le negăm sau să le privim ca pe invitaţii de a deveni bărbaţi, soţi şi taţi după voia lui Dumnezeu.

Cred că viaţa este un dar special de la Tatăl nostru iubitor. Răscumpărarea lui Dumnezeu, oferită prin Isus Cristos, este semnalul Său clar conform căruia El doreşte să realizeze o transformare puternică în noi. Resursele Sale ne stau la dispoziţie. El nu doreşte altceva decât să-I răspundem pe măsură ce ne cheamă alături de El, acolo unde ne poate iubi, instrui, îmbogăţi, elibera şi binecuvânta. Chemarea de a fi părinţi reprezintă un cadru practic în care El poate duce acestea la îndeplinire.

Cu toţii ne aflăm în nişte circumstanţe unice, acompaniate de puncte tari şi slabe. Lasă ca rolul de tată să reprezinte acea situaţie de viaţă în care te angajezi să devii omul lui Dumnezeu, ceea ce te-a chemat Domnul să fii. Nu doar că viaţa ta va deveni

mai împlinitoare, ci le vei transmite de asemenea şi copiilor tăi o foame şi o sete autentică după neprihănire. Iar acesta ar fi întradevăr cel mai mare dar pe care l-ai putea face copiilor.

Chiar dacă ştii sau nu, cele zece calităţi ale unui tată pe care le-am discutat în această carte există deja în tine dacă ai fost născut din Duhul (Ioan 3:8; 2 Tesaloniceni 2:13). Prin intermediul rugăciunii, a trăirii şi a creşterii în Cristos, fiecare din aceste calităţi poate fi rafinată şi manifestată în cadrul relaţiei pe care o ai cu copiii tăi. Bazându-te pe el zi de zi, poţi deveni un tată asemeni Tatălui ceresc.

Pentru meditaţie, discuţie şi acţiune

1. Evaluează-ţi atitudinea generală faţă de provocările de a fi un tată pentru copiii tăi. Este ea pozitivă, negativă sau undeva la mijloc? Explică-ţi răspunsul.

2. Cum ţi-ar evalua soţia ta atitudinea faţă de calitatea de tată pentru copiii tăi? Explică-ţi răspunsul.

3. Scrie şi memorează continuarea acestei afirmaţii: „A fi un tată iubitor şi implicat pentru copiii mei este o experienţă pozitivă pentru mine deoarece..."

*4. Care două concepte au fost deosebite pentru tine în acest capitol? Explică de ce ţi-au atras atenţia şi ce acţiuni poţi întreprinde pentru a le integra în propria ta viaţă.

*5. Găseşte un loc liniştit şi investeşte zece până la douăzeci de minute pentru a completa următoarea afirmaţie: „Ca rezultat al citirii, meditării şi discutării acestei cărţi, intenţionez să..." Fii cât mai specific şi mai conştiincios. Apoi, discută despre ce ai scris cu întregul grup. După ce ai discutat, petreceţi timp împreună în rugăciune, rugându-L pe Dumnezeu să vă ajute la implementarea acţiunilor pe care vi le-aţi propus. Dacă nu faci parte dintr-un grup, împărtăşeşte ceea ce ai scris cu soţia ta sau cu un prieten de încredere.

6. Care dintre cele zece calităţi ale unui tată, discutate în această carte, este cea mai puternică în viaţa ta? Care dintre acestea are nevoie de mai multă cultivare? Roagă-te ca Dumnezeu să-ţi dea putere pentru a creşte în fiecare dintre aceste calităţi.

Anexa A

Activități distractive pe care tații le pot face împreună cu copiii lor

Planificaţi o „întâlnire cu tata" o dată la trei luni cu fiecare dintre copii.

Organizaţi un maraton de jocuri în familie într-o duminică după-amiaza.

Faceţi o plimbare prin cartier la Crăciun, pentru a admira luminile.

Faceţi împreună o reparaţie simplă în casă sau la maşină.

Pregătiţi o masă specială pentru mama.

Pune-i pe copii să facă meniuri şi fiecare să servească drept chelner şi chelneriţă. (Şi faceţi curat la sfârşit!)

Luaţi micul dejun împreună. Dă-i voie copilului să comande pentru tine.

Construiţi ceva împreună, însă lasă-l pe copilul tău să realizeze mare parte din munca implicată.

Faceţi o plimbare în natură.

Mergeţi undeva cu corturile pentru o noapte sau chiar pentru un week-end.

Coaceţi o tavă serioasă de prăjituri cu ciocolată pentru a le dărui prietenilor copiilor tăi.

Luaţi nişte camere foto ieftine şi mult film. Faceţi multe fotografii în

plimbări, la grădina zoologică, în jurul casei, etc. Selectați fotografiile și lucrați împreună la un album.

Selectați versete biblice cheie și memorați-le împreună, discutând ce înseamnă fiecare verset pentru voi. Răsplătiți-vă unii pe alții cu iaurturi cu fructe de fiecare dată când puteți cita zece versete noi fără nici o greșeală.

Organizați un campionat de ping-pong sau de badminton în curtea voastră.

Jucați un joc video împreună.

Lucrați împreună la computer.

Participă la activitățile atletice și speciale ale copilului tău – încurajează-l și laudă-l (dar încearcă să nu fii prea stresant).

Spune-i „vreau să mă rog pentru tine în această săptămână. Ce te frământă – pentru ce ai vrea să mă rog pentru tine?"

Gândiți și plantați o grădină de flori împreună.

Pregătiți un coș de fructe proaspete, articole de patiserie, biscuiți de calitate și conserve și lăsați-l la ușa unei familii nevoiașe.

Pune-i întrebarea: care a fost cel mai bun lucru care ți s-a întâmplat astăzi?

Cere copiilor tăi să se roage pentru tine.

Faceți un CD surpriză cu momente speciale din viața mamei sau a bunicilor.

Spune-le copiilor tăi de ce le iubești mama. Cere-le să spună de ce o iubesc și ei. Apoi scrie-le pe o foaie mare de hârtie și cere-le copiilor s-o decoreze cu creioane colorate, transformând-o într-o felicitare pentru mama.

Alăturați-vă unei alte familii pentru a organiza o seară de teatru și talent la care să participe toți. Închiriază o cameră video pentru a înregistra acest eveniment pentru posteritate.

La cină, pune-l pe fiecare să spună care a fost cel mai jenant moment din viața lui.

Pe niște cartonașe, lipește câte o colecție de cupoane făcute de tine pentru fiecare copil. Fiecare cupon le dă dreptul de a avea o întâlnire individuală cu tatăl lor pentru înghețată, un joc de fotbal, popice sau mers pe role, un joc la alegerea lor, pizza etc. Sugerez o regulă: limitează cupoanele la unul pe lună pentru fiecare copil.

Citiți o carte din Biblie împreună, discutând-o pe parcurs.

Vizitaţi împreună un muzeu.

Cumpăraţi-i mamei parfumul ei preferat.

Găseşte o livadă de meri sau de cireşi şi organizează o zi de cules fructe cu copiii tăi.

Mergeţi la cumpărături de haine pentru tine şi pentru copii.

Informează-te cu privire la concerte sau piese în aer liber. Planifică-ţi un picnic în seara respectivă.

Faceţi o călătorie la bibliotecă. Ia-i fiecărui copil o legitimaţie de bibliotecă şi ajută-l să descopere lumea cărţilor bune.

Închiriaţi sau cumpăraţi o casetă video cu exerciţii de aerobic şi antrenaţi-vă împreună.

Mergeţi la piese de teatru şi concerte organizate de colegiile şi universităţile locale.

Mergeţi cu bicicletele cu întreaga familie.

Înălţaţi un zmeu împreună.

Mergeţi la un şantier şi priviţi cum se construieşte o casă sau un drum.

Dacă copiii tăi au bunici în viaţă, organizează o zi de apreciere a bunicilor cu felicitări personalizate şi bunătăţi făcute de tine şi de copiii tăi. Faceţi acelaşi lucru pentru mama, apoi pentru un vecin sau un prieten, apoi pentru pastor sau pentru liderul de tineret.

Faceţi un puzzle împreună.

După o cină în familie, ia scaunele din jurul mesei şi jucaţi jocul concentrării – acel vechi joc de salon, în care fiecare jucător are un număr, apoi lovesc cu palmele pe genunchi de două ori, bat din palme de două ori şi se strigă numărul propriu şi numărul altcuiva în timp ce se pocneşte din degete. Apoi fiecare se angajează să facă curăţenie în bucătărie, iar câştigătorul îşi alege slujba.

Aşează-te pe podea şi uită-te împreună cu cel mai mic copil la programul lui preferat de televiziune.

Împreună cu copiii tăi, culege flori din grădină şi fă un buchet pentru mama sau pentru altă persoană specială.

Culege flori şi fă un buchet pentru fiica ta.

Construieşte un raft sau o săpunieră împreună cu fiul tău.

Organizează o noapte la lumina lumânărilor. Stingeţi toate luminile, aprindeţi lumânări, faceţi un foc, pregătiţi popcorn şi staţi în jurul focului, spunând poveştile preferate.

Rugaţi-vă împreună pentru acele persoane speciale din vieţile voastre.

Sună din timp şi faceţi un tur al staţiei locale de pompieri.

Faceţi baloane de săpun în curte.

De Crăciun, de Paşte, de Ziua Naţională, etc., organizează o piesă de teatru pentru a dramatiza semnificaţia acelei sărbători.

Când copiii tăi ajung la vârsta de doisprezece ani, dăruieşte-le un borcan în care puneţi 52 de cupoane de „tratamente speciale". Copilul tău poate să extragă câte un cupon pe săptămână. Include tratamente simple precum şi elaborate (de exemplu, „Poţi să te culci cu o oră mai târziu într-o seară din această săptămână", „Invită un prieten să petreceţi noaptea împreună", „Ieşiţi cu tata la o îngheţată").

Slujiţi împreună într-un proiect comunitar sau bisericesc. Serviţi mâncare la un adăpost pentru cei care nu au o locuinţă sau oferiţi-vă voluntari pentru creşa bisericii.

Mergeţi la cursuri comunitare împreună: fotografie, tâmplărie, mecanică auto de bază sau reparaţii casnice etc.

Scrieţi scrisori celor mai retraşi din biserica voastră sau vizitaţi un azil local împreună cu un pui de câine pentru a fi mângâiat de pacienţi.

Începeţi să citiţi *The Chronicles of Narnia*, de C.S.Lewis împreună.

Surprinde-ţi copilul, luându-l de la şcoală la terminare şi ieşind cu el la un film, la un picnic sau la o pizza etc.

Aranjează să iei masa împreună cu copilul cel mai mic la şcoală.

Planifică o „Cină ascunsă". Ascunde ingrediente pentru o mâncare semi-preparată în mai multe locuri din casă, incluzând la fiecare indicaţii pentru următorul ingredient. Pregătiţi acea mâncare împreună.

Organizează o „Noapte de onoare" pentru fiecare membru al familiei. Pregătiţi în acea seară mâncarea preferată a persoanei respective, oferă-i un loc de onoare la masă, realizează o diplomă de onoare şi spune-i fiecărui membru să menţioneze lucrurile pe care le apreciază la persoana onorată.

O dată pe lună, organizează o cină formală. Toţii trebuie să se îmbrace frumos şi să se folosească cele mai frumoase tacâmuri şi veselă. Foloseşte această ocazie distractivă pentru a-i învăţa bunele maniere pe copii.

Note

[1] Compilat din datele publicate de *Children's Defense Fund* şi din cartea *13th Generation*, de Neil Howe şi Bill Strauss şi din revista *Fortune*, articolul cu titlul „Children in Crisis: The Struggle to Save America's Kids", 10 august, 1992.

[2] Louis O. Caldwell, *When Partners Become Parents*, Baker Book House, Grand Rapids, Michigan.

[3] Claudia Wallis, „Stress: Can We Cope?", *Time*, 6 iunie, 1983, pag. 48-54.

[4] Kathleen Fury, „Sex and the American Teenager", *Ladies' Home Journal*, martie 1986, pag. 60.

[5] Armand Nicholi Jr., „Changes in the American Family", *White House Paper*, 25 octombrie, 1984, pag. 7-8.

[6] Josh McDowell şi Bob Hostetler, *Right From Wrong*, Word Publishing, Dallas, 1994, pag. 255.

[7] Dan Benson, *The Total Man*, Tyndale House Publishers, Wheaton, Illinois, 1977, pag. 26.

[8] Jerry Adler, "Building a Better Dad", *Newseek*, 17 iunie, 1996, pag. 61.

[9] Kathleen Fury, „Sex and the American Teenager", *Ladies' Home Journal*, martie 1986, pag. 60.

[10] Marilyn Elias, "Parents' Divorce Affects Sex Lives of Collegians", *USA Today*, 8 noiembrie, 1989, pag. 1D.
[11] Christopher P. Anderson, *Father: The Figure and the Force*, Warner Books, New York, 1983, pag. 86-87.
[12] Frank Martin, *The Kid-Friendly Dad*, InterVarsity Press, Downers Grove, Illinois, 1994, p. 85.
[13] Leslie Jane Nonkin, *I Wish My Parents Understood*, Penguin Books, New York, 1982, Anexa 2, pag. 58.
[14] Reginald W. Bibby şi Donald C. Posterski, *The Emerging Generation – An Inside Look at Canada's Teenagers*, Irwin Publishing, Toronto, 1985, pag. 39.
[15] Stewart Powell, „What Entertainers Are Doing to Our Kids", *U.S. News and World Report*, 28 octombrie, 1985, pag. 46.
[16] Carol Towarnicky, „Positive Images Needed to Combat Teenage Pregnancy", *Houston Chronicle*, 12 ianuarie, 1986, pag. 17-18.
[17] Citat din *Why wait?*, de Josh McDowell şi Dick Day, Here's Life Publishers, San Bernardino, California, 1987, pag. 45.
[18] Thomas L. Trevethan, *The Beauty of God's Holiness*, InterVarsity Press, Downers Grove, Illinois, 1995, pag. 13.
[19] Josh McDowell şi Dick Day, *How to Be a Hero to Your Kids*, Word Books, Dallas, 1991, pag. 132.
[20] „Top High School Students Admit They Have Cheated", un articol Associated Press în *Hamilton Journal-News*, 20 octombrie, 1993.
[21] George Barna, *The Invisible Generation*, Barna Research Group, Glendale, California, 1992, pag. 81.
[22] Vezi 1 Tesaloniceni 4:11-12.
[23] Dennis Rainey, *Pulling Weeds, Planting Seeds*, Here's Life Publishers, San Bernardino, California, 1989, pag. 29-30.
[24] Psalmul 24:3.
[25] James L. Schaller, *The Search for Lost Fathering*, Fleming H. Revell, Grand Rapids, Michigan, 1995, pag. 142-143. (Notă: Gordon MacDonald, în cartea sa, *The Effective Father*, atribuie aceasta povestire vieţii lui James Boswell, faimosul biograf al lui Samuel Johnson, al cărui tată a fost un distins judecător.)
[26] Două noi resurse îi pot fi de folos unui tată care doreşte să îşi definească clar promisiunile făcute copiilor săi: *Tell Me the*

Promises, de Joni Erickson Tada și Ron DiCianni, Crossway Books, Wheaton, Illinois, și *A Father's Covenant (173 Promises for Consideration and Reflection),* de Stephen Gabriel, HarperSanFrancisco, San Francisco, 1996.

27 Dr. David Ferguson și dr. Don McMinn, *Top 10 Intimacy Needs,* Intimacy Press, Austin, Texas, 1994, pag. 52-53.

28 Vezi cartea clasică a lui Phillip Keller, *A Shepherd Looks at Psalm 23,* pentru o descriere mai amănunțită a imaginii toiagului și nuielei păstorului, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, 1970.

29 Dan Benson, *The Total Man,* Tyndale House Publishers, Wheaton, Illinois, 1977, pag. 183.

30 Citat din „The Facts About Teen Suicide", de David Elkind, *Parents' Magayine 65,* nr.1, ianuarie 1990, pag. 111.

31 *The 24th Annual Survey of High Achievers,* de Who's Who Among American High School Students, citat în "Top High School Students Admit They Have Cheated", *Hamilton Journal-News,* 20 octombrie, 1993.

32 Nadine Brozan, „New Look at Fears of Children", *New York Times,* 2 mai, 1983, pag. B5.

33 Efeseni 4:15.

34 Jerry Adler, „Building a Better Dad", *Newsweek,* 17 iunie, 1996, pag. 60.

35 Geneza 17:4-5; Romani 4:17-18.

36 Tații care găsesc dificilă sau chiar imposibilă inițierea acestor conversații cu copiii lor, ar putea să găsească un ajutor în seria care promovează tehnici de inițiere a conversațiilor „Quick Talks" – o serie de fișe care conțin întrebări pentru momentele când luați masa, când mergeți cu mașina sau când pregătiți copiii de culcare. „Quick Talks" face parte din *The Smart Dads Tool Kit,* un produs realizat de The Illustrated Word și Sunday International (sunați la numărul 1-800-201-5200 pentru informații).

37 Geneza 2:17.

38 McDowell și Day, *How to Be a Hero to Your Kids,* pag. 29.

39 John Redmond, „Successful Discipline", *Better Homes and Gardens* 72, nr. 4, aprilie, 1994, pag. 32.

40 Ibidem.

[41] McDowell şi Day, *How to Be a Hero to Your Kids*, pag. 199-200.
[42] Ibidem, pag. 201.
[43] Proverbe 3:12a.
[44] Allen C. Guelzo, „Fear of Forgiving", *Christianity Today* 37, nr. 2, 8 februarie, 1993, pag. 42.
[45] McDowell and Day, *How to be a Hero to Your Kids*, pag. 204.
[46] Efeseni 2:10.
[47] Citat din *What They Did Right*, editat de Virginia Hearn, Tyndale House Publishers, Wheaton, Illinois, 1974, pag. 166-167.
[48] Dr. James Dobson, *The Strong-Willed Child*, Tyndale House Publishers, Wheaton, Illinois, pag. 132.
[49] Jerry Adler, „Building a Better Dad", *Newsweek*, 17 iunie, 1996, pag. 59.
[50] Filipeni 4:19.
[51] Myriam Weisang Misrach, „The Wicked Stepmother and Other Nasty Myths", *Redbook* 181, nr. 3, iulie, 1993, pag. 88.
[52] Connie Schultz, „Separating Fact, Fiction of Blended Family", *Cleveland Plain Dealer*, 28 ianuarie, 1995, pag. 1E.
[53] Virginia Rutter, „Lessons from Stepfamilies", *Psychology Today* 27, nr. 3, mai-iunie 1994, pag. 30.

De acelaşi autor

Generaţia înstrăinată

de Josh McDowell

145 X 205 mm, 216 pagini

Nu trebuie să fii părinte pentru a observa că noua generaţie de tineri este diferită de cele anterioare, iar această diferenţă reiese cel mai bine din prăpastia care se cască tot mai mult între generaţii.

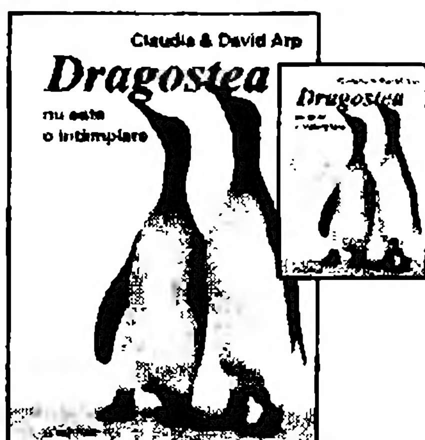
N-ar trebui să ne surprindă faptul că generaţia care suferă din cauza divorţului părinţilor, care se întoarce de la şcoală într-o casă goală, care petrece un timp nemăsurat în singurătate şi stă pironită ore întregi în faţa televizoarelor sau a computerelor este o generaţie care se simte înstrăinată de adulţi, care are afectate relaţiile cu orice formă de autoritate şi care se dedă la comportamente mai mult decât riscante. Când sentimentul acut de singurătate nu este rezolvat aşa cum trebuie, mânia şi teama tinerilor degenerează în violenţă şi tragedie.

Această carte este darul lui Josh McDowell pentru cei care caută, uneori cu disperare, modalităţi eficiente de contracarare a culturii de astăzi care ameninţă să submineze credinţa tinerilor şi valorile lor morale, pentru cei care doresc să refacă podul dintre generaţii şi să se apropie de tinerii lor până nu e prea târziu. Semnalul de alarmă tras de această carte este urmat de sfaturi practice pentru zidirea de relaţii semnificative cu tinerii noştri care să le redea sentimentul autenticităţii, al importanţei, al siguranţei, al semnificaţiei, al iubirii şi al responsabilităţii.

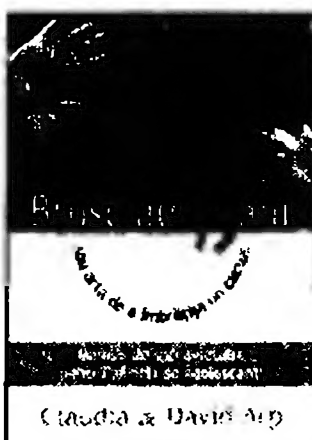
Alte cărţi publicate de Scriptum

Toţi sunt normali până ajungi să-i cunoşti
de John Ortberg
145 X 205 mm, 288 pagini

Dragostea nu este o întâmplare
(carte şi ghid de studiu)
de Claudia & David Arp
145 X 205 mm, 188 pagini

Brusc au 13 ani
de Claudia & David Arp
145 X 205 mm, 240 pagini

Câteva clipe sub steluţa din fereastră
editor Elisabeth Mittelstädt
145 X 205 mm, 184 pagini

Femeile îl întâlnesc pe Dumnezeu
scrisă de femei pentru femei
155 X 220 mm, 680 pagini

Descoperă rolul de tată!

„Ca tânăr tată, eram foarte temător. Mă simţeam atât de nepregătit şi îmi era teamă că vremurile şi cultura lor îmi vor răpi copiii. Ştiam că nu există garanţii, dar m-am gândit că dacă aş putea găsi un model perfect de tată şi m-aş lua după acesta, aş avea o şansă de izbândă."

– JOSH McDOWELL

Mulţi recunosc că bâjbâie în încercarea de a îndeplini toate cerinţele impuse de căsnicie, carieră şi rolul de tată. Majoritatea dintre ei se simt prinşi în capcana programelor de muncă încărcate şi a stresului generat de acestea. Mulţi se simt limitaţi datorită lipsei deprinderilor practice care ţin de rolul de tată, datorită unei căsnicii dificile sau a modelelor nesănătoase din propriile lor vieţi. Mai mult decât atât, provocările rolului de tată sunt astăzi mai mari ca oricând. Trăim într-o societate care a respins în mare măsură noţiunile de adevăr şi moralitate, o societate care a pierdut fără să-şi dea seama abilitatea de a decide ce este adevărat şi ce este bine, o societate în care adevărul a devenit o chestiune de gust, iar moralitatea a fost înlocuită de preferinţe individuale, ridicând în slăvi sexualitatea şi violenţa şi care se amuză de beţie şi vulgaritate.

În cartea de faţă, fiecare capitol se concentrează pe câte o calitate diferită a Tatălui ceresc şi sugerează moduri specifice de abordare a rolului de tată. Printr-o viziune biblică şi ilustraţii clare, vei descoperi cum să devii tatăl care le transmite copiilor săi valori solide şi care îi ajută să ia decizii morale corecte în viaţă.

Josh McDowell, născut în 1939 în USA, şi-a propus iniţial o carieră în politică înscriindu-se la o facultate de profil. Ca ateu, provenind dintr-o familie cu un tată beţiv şi violent, şi-a propus să pregătească un eseu în care să examineze evidenţele istorice ale credinţei creştine cu scopul de a combate creştinismul. În urma acestor studii a devenit creştin şi a absolvit mai apoi renumitele universităţi creştine *Wheaton College* şi *Talbot Theological Seminary*.

Cunoscut la nivel internaţional ca vorbitor, autor şi fondator al organizaţiei *Campus Crusade for Christ*, Josh este autorul sau coautorul a mai mult de cincizeci de cărţi, printre care şi cartea care l-a consacrat: *Mărturii care cer un verdict*.

Josh şi soţia sa, Dottie, au patru copii şi locuiesc în Dallas, Texas.

EDITURA SCRIPTUM

www.scriptum.ro